

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Rooseveltova borba proti velekapitalu

Predsednik Združenih držav severne Amerike Roosevelt je povzročil veliko notranjepolitično burjo, ko je pred par dnevi poslal kongresu svojo spomenico, v kateri mu priporoča, naj izglasuje zakon, s katerim bi se ustavne določbe o sestavljanju in delokrogu zveznih sodišč kakor tudi najvišjega državnega sodišča bitveno spremenile. Roosevelt je stopil pred kongres z zahtevo po prenosni ameriške ustave, je odjeknilo po vsej Ameriki in takoj se je začel proti njemu tiskovni in besedni boj pod geslom, da je treba odbiti napad na ameriško ustavo, ki prihaja od človeka, ki da ima očividno diktatorska hrepenenja. Če se spomimo, s kakšno ogromno večino je bil Roosevelt v drugič izvoljen za predsednika Združenih držav, bomo razumeli, da mu kongres njegove zahteve ne bo odklonil in da ni treba pričakovati nobene hujše notranjepolitične krize. Pač pa je zahteva Roosevelta za ustavno-političnega stališča taka, rekli bi skoraj revolucionarna, da je treba vprašanju posvetiti vso pozornost, ker se v njem zrcali na eni strani boj med v vsakem Amerikancu v srce vrašeno ljubeznijo do svobode in novimi gospodarskimi in socialnimi nujnostmi, ki nalagajo gotove omejitve teh svoboščin, na drugi strani pa srdita borba, ki se odigrava v Ameriki med gospodarsko in socialno zaslužnjeno širokimi plastmi naroda in redkimi, a velikanskimi denarnimi združenji, ki so si v teku desetletij med seboj porazdelila naravne zaklade Amerike, vso proizvodnjo, vso trgovino ter spravila skoraj slehernega državljanca v svoje posredno ali neposredno odvisnost.

Kaj je Roosevelt priporočil kongresu? Njegova spomenica navaja štiri priporočila, in sicer:

1. Predsednik Združenih držav dobi pravico, da sam imenuje novega sodnika za vsakega člana katerekakoli zveznega sodišča, ki je dosegel 70 let starosti in ni sam odstopil.

2. Najvišje državno sodišče dobi pravico, da postavi vrhovnega upravnega pomočnika, ki naj mu pripade naloga, da nadzira zvozniki kolektorske, to je poslovne liste vseh zveznih sodišč prve stopnje, in ki naj na podlagi stvarnih ugotovitev predlaga, da vrhovno sodišče pošlje posebne pomožne sodnike, ki bodo sodiščem pomagali v primeru, da so z delom preobložena.

3. Zveznim sodiščem je prepovedano sprejemati katerekoli sklepe, ki tičejo ustave ali veljavnosti zakonov, preden niso obvestila pravosodnega ministra, to pa zaradi tega, da bo zvezna vlada dobila časa, da brani svoje stališče.

4. Sklepi zveznih sodišč, ki tičejo ustave, niso končevaljavnosti, marveč je mogoče proti njim priziv na najvišje državno sodišče, ki bo te prizive prvenstveno pred vsemi drugimi reševalo.

Zakaj je Roosevelt priporočal kongresu uzakonitev teh želja? Amerika je zvezna država, kjer so posamezne države ohranjale obširne samoupravne pravice in je osrednja zvezna vlada pristojna le za gotove v ustavi določene skupne zadeve. Kakor ima osrednja uprava svoj kongres, ki daje zakone, svojerazpredsednika, ki zakone izdaja in svoja sodišča, ki ima sodno oblast za svoj delokrog, tako imajo po ameriški ustavi vse federalne države svoj zakonodajni kongres, svojega guvernerja, ki ima v državi izvršno oblast in svoja zvezna sodišča, ki sodijo v mejah države. To bi bilo vse v redu. Toda v svoji želji, da si sleherni ameriški državljan tudi v državnem občestvu čim bolj zavaruje svoje politične svoboščine, so si predniki pred 150 leti, ko so v dolgoletnih notranjih bojih ustvarjali Združene države severne Amerike (od kontinentalnega kongresa v Philadelphiji l. 1774 mimo »Objave naravnih pravic« in proglasitve neodvisnosti dne 4. majnika 1776 do verskega miru l. 1783, ko je Anglija priznala novo stanje), zagurali ustavo, ki je odgovarjala tej težnji. Zveznim sodiščem v vsaki posamezni federalni državi so dali pravico, da smejo na pobudo enega samega državljanca proglasiti katerikoli zakon, ki je bil sprejet od državnega kongresa in podpisal od guvernerja, proglasiti za neveljavnega. Sodišča so bila torej nad zakonodajno in nad izvršno oblastjo. Isto določa ustava tudi za osrednje oblasti v Washingtonu, kjer je bilo ustanovljeno vrhovno državno sodišče s istimi pravicami, da enostavno razveljavi zakone sprejete od vseameriškega kongresa in podpisane od predsednika vseh Združenih držav. Sodišči tako pri zveznih sodiščih kakor pri najvišjem državnem sodišču pa so izvoljeni dosmrtno. Takšna ustava je zares štela svoboščine slehernega državljanca, ki je bil varen pred preoblastnostjo skupnega kongresa v Washingtonu in pred pretiravanji zveznih kongresov, varen tudi pred prekoračenji svoje oblasti guvernerjev in zveznega predsednika. Ta ustava je bila tudi dobra, dokler je bilo območje skupnih vseameriških zadev, maloobsežno in se je Amerika razvijala več ali manj le v celični rasti in celičnem napredu vsake posamezne zvezne države.

Toda novejša doba je delokrog osrednje državne oblasti nujno zelo razširila. Zunanje-politične, vojaške, gospodarske, svetovnotrgovinske, a tudi notranje-socialne in notranjegospodarske prilike so se tako razvijale, da so posamezne zvezne države postajale vedno manj sposobne reševati nastale probleme, ki so se čedalje bolj valili na rame osrednje vsedržavne uprave. Velikanska gospodarska stieka, ki je v letih od 1929 do 1932 pretresala vso Ameriko in pretila, da se razbohota v uničujočo socialno stisko, je pokazala, da je ustavno orodje, ustvarjeno pred 150 leti in pomejerno za popolnoma druge čase, nezadostno in da državo pri njenem delu bolj ovira kot podpira, pri tem pa državljanca, ki si je hotel v ustavi ustvariti trdnjavo za svoje svoboščine, potiska čedalje bolj v suženjsko odvisnost od sil, o katerih pred polstotletjem niti pojma ni imel.

Predsednik Roosevelt je pred 4 leti, ko je prvič nastopil svojo predsedniško štiriletko, zasnoval velik obnovitveni načrt, s katerim je hotel streči preoblastnost velikih kapitalističnih

Kako je padla Malaga

Strahotne podrobnosti o divjanju rdečih pred prihodom nacionalistov
General Franco bo sedaj lahko razvil obsežno ofenzivo
Anglija in Francozi računajo na skorajšen konec vojne

Gibraltar, 9. febr. b. Francova armada je zavzela Malago po sijajno sestavljenem načrtu. Malago so nacionalisti popolnoma obkrožili. Ko so čete pod poveljstvom generala Queipo de Llana vkorakale v Malago, so vse ceste in hiše naglo očistile rdečih miličnikov in jih veliko zajele.

Vojni plen je ogromen, hiše so pa skoro vse nepoškodovane, ker je rdečim kmalu vpadel pogum in so začeli bežati v strahoviti paniki. Tista poslopja, ki so poškodovana, so zažgali večinoma rdeči sami. Seveda so se v prvi vrsti spravili na cerkve, ki so jih razrušili in strahovito opustošili. Pri tem so ubili po svoji navadi vse duhovnike, ki so jim prišli pod roko in ki so ostali še živi, in niso priznale niti otrokom in ženskam onih družin, ki so bili pod sumom, da simpatizirajo z nacionalisti. Ženske so mučili in živinsko onečašali, otroke pa umorili pred njihovimi očmi.

Nacionalistične ladje »Cervantes«, »Cerverac«, »Canariac« in »Balearac« so napadu pomagale s topniškim ognjem, nakar so se pomorščaki izkrcali in zajeli kolono rdečih miličnikov, med katerimi se baje nahaja tudi sovjetski general Kleber (madžarski Jud), ki je bil poslan v Malago iz Valencije, da v zadnjem hipu pomaga mesto držati. Ladje so izstrelile na rdeče postojanke nad 400 granat, nakar se je glavna sila rdečih razbežala na vse strani.

Ogromen vojni plen

London, 9. febr. b. »Times« poroča o zavzetju Malage po hudem naskoku nacionalnih sil. Rdeči vojaki so v divjem begu in paniki zapustili svoje postojanke in niso imeli niti časa, da bi za seboj porušili mostove in ceste. Z naglim begom so iznenadili celo številne strokovne voditelje, ki niso imeli več časa umakniti se iz mesta, temveč so jih nacionalisti ujeli. Nacionalnim silam je padel v roke ogromen vojni plen. »Daily Telegraph« trdi v svojem poročilu, da je ljudstvo z navdušenjem pozdravilo generala Queipo de Llana, ki je osvojil prebivalstvo Malage rdečega pekla. Nacionalne ladje so rešile tudi okrog 800 talcev, ki so jih še vedno čuvali miličniki na neki ladji, zasidrani v sami luki. Miličniki so hoteli v zadnjem hipu, ko so uvideli, kakšen je položaj, ladjo zažgati, toda nacionalisti so v pravem času preprečili njihovo namero ter pobili vse stražarje. Talce, ki že tri dni niso dobili nobene hrane, so tako osvobodili. Poleg tega so nacionalistične vojne ladje zaplenile štiri pomorske enote republikancev, ki niso mogle več zbežati iz luke. Malaga je težko poškodovana, kajti nacionalisti niso štedili z municijo, ko so uvideli, da gre za usodno odločitev. Branitelji mesta, ki so se umikali, so bili po veliki večini zajeti zopet od motoriziranih oddelkov generala de Llana.

General Queipo de Llano je po tej sijajni zmagi izjavil časnikarjem, da pomeni padec Malage konec meščanske vojne v Španiji in da bo sedaj tudi Madrid padel mnogo prej, kakor upajo največji optimisti.

Zmeden umik rdečih

London, 9. febr. b. Vlada v Valenciji je davi uradno potrdila vest, da je Malaga padla v roke nacionalnih sil. Obrambno poveljstvo je na polji v Valenciji, da pada poročilo o vzrokih padca mesta. Vlade čete se umikajo proti Almeriji. Njihov umik pa je zelo težaven zaradi strašnega pritiska z nacionalne strani, kajti begunec neprestano obstreljuje nacionalistično vojno brodogve, ki bombardira vse ceste ob obali, po katerih morajo begunci bežati. Umik se vrši po večini ponoči. Tudi letališče pri Malagi je v rokah nacionalnih sil, ki so zaplenile več republikanskih letal. Na vseh javnih poslopih v Malagi vzhajajo nacionalistične zastave. V mestu je sleherni odpor popolnoma stirt. Glavno vlogo je pri zavzetju mesta igralo vsekakor nacionalno brodogve, ki je obsipalo vladne položaje s tako silo, da so se morali miličniki umakniti. Povsod, kjer so skušale dati vladne čete odpor, jim je streljalo v hrbet nacionalno brodogve in njihove izgube so bile ogromne.

Padec Malage pomeni za nacionaliste veliko prednost, ker bodo sedaj brez vsake težave lahko prevzeli nove okrepitve in vojni material, ki so ga nagromadili v zadnjem času v Afriki. Poudarja se, da se vladne čete niso posebno krepko upirale in so bežale za na najmanjši pritisk iz svojih postojank, to pa zaradi tega, ker so se zavedale, da jih nacionalisti lahko vsak trenutek obkrožijo. Mo-

zdržen in bank ter prisiliti kapital. Da odšteje svoje socialne dajatve za skupno dobrobit vseh državljanov. Hotel je zaposliti milijonske armade brezposelnih in postaviti na noge ameriškega kmeta. Izdal je pod naslovom »New Deal« (nova doba, novo delo) celo vrsto radikalnih zakonov, s katerimi je kapitalistična združenja upognil pod železni zakon skupne dobrobiti in tako dosegel, da so na tla potlačene plasti ameriškega kmeta in delavca zopet zadihale, da se je brezposelnost z ogromnimi javnimi deli in strogimi delovnimi predpisi omilila in je blagostanje zopet začelo naraščati.

Toda vse Rooseveltovo delo se je zamajalo, ko je najvišje državno sodišče, poslušajoč se svojih ustavnih pravic, njegove zakone proglasilo za neveljavne med tem ko se je že prej dogajalo, da so posamezna zvezna sodišča v federalnih državah Rooseveltovo zakonodajo za svoje področje razveljavljala. V sodiščih sedijo večinoma zelo stari mošče (najmlajši je 68 let), z očmi obrnjenimi nazaj v prošlost, in imenovani od republikanskih predsednikov, torej iz

raja vladnih čet je padla na minimum in njihovo delo se je omejilo v zadnjem času le na rušenje raznih objektov, da bi zavrl hitro napredovanje nacionalnih sil. Na ta način so rdeči povzročili ogromno škodo, ki jo bo treba popraviti z velikimi žrtvami.

V Valenciji in Madridu vlada seveda velika pobitost in rdeča vlada se boji, da bodo nacionalisti, če zavzamejo še Madrid, poizkusili napad na Barcelono. Šef španske vlade Caballero je začel pogajanja s katalonsko vlado, da bi se španska vlada preselila iz Valencije že sedaj v prestolnico Katalonije. Katalonci pa se zaenkrat temu upirajo, ker se boje, da ne bi Španci dobili preveč vpliva na katalonske zadeve in izpodkopavali neodvisnost te dežele.

V Malagi so komunisti pobili 12.000 oseb

Pariz, 9. febr. b. Po informacijah posebnega dopisnika »Echo de Paris« iz Malage je bilo za časa komunističnega in anarhističnega režima v Malagi pobitih 12.000 oseb. Deloma so se justifikacije izvedle v masah. Najstrašnejša je bila usoda prebivalcev mestnega dela, ki se je pri zadnjih volitvah izrekel proti ljudski fronti. Tam so komunisti izvršili pravo pustoš, pobili vse prebivalce in jim porušili hiše.

Barcelona, 9. febr. b. Snoči okrog 10 je prispel semkaj predsednik španske republike Azana.

Sedaj bo Madrid na vrsti

London, 9. febr. b. V angleških vojnih krogi pričakujejo, da bodo po padcu Malage usmerili nacionalisti svojo ofenzivo tako, da odrežejo Madrid od zaledja. Najprej hočejo nacionalisti odrežati Madrid od Katalonije, potem pa še od Valencije. Prihod španskega predsednika Azane v Barcelono smatrajo kot znak, da se namerava vlada v Valenciji v kratkem preseliti v Barcelono. Seveda pa je veliko vprašanje, če bo vlada Larga Caballera naletela v Barceloni na gostoljubnost in če bo sploh dobila azil. Med Katalonci vlada veliko nezadovoljstvo, ker tam še vedno gospodarijo kastilski delavci. Sani Katalonci so marljivi in varčni ljudje, ki ljubijo svojo zemljo, pa tudi svojo svobodo. Katalonci skoraj vsi brez razlike neizmerno sovražijo Kastilce ter bodo v prvi vrsti obračunali s kastilskimi anarhisti, zlasti še, če bodo čutili, da se približujejo nacionalne vojne sile. Zaradi vsega tega se zelo dvomi, da bi dala Katalonija zavetje republikanski vladi, temveč bo skušala doseči sporazum z nacionalisti. Na ta način mislijo, da bodo Katalonci dosegli avtonomijo Katalonije, brez bogastva katere Španija sploh ne bi mogla živeti. Angleški vojni krogi pričakujejo, da sedanja meščanska vojna v Španiji ne bo več dolgo trajala, ker je padec Malage že prvi znak konca nepotrebne morije.

Cesta Valencija-Madrid presekana

Avilla, 9. febr. c. Danes so nacionalisti okoli polne presekali cesto, ki veže Valencijo z Madridom. Nacionalistični krogi izjavljajo, da je to najvažnejši dogodek v času, odkar je oblegan Madrid.

Madrid, 9. febr. c. Republikanski komunikacije danes priznava, da so nacionalistične čete v pre-

tekli noči napredovale za 2 km v smeri proti Agandi na madridski fronti.

General Miaja je še izjavil časnikarjem, da ima Madrid še več drugih zvez z Valencijo.

Salamanca, 9. febr. AA. Havas. Uradno poročilo o položaju na bojiščih pravi: Na fronti divizije pri Avilli in Sorija je k nam pribežalo 5 častnikov in 32 miličnikov. Na fronti pred Madridom smo popravili svoje položaje in pri Cobertsa in Espelon smo presekali cesto med Madridom in Valencijo. Sovražnik je imel mnogo izgub. Na odseku pri Siem Pozuelos smo pokopali nad 800 nasprotnikov, ki so padli dne 5. februarja. Taktika nacionalističnega glavnega štaba je, prisiliti nasprotnika, da se spusti v boj na odprtem svetu kar moči daleč od prestolnice. Pod grožnjo obkolitve Madrida so rdeči voditelji morali naposled pristati na to taktiko. Prihodnji veliki boji se bodo razvili na ravnini. Po zjavi generala Molle je vse pripravljeno za odločilni boj. Danes popoldne se je vreme znatno popravilo.

Barcelona, 9. febr. c. Danes je neka nacionalistična krizarka iz velike razdalje bombardirala Barcelono. Strelji pa niso zadeli svojih ciljev. Kmalu nato se je pojavila pred luko neka podmornica. Takoj se je dvignilo letalo katalonske vlade in vrglo na podmornico tri bombe. Podmornica je nato odplula.

Proslave v Salamanci

Salamanca, 9. febr. c. Danes so v Salamanci ves dan proslavljali zavzetje Malage. Na balkonu svoje palače se je pojavil tudi general Franco, ki je imel na svoji levi voditelja karlistov, na desnici pa voditelja fašistov. V svojem zahvalnem govoru je rekel, da se mora za zavzetje Malage zahvaliti skupni akciji karlistov in španskih fašistov.

General Queipo de Llano je izdal naslednji proglas:

Pri Malagi se nadaljuje naša sijajna ofenziva. Sovražnik je izgubil nad 2000 borecev. Mnogo materijala je padlo v naše roke. Samo na enem odseku smo zaplenili 12 topov in 10 milijonov nabojev, eno letalo in mnogo strojnje. Ob 14. popoldne so naše čete že defilirale v mestu in množice je pozdravljala nacionaliste. Naše ladje so v luki zaplenile 2 torpedovki in 300 talcev smo še rešili.

Zanimiv komentar v Parizu

Pariz, 9. febr. b. Jutranji tisk poroča zelo obširno o padcu Malage. Centrumaški in desničarski listi poudarjajo, da se bodo sedaj brzkone zelo hitro razvijali dogodki v Španiji in da bo v kratkem konec meščanske vojne. Na vrsto pride sedaj Almerija, nato pa Katalagna. Ko bodo nacionalisti izvojevali še ti dve zmagi, njihov cilj ne bo več daleč. Na pariški borzi je imel padec Malage precejšen vpliv na republikansko pežeto, ki je šla močno navzdol. Nasprotno pa se je nacionalistična pežeta dvignila za istotoliko točk, za kolikor je republikanska pežeta padla, ne glede na zlato kritje.

Pariz, 9. febr. b. Desničarski francoski listi uporabljajo to priliko, da grajojo Blumovo politiko, ki da je popolnoma odbila generala Franca in njegov režim. Zlasti »Journal« opozarja na to, da si je znal Franco pridobiti podporo prebivalstva v provincah, ki so pod njegovo oblastjo, do-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Vsak 25 letni Grk mora biti poročen

Drakonični zakoni proti samcem

Atene, 9. februarja TG. Grška vlada, ki ji predseduje Metaxas, je pripravila celo vrsto zakonov, ki bodo v najkrajšem času uzakonjeni. Najbolj zanimiv med vsemi pa je zakonski predlog, ki pr. d. pisuje, da mora biti vsak 25 let stari grški državljan poročen. Kdor bi tega ne storil, mora nositi posledice, ki so težke. Nad 25 let stari neporočenci ne dobijo nobene

Roosevelta nasprotno stranke. V takšnih okoliščinah je vsako uspešno delo nemogoče. Naj sta kongres in predsednik še tako odločna v izvedbi obnovitvenih načrtov kaj jima pomaga, če sodišča njihove napore lahko sproti uničujejo, bodisi na vsem področju združenih držav ali pa v mejah posameznih federalnih držav, in še to večinoma iz razlogov političnega nasprotstva, za katerega so se šli skrivati ravno veliki kapitalisti, da bi odvrnili od sebe bremena nove Rooseveltove dobe.

Rooseveltova priporočila kongresu so torej daleko težja. Govoriti o kakšnih diktatorskih hrepenenjih pa je brezsmiselno. Saj se hoče Roosevelt poslužiti ustavnih sredstev, da razprši starodavno ustavo, da jo obnovi in si da v roke sredstvo, s katerim bo mogel obvarovati ameriško državo pred razvojem, ki mora nujno voditi v gospodarsko in socialno katastrofo, ker je danes samo se država v stannu odpraviti zla, ki so se v razuzdani dobi gospodarskega liberalizma bobnotno razpasla in proti katerim je posameznik postal brez vsake moči.

državne ali pokrajinske avtonomne službe, državni in avtonomi uradniki pa, ki do 25 leta niso poročeni, bodo brez usmiljenja vrženi iz službe, ne da bi imeli kakršnokoli pravico do pokojnine. Državni uradniki, ki so nad 25 let stari, a še niso poročeni v trenutku, ko izide zakon, dobijo kratak rok, da si poiščejo nevesto in se poročijo, ker bi v nasprotnem primeru takoj izgubili državno službo. Nadalje je predviden tudi poseben davek na samce. Nad 25 let stari samci moškega spola bodo obremenjeni z dvakrat tako visokimi davčnimi dajatvami, kakor poročeni. Ako umre nad 25 let star samec, dobi država brez nadaljnega polovico vse njegove zapuščine. Denar se bo zbiral v posebnem skladu, iz katerega bo država delila podporo zakoncem s številnimi otroci. V Grčiji vlada zaradi napovedi teh zakonov velika vznemirjenost. Samce je namreč posebno v drž. službah veliko. Ker je v Grčiji številno ženskih znatno večje, kot številno moških, se nadejajo, da bo nova zakonodaja povzročila zanimiva ljudska gibanja, ki znajo dobiti svojo posebno pestrost že zaradi južnega grškega značaja.

Zagrebska vremenska napoved: Nestalno in oblačno s padavinami, zmerno hladno.

Zemunska vremenska napoved: Pritisnil bo nekoliko hušji mravz v večji severni polovici. Oblačno in deževno zlasti v zahodnih krajih. V planinah utegne snežiti. Košava v podonavju.

Dunajska vremenska napoved: Preležno jasno in milo.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

čim si je rdeča vlada v Valenciji svoj položaj popolnoma pokvarila s tem, da se je podala popolnoma pod varuštvo Moskve, ki po svojih generalih in komisarjih terorizira špansko ljudstvo, in se drži s pomočjo inozemske komunistične armade.

Francoski radikali se jeze nad rdečo Španijo

Pariz, 9. februarja. c. Na seji radikalnega kluba so morali danes poslanci, ki so bili v Barceloni, podati svoje poročilo o položaju v Španiji. Zanimivo je, da je ta skupina poslancev podala na splošno zelo neugodno poročilo za režim ljudske fronte v Španiji. Poslanci so izjavili, da jim je katalonska vlada v Barceloni prepovedala pristoje gibanje po Kataloniji. Vlada v Valenciji pa je odklonila dovoljenje za obisk na sedežu sedanje španske vlade. Poslanci so izjavili, da so Companys in člani njegove vlade navadni jetniki anahističnih in marksističnih organizacij v Barceloni. Član delegacije radikalnosocialističnih poslancev, ki je obiskala Barcelono, Gallmand je izjavil naslednje: Če bi ga kdo vprašal, ali si želi za Španijo režim Valencije ali pa Burgosa, bi se kot Španec takoj odločil za generala Franca. Ta izjava je v klubu izzvala veliko senzacijo. Ob koncu je klub sprejel resolucijo, v kateri pravi, da mora Francija glede Španije bolj kot kdaj prej ostati nevtralna.

„Kaj si delal v Španiji?“ Prepir v belgijskem parlamentu

Bruxelles, 9. febr. c. Danes je v belgijskem parlamentu prišlo do bučnih nemirov. Neki reksiistični poslanec je vprašal predsednika parlamenta Huysmansa, da naj pove, kaj je delal v Madridu in v Španiji. Predsednik parlamenta mu ni maral ničesar odgovoriti, ampak mu je zagrozil, da ga bo izključil od seje, če ne bo nehal s svojim razgrajanjem. Toda nemir se je sedaj šele razširil. Poslanci so se začeli prerekat, nastalo je splošno vpitje in poslanci so si metali med seboj, kar so pač imeli pred seboj, največ pa letakov in brošur, ki jih sicer vse stranke delijo med ljudstvom in po vseh krajih. Ker je vpitje zmeraj bolj narasčalo, je moral predsednik odločiti sejo. S seje parlamenta se izvejo še naslednje podrobnosti. Reksiistični poslanec Pierre Daille je ob začetku seje rekel, da vloga interpelacije na predsednika parlamenta radi njegovih izjav v Španiji in njegovega obiska v Madridu. Predsednik parlamenta mu je odgovoril, da poslovnik parlamenta dovoljuje interpelacije samo na ministrice, ne pa na člane predsedstva parlamenta. Reksiistični poslanci so nato začeli razsajati in so četrt ure vpijali udarjaje ob klopi »Rex vaincrexob zmagal!« Drugi poslanci so jih prekinjali in vpitje in obmetavanje se je tako razleglo, da je moralo predsedstvo dati izprazniti dvorano.

Bivši sluga - danes milijonar oškodoval državo za milijone

Belgrad, 9. febr. m. Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem se je pričela danes razprava proti bivšemu slugi iz Nikšića in sedanjemu belgrajskemu bogatašu Jovanu Lakičeviću zaradi raznih goljufij, s katerimi je državo ogoljufal za milijonske zneske. Z njim sedi na zatozni klopi še 60 drugih obtožencev. Glavni obtoženec Lakičević je bil svojčas sluga. Tedaj mu je padla v glavo misel, da bi svoj materialni položaj izboljšal leta 1926, se je prijavil kot vojni invalid-poročnik. Čeprav ni bil v vojni, je oblasti predložil ponarejeno potrdilo črnogorske glavne kontrole. Na podlagi tega dokazila je leta 1932 dvignil pri državnih blaginjah 279.361 Din invalidnine za čas od 1. marca 1919 do konca leta 1931. Po tej posrečeni prevari državne oblasti se je Lakičević lotil še v večjem obsegu tega posla ter je ponaredil še razne druge listine, s katerimi je ogoljufal državo za ogromne zneske. Nekatere vsote so presegle 100.000 Din. Lakičević je ponaredil dokumente za razne osebe, ki sploh niso

obstojele, invalidnine pa je seveda dvigal sam. V letih 1920, 1931 in 1932 so se tega posla po Lakičevićevem zgledu lotili še drugi, ki so na izmišljeni imena dvigali invalidnine. Na ta način je Lakičević s svojimi tovariši olajšal državno blaginjo za milijonske zneske ter znaša njegove poverebe 2.328.530 Din. Dobičkanosen je bil posej tudi s ponarejanjem prijav za druginjske doklade. Lakičević je mogel s svojimi tovariši opravljati te umazane posle seveda le s pomočjo cele vrste državnih uradnikov iz socialnega in finančnega ministrstva, ki so bili seveda tudi posajeni na zatožni klopi. Glavni obtoženec Lakičević sploh ni hotel priti na razpravo, češ, da je bolan. Na zahtevo državnega tožilca je sodišče prosilo bolnišnico, da določi posebno komisijo, ki je ugotovila, da je Lakičević popolnoma zdrav. Lakičević je danes bogataš, ki ima v Belgradu lepo palačo in se je tudi pred sodišče pripeljal z elegantno limuzino.

Zavarovalnice in devizni predpisi

Belgrad, 9. febr. AA. Finančni minister je izdal odlok

1. da smejo zavarovalnice plačevati tangleme in dnevnice članom svojih upravnih in nadzornih odborov, ki ne živijo pri nas doma, samo s poprejšnjim dovoljenjem finančnega ministra;
2. da smejo izplačevati plače tujim uradnikom v breme svojih central na tujem samo tedaj, če imajo takšne osebe dovoljenje pristojne oblasti, da smejo delati pri nas;
3. da lahko plačajo pri nas stroške likvidacije odškodnin v breme svojih central in posestrim na tujem samo tedaj, če imajo le-te terjatve pri domačih zavarovalnicah. V nasprotnem primeru se smejo izplačati vršiti samo s poprejšnjim dovoljenjem finančnega ministrstva. Po preteku vsakega trimesečja bodo zavarovalnice o morebitnih izplačilih predložile poročilo bančnemu in valutnemu oddelku z navedbo, kateremu računu in breme so in koliko so izplačale;
4. smejo dajati predjume inozemskim osebam na račun njihove provizije za posle, ki so jih le-ti sklenili za domače zavarovalnice, samo s poprejšnjim dovoljenjem finančnega ministrstva;
5. lahko izplačujejo inozemcem provizijo za posle, ki so jih le-ti za domače zavarovalnice sklenili, samo s poprejšnjim dovoljenjem finančnega ministrstva;

6. smejo vršiti arbitražo valut glede svojih terjatev v tujini samo s poprejšnjim dovoljenjem Narodne banke;

7. zavarovalnice se smejo zadolževati na tujem v tuji valuti v breme svojih funkcionarjev za njihovega bivanja v tujini, in za razne druge obveznosti (odpravnina odpuščenemu uradniku itd.) samo s poprejšnjim dovoljenjem finančnega ministrstva;

8. zavarovalnice smejo dajati posojila tujcem ali jim kreditirati le po pogojih, ki jih določa čl. 13 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami;

9. zavarovalnice so dolžne konec vsakega leta prijaviti finančnemu ministru in Narodni banki v Belgradu saldo svojih terjatev v tujini in tuji valuti, ki so nastali iz zavarovalnih in po zavarovalnih poslov;

10. zavarovalnice lahko odpirajo tekoče račune pri tujih bankah v tuji valuti, vendar morajo po teh računih sprejemati tudi dispozicije in jih vršiti izključno po zavarovalnih transportnih in pozavarovalnih poslih, in sicer samo tedaj, če so

Seja skupščine

Belgrad, 9. febr. m. Današnja skupščinska seja je vodil Čirič. Po sprejetem zapisniku je predsednik sporočil, da je prejel od poslanca Paštroviča vprašanje, na katerega hoče danes odgovoriti. To vprašanje je predsednik prebral tako, kakor ga je sprejel, s spremembo, da je citat, na katerega se Paštrovič sklicuje, vzpl iz stenografskih beležk. Po govoru Paštroviča je govoril Mulačić in se pritoževal radi napada »Samouprave« nanj. Mulačić je govoril tudi obširno o svojem nacionalizmu in dejal, da je po rodu Srb, sicer pa Jugoslovčan.

Nato je skupščina prešla na dnevni red ter je predsednik pozval opozicionalce, naj bodo v svojih govorih pri pretresu trgovskega zakona v podrobnostih kratki ker je treba s sprejetjem tega zakona radi tega, ker je bil že lani stavljen z dnevnega reda, pohiteti, ker je pričakovati, da se proračunska debata pričue že prihodnji ponedeljek.

Nato je govoril poslanec Mohorič, ki se je pritoževal radi tega, da vlada ni upoštevala njegovih predlogov. Mohorič je bil danes tudi edini govornik, ki je predlagal skoraj k vsem paragrafom spremembe. Vladni zaupnik dr. Milan Škerjil je zavrnil z izjemo par nebitnih vse Mohoričeve predloge, nakar je skupščina sprejela trgovski zakon od §§ 7 do 178. Prihodnja seja bo jutri ob pol 10 dopoldne. Na dnevnem redu je nadaljevanje pretresa trgovskega zakona.

ti posli izvršeni v tujini. Za zavarovanja, sklenjena doma v tuji valuti, morajo zavarovalnice v celoti ravnati po določbah odloka finančnega ministrstva z dne 22. marca 1933, in sicer tako, da so ima po eno poročilo poslati finančnemu ministru in Narodni banki v Belgradu;

11. zavarovalnice lahko po tekočih računih pozavarovalnic v tujini knjižijo samo odnose, nastale iz pozavarovalnih poslov (premijske provizije, odškodnine itd.), in ni dovoljeno, da bi preko teh računov vršile še kakršnekoli druge transakcije. Nakazila dolgovnih šaldov po teh računih se lahko vrše s poprejšnjim dovoljenjem finančnega ministrstva;

12. za vsako drugačno ravnanje, bodo zavarovalnice nosile posledice zakona o kazenskih sankcijah.

Domači odmevi

Minister dr. Krek v Mariboru

Maribor, 9. februarja.

Danes dopoldne je prispele v Maribor minister dr. Krek, ki ostane tukaj do jutri. V Mariboru se mudi po privatnih poslih.

Razpoloženje za konkordat ugodnejše

Dobro poučeni krogi pravijo, da se je umetno zasejani odpor proti konkordatu s katoliško Cerkvijo polegel in da bi njegova ratifikacija res dosegla svoj namen: vereki in notranji mir v državi.

Pred novimi zakoni

Nedeljskega zborovanja JRZ v Nišu se je udeležil tudi minister Drazgisa Cvetković, ki je imel ob tej priliki velik govor, v katerem je z odkrito besedo razgrnil pred poslušalci smernice sedanje vlade, od katerih se ni prav nič odstopila. Obširneje je govoril o že tolikokrat zahtevanih novih političnih zakonih, glede katerih je dejal: »Večkrat se na opozicionalnih zborovanjih slišijo želje, da bi se uveljavili novi politični zakoni. Ti zakoni so: zakon o tisku, zakon o zborovanjih in volilni zakon. Mi delamo pod istimi zakoni, kakor so delali prejšnji režimi. Po sedanjem zakonu o tisku se pred vlado dr. Stojadinovića nikdar ni moglo nič pisati o političnem delu. In po tem slabem zakonu, ki pa bo izpremenjen, ker tudi naš politični program zahteva tiskovni zakon, drug zakon o zborovanjih in drug volilni zakon, je velika razlika med pisanjem danes in pa pred vlado dr. Stojadinovića. Ljudem, ki so bili pred nami na vladi, lahko damo najboljši zakon, pa ga bodo kršili in ljudstvo ne bo čutilo nikakega izboljšanja. Tisti, ki govore o političnih zakonih, naj se pomirijo, ker vlada dr. Stojadinovića gre dosledno svojo pot in bo popolnoma izpolnila deklaracijo, ki jo je dal dr. Stojadinovič ob nastopu svoje vlade.«

Gosp. minister je govoril tudi o notranji ureditvi države, o centralizmu, in je dejal: »Mi smo proti vsakemu krutemu centralizmu. Mi nismo za tisti ozki centralizem, ki misli, da more samo ena roka samo z enega mesta reševati vsa vprašanja.«

„Vse bo še dobro ...“

V nedeljo so imeli bosenski zemljoradniki v Serefiljah, blizu Bosanske Dubice (Banjaluka) zborovanje, katerega se je udeležil tudi poslanec Tomaž Baburič kot zastopnik dr. Mačka. Glavni govornik pa je bil dr. Branko Čubrilovič, ki je govoril »za demokracijo, proti fašizmu« (če opozicionalec govori proti fašizmu, je menda dovolj jasno, koža e tem misli, zato je toliko bolj čudno, da poročilo o tem zborovanju in odločki iz govorov prinaša belgrajsko »Vreme«, pa brez kakršnegakoli ugovora). Ob koncu svojega govora je dejal, da mu je pred kratkim dr. Maček v Zagrebu rekel: »Vse bo dobro in to kaj kmalu«. V zvezi s temi besedami je dr. Čubrilovič zaključil svoj govor: »Leto 1937 bo važno za politično zgodovino našega ljudstva.«

Hrvatska društva v prejšnjih letih

Včerašnji »Obzor« je centralističnim nameram, ki v posameznih razdobjih v tej ali oni obliki prikliče na dan, posvetil daljši članek, v katerem opisuje, kako je bilo pod prejšnjim režimom tudi na Hrvatskem vse centralizirano in da pred to grabeljivostjo ni bilo varno nobeno društvo, celo avtobusna društva so bila centralizirana. »V hrvatskih krajih so bila društva Matica Hrvatska, Hrvatski Radiša, Napredak in Hrvatska žena edina izjema. Tu in tam se je rešila kaka Hrvatska oštarnica in kako hrvatsko pevsko društvo. Znani so poizkusi, da bi se centralizirala tudi Matica Hrvatska, pa se niso posečili. Nerodno bi bilo centralizirati Matico Hrvatsko, pa odrzati Matico Srboko. Prav tako je bilo bivšim režimom nerodno centralizirati društvo »Hrvatski Radiša«, srbsko društvo »Privrednik« pa pustiti, da še dalje deluje. Iz istih razlogov ni bila razpuščena Hrvatska žena, ker niso marali posegati v Kolo srbskih sestere, Srsko majko in druga srbska ženska društva. »Napredak« se je pa rešil s tem, da ga je s pravčasno vzel pod svoje okrilje bosanski nadškof dr. Sarič. O težavah, skozi katere so morala iti naša društva v dobi prejšnjih režimov, bi mogli pisati zelo obširno, bilo bi tudi poučno, ker bi morda baš to pokazalo v pravi luči, kaj so Živković, Uzunović, Srskič, Jevtič in tovariši hoteli doseči.«

Za slovenske razmere moramo reči, da mimo

Ribbentrop izziva dalje

Angleško-francoski sporazum glede nemških kolonij

London, 9. februarja. c. Stefani poroča, da sta se angleška in francoska vlada sporazumeli glede kolonialnih pogajanj v naslednjih štirih točkah: 1. Nemčija mora najprej vstopiti v Zvezo narodov. 2. Nemčija se mora odpojevati gospodarski avtar-kiji. 3. Omejiti mora svoje oboroževanje. 4. Urediti mora svoje odnose z vsemi sosedi in tudi s Sovjetsko Rusijo.

London, 9. februarja. c. London je ves v znamenju zakulisne borbe v kolonialnem vprašanju. Borbo načena sedaj Nemčija in vse z zanimanjem pričakuje, kako se bodo zadeve razvijale. Vsi incidenti in vse podrobnosti se izrabljajo od desne in leve, da bi se preprečila nemška poteza v Londonu.

Tako se je zadnjič hudo izrabljala gesta nemškega veleposlanika v Londonu von Ribbentrop, ki je pozdravil po hitlerjevski kralja Jurija VI., dasi protokol dvora take pozdrave odklanja. Dočim se je ta demonstracija nemške vlade še molče prešla, pa se je danes ponovila v isti obliki, toda v še večji in hujski meri. Danes je bilo na dvoru predstavljeno osebje vseh tujih misij v Londonu. Vse osebje nemškega veleposlanstva je kralja Jurija VI. pozdravilo po hitlerjevski. Ta današnja demonstracija pa se že razlaga kot izzivanje in vse londonsko časopisje o teh pozdravih tudi tako piše. Vse skupaj je samo glasba, ki naj spremlja sedanjo nemško politiko v Londonu. Nemci so se tokrat izrekli za tisto znano taktiko proti Angležem, ki pravi, da je čisto zelo dobro pomagalo, če je kdo Angleže dolgo tolkel po glavi. Tako se Angleži navadijo, da tako zadevo smatrajo za realno in se končno odločijo, da jo morajo rešiti. Samo če se pri tej nemški taktiki ne bo uresničila teza lorda Melbournea, ki je v prejšnjem stoletju izjavil, da imajo Angleži to sijajno lastnost, da nikdar ne čutijo, kdaj jih kdo tepe.

Baldvin odstopi v maju

Rim, 9. februarja. b. Današnji tisk potrjuje včerašnje vesti o bližnji ostavki britanske vlade. Predsednik vlade Baldwin je sklenil po tej vesti oditi s svojega položaja v mesecu maju, takoj, ko bo končano kronanje kralja Jurija VI. V političnih krogih so mnenja, da do tega časa ni pričakovati tudi v zunanji politiki nobenih posebnih sprememb. Dalje se poroča, da bosta odšla tudi vojni minister Cooper in Hesham. Enako se namerava umakniti v zasebno življenje bivši ministrski predsednik MacDonald.

Znaki vladne krize v Franciji

Pariz, 9. februarja. b. V zvezi s finančnimi težavami, ki jih ima vlada ljudske fronte, se je pričelo v političnih krogih glasno šušljati tudi o znakih vladne krize. Tako je med drugim minister Faure poudaril, da razen ljudske fronte v Franciji ni mogoča nobena druga vladna kombinacija. To bi pomenilo, da so potrebne v Franciji nove volitve. V približno istem smislu sta govorila tudi ministrski predsednik Blum in Chautemps. V političnih krogih govorijo, da bo moral podati ostavko finančni minister Aurioi, ker ne more več voditi uspešne finančne politike. Če bi do tega prišlo, bi nastala huda vladna kriza.

Češki komunisti v skupni delavski strokovni organizaciji

Praga, 9. februarja. Na zborovanju komunističnih strokovnih organizacij je bilo sklenjeno, da velopijo v češkoslovaško strokovno delavsko centralo. Za predlog se je v imenu komunistične stranke posebno zavzel poslanec Šverma. Utemeljeval je to s tem, da na ta način storjen prvi korak za skupno delavsko fronto na češkoslovaškem. Uspehi v Franciji in Španiji so pokazali, da morejo rdeči sindikati, ako nastopajo složno, doseči velike uspehe.

Zopet vladna kriza v Tokiu

Tokio, 9. februarja. c. V japonski vladi je izbruhnila delna vladna kriza. Vojni minister Nakamura je odstopil. Njegovo ministrstvo bo začasnno vodil predsednik vlade.

Antonescu — bolan — tik pred konferenco BZ

Bukarešta, 9. februarja. Zunanji minister Antonescu je zbolel za hripjo in je moral odločiti potovanje v Ankaru. Upajo pa, da se mu bo zdravje do 15. februarja izboljšalo in da se bo mogel udeležiti konference Balkanske zveze v Atenah.

Angleška kraljeva družina bo sama škrbela za Edvarda

London, 9. februarja. Kakor poročajo listi, bivši kralj Edvard ne bo plačan iz državnih stroškov, ampak se je njegov brat kralj Jurij odločil, da ga bo vzdrževal iz dohodkov, ki jih ima kraljeva družina. Letno naj bi dobil 25.000 funtov. Tudi bo naložen fond 300.000 funtov, od katerega bo mogel biti preskrbljen tako vojvoda, kakor tudi v slučaju njegove smrti vdova in otroci.

Smrt v kadi

Maribor, 9. februarja.

Ob 312 danes dopoldne je prišel v železniško kopalnico na Frankopanski cesti 84-letni upokojeni mizar državnih železnic Ivan Mraz. Ker je ostal čez določeno čas v kopalni kabini, je šla strežnica pogledat, kaj je z njim in opazila, da leži starček z glavo pod vodo. Ko ga je dvignila, je vsa prestrašena ugotovila, da je že mrtev. Poklican je bil mestni fizik dr. Alfonz Wankmüller, ki je ugotovil, da je zadela starčka v kopalni kadi kap.

Elektrifikacija Slovenskih goric

Maribor, 9. febr.

V današnjem »Slovenec« smo na kratko poročali o konferenci, ki se je vršila včeraj na mestnem načelnstvu v Mariboru. Obravnavala je vprašanje elektrifikacije Slovenskih goric, ki je za ves severni del Slovenije take važnosti, da ga moramo naši javnosti nekoliko podrobneje predložiti. Konferenci je predsedoval mariborski podžupan Fr. Zebot, bansko upravo je zastopal ravnatelj Kranjskih deželnih elektrarn inž. Rueh, navzoči so bili nadalje: banski svetnik dr. Leskovar, dr. Miler in Serbinek, mestno občino sta zastopala občinski svetnik ravnatelj Hrastelj in ravnatelj mestnega električnega podjetja Uršič, občino Košaki župan Vesnjak, občino Sv. Marjeta ob Pesnici župan Šuman, občino Pesnica Fras, Weingerl in Jare, trg St. Lenart v Slov. gorah dr. Kramberger in Tone Hrastelj, občino Voličino Muršak in Kodrič, trg Sv. Trojica v Slov. gor. dr. Weixl, Pinter in Cvetko. Iz drugih krajev zaenkrat zastopniki še niso bili vabljeni, ker so se vršili razgovori predvsem za napeljavo najvažnejšega daljnovidnega Sp. Kungota—Sv. Trojica v Slov. gor. Do Sp. Kungote je daljnovidno že zgrajena mariborska občina, ko je elektrificirala gornjo Pesniško dolino in Svečino. Pri Sp. Kungoti bi bil novi daljnovidno priklučen na dosedanega, vodil pa bi potem čez Košake, na Sv. Marjeto ob Pesnici, na Močno, Sv. Lenart in Sv. Trojico v Slov. gor. Celokupna dolžina tega daljnovidna bi bila 20 km in 100 m. Potrebne bi bile transformatorske postaje pri Sveti Marjeti, v Močni, Sv. Lenartu in Sv. Trojici. Stroški za daljnovidno bi predvidoma znašali 668.000, za transformatorske postaje 240.000, skupno tedaj 908 tisoč dinarjev. V Košakih bi se od tega daljnovidno odepila druga veja, ki bi segla do St. Ilje. Protovod bi dovajal elektriko občinam: Ranca (Pes-

nica), Cirknica in St. Ilj, od Ranca pa bi vodil tudi odepv v Jarenino. Potrebne bi bile transformatorske postaje na Ranci, v Cirknici in v Jarenini, v St. Ilji, ki dobiva sedaj elektriko iz Avstrije pa bi se morala sedanja postaja preurediti. Stroški za daljnovidno z odepom do Jarenine bi znašali 408.000 Din, za transformatorske postaje 200.000 Din, skupaj 608.000 Din. Skupni stroški za oba daljnovidna s transformatorskimi postajami bi znašali 1.516.000 Din, v navedeni vsoti pa ni vključeno nizkonapetno razdelilno omrežje.

Kakor smo že včeraj poročali, se je na konferenci predvsem razmotrivalo vprašanje, kako najti sredstva za izvedbo tega prepotrebnege načrta. Poudarjalo se je predvsem, da mora priskočiti na pomoč banovina, kakor je pomagala pri elektrifikaciji Dolenjske in drugih področij na Kranjskem. Obenem pa bo treba spretno mobilizirati tudi vsa ostala zasebna in javna sredstva, da se najde primeren kapital; stroški za elektrifikacijo Slovenskih goric namreč ne bodo majhni. Ze napeljavo samih daljnovidov zahteva velika sredstva, razdelilno omrežje pa je še dražje. Elektrifikacija Slovenskih goric pa je tolikoega pomena, da ji nogoče več odlašati. To področje spada med gospodarsko najnaprednejše v Sloveniji, glede prometnih zvez pa je menda najbolj zastopljeno. Treba pa mu je nuditi na vsak način možnost, da lahko svoje gospodarstvo razvija naprej. Tu prihaja v poštev predvsem elektrifikacija, ki je zaradi bližine elektrarne na Fali najlažje izvedljiva. Ker je obenem mariborska mestna občina, ki razpolaga že z bogatimi izkušnjami v tem pogledu, obljubila svojo pomoč s tehnične strani, bi se dalo to važno vprašanje razrešiti v najkrajšem času rešiti.

Za nov pravičen in moderen uradniški zakon

Ob naravnost rekordni udeležbi članstva se je vršil preteklo nedeljo občni zbor krajevne organizacije JRZ v Celju. Številna udeležba je dokazala, da je zbrala celjska organizacija v svoje vrste izredno delavne može in lante ki hočejo po svojih močeh sodelovati pri političnem in gospodarskem delu.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik krajevne organizacije župan g. Mihelič, ki je po pozdravnih besedah podal kratko sliko o delovanju odbora v prvi poslovni dobi, nato se pa dotaknil tudi nekoliko političnega položaja in omenil predvsem zadnje občinske volitve, ko so se naši može in fantje po dolgih letih lahko zopet svobodno izjavili, komu zaupati vodstvo naših občin.

Za tem je predsednik g. Mihelič prebral tri resolucije, ki jih je sestavil odbor in ki bodo odposlane na merodajna mesta. Prva resolucija je gospodarskega značaja in zahteva, naj se omilijo trdote uredbe o zaščiti kmeta, druga resolucija se nanaša na odvajanje pupilarno varnega denarja, ki naj bi ostal doma, kjer prav zaradi tega čutilo pomanjkanje gotovine, tretja resolucija se pa nanaša na vprašanje uradniških plač in zahteva v tem oziru izboljšanje predvsem za nižje kategorije državnih uslužbencev. Ta resolucija zahteva, naj se ukine uredba o znižanju rodbinskih doklad in naj se prične takoj z izdelavo vsestranske pravičnega in modernega uradniškega zakona, ki naj se izdela s pritegnitvijo strokovnih organizacij državnih uslužbencev.

Med letom je bila izdelana tudi spomenica splošnega socialnega značaja, ki je predlagala nekateri poti, kako bi mogli izboljšati predvsem obupen položaj socialno nižje stoejih stanov. Vse tri resolucije kakor tudi zadnje spomenico so sprejeli zborovalci soglasno.

Kratko, a izčrpno poročilo o gospodarstvu mestne občine je podal nato predsednik. Omenil je posojilo, ki ga je pravkar dobila mestna občina od DHB v znesku 8 milijonov din, ki gre v prvi vrsti za odplačilo starih dolgov in bo mestna občina samo pridobila, ker je obrestna mera nižja. Nadaljuje se z regulacijo Savinje in je izrekel predsednik zahvalo banu dr. Natlačenu in podbanu dr. Majcenu, ki sta si pridobila zato največ zaslug. Iz dveh vzrokov je važna regulacija Savinje: 1. ker to splošna gospodarska zahteva in 2. da moremo

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odkljuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

André Gide: (Nadaljevanje.)

Vrnitev iz Sovjetske Rusije

Obiskal sem več stanovanj v tem uspevačem kolhoz. Rad bi izrazil čudni in žalostni vtis, ki se odraža v vsakem od teh »interjerjev«: to je vtis o popolnem razsebljenju, depersonalizaciji. V vsakem teh stanovanj je isto prostaško pohištvo, ista Stalinova slika in popolnoma nič drugega. Ni ti najmanjšega osebnega predmeta, najmanjšega osebnega spominka. Vsako stanovanje se da zamenjati in to gre tako daleč, da se kolhozniki, ki se zdi, da je moči zamenjati tudi nje same, selijo iz enega stanovanja v drugo, ne da bi kaj opazili. Kaj bi si človek želel česa boljšega? Sreča za vse se ne da doseči drugače kakor na stroške vsakogar. Če hočete biti srečni, bodite vsi enega obraza.

III.

V Sovjetski Rusiji je dovoljeno vnaprej in enkrat za vselej imeti o vsem in o čemerkoli eno samo mnenje. Sicer pa je človeški duh tam tako pri-

* V mnogih drugih sploh ni govora, o posebnih stanovanjih. Ljudje spe po skupnih spalnicah, po »setah« kakor pri vojaki.

* Ta brezosebnost slehernega človeka mi dovoljuje tudi misliti, da tisti, ki spe po spalnicah, trpe zaradi pomanjšanosti in zaradi pomanjkanja zbranosti, ki je pri njih možna dosti manj, kakor če bi bili sposobni za individualno razlikovanje in doživljanje. Toda ali moremo to razsebljenje, za katerim stremi, kakor se zdi, v Sovjetski Rusiji vse, smatrati za napredek? Zase tega ne morem verjeti. Tako se sreča lažje doseže! Zato tudi, kakor so mi pravili kolhozniki svojo zabavo uživa skupno. Njegova soba ni nič drugega več kakor ležišče, da na njem spi. Vse njegovo življenjsko zanimanje se je preselilo v klub, v kulturni park, v vse kraje, kjer se zbirajo ljudje.

Z rednega občnega zbora krajevne organizacije JRZ v Celju

zaposliti številne brezposelne. Za zaposlitev brezposelnih je občina začela tudi z regulacijo Voglajne. In sedaj se bo začelo še z regulacijo Voglajne. Z brezposelnimi so bila izvršena tudi razna cestna dela, vodovod na Hrib sv. Jožefa. Posebno socialnim vprašanjem je posvečal sedanjim mestni svet največ pažnje in je bilo vprav za mestne uboge kupljeno bivše Kvaternikovo posestvo v Medlugu, kjer je sedaj lepo urejeno mestno zavetišče.

Po tem predsednikovem poročilu so bile z navdušenjem sprejete pozdravne brožavke, ki so jih zborovalci poslali predsedniku vlade in zunanjemu ministru dr. Stojadinovcu, notranjemu ministru dr. Korošču, ministru dr. Kreku in banu dr. Natlačenu. Sledilo je obširno tajniško poročilo, ki ga je podal tajnik g. dr. Gantar in iz katerega je razvidno, da je odbor v prvi dobi storil vse, kar je bilo v njegovi moči. Danes je stranka v Celju močnejša kakor je bila kdajkoli prej in se je oklepajo vsi stanovi.

Po absolutoriju, ki je bil soglasno podeljen staremu odboru, so se vršile volitve novega odbora. Novi odbor šteje 36 članov, eksekutiva, ki se je izvolila takoj po občnem zboru, pa šteje 12 članov. Predsednik je ponovno župan g. Mihelič, podpredsednika gg. dr. Orgrizec in dr. Hodžar, tajnika gg. dr. Gantar in dr. Voršič, blagajnika gg. Mikeln in prof. Bitenc, nadalje so še člani eksekutive gg. Sek, Golgranc, Fazarinc, Dorn in Krollič. V širšem odboru so poleg tega še zastopnik posameznih vasi in stanov. Za volitve je bila predlagana samo ena lista, ki je bila soglasno sprejeta.

Volitve delavskih zaupnikov v ljubljanski tobačni tovarni

Preteklo soboto so bile volitve delavskih zaupnikov v tobačni tovarni v Ljubljani, za katere sta bili postavljeni 2 listi. Lista ZZZ (Zveza združenih delavcev) je dobila 212 glasov in 4 zaupnike nasprotna (rdeča) pa 355 glasov in 7 zaupnikov. ZZZ je napredovala vkljub vsem lažem in intrigam, zlasti, če se upošteva, da je bilo 186 članov ZZZ preteklo leto vpokojenih. V jan. 1936 je dobila ZZZ 286 glasov in 6 odštejem 186 glasov upokojenih članov je razvidno, da je napredovala za 112 glasov. Rdeči so napram ZZZ nazadovovali za dobrih 100 glasov. Z rezultatom volitev smo zadovoljni, saj znaki že kažejo, da je začelo delavstvo spregledovati in upamo, da bo do prihodnjih volitev popolnoma spregledalo. Našim volivcem izrekamo vso zahvalo za zaupanje, ki so nam ga dali in jim obljubljamo, da se bomo tudi v bodoče borili za njih težnje in jim stali ob strani kakor doslej. Nezažaježni pa naj iščejo zaslobe pri onih, katerim so dali zaupanje. Tudi prav! Se bomo vsaj vedeli ravnati. Našim volivcem kljemo: Na delo, da bomo pri naslednjih volitvah še bolj napredovali, kot smo sedaj. — ZZZ.

krojen in vklapljen, da ljudem ta enakoličnost postaja lahka, naravna, neobčutna, tako zelo, da si niti ne mislim, da se meša vanjo kaj hinavščine. Kaj so to res tisti ljudje, ki so nosili revolucijo? Ne, to so tisti, ki zajemajo iz nje dobiček. Vsako jutro jih »Pravda« poučuje, kaj se spodobi vedeti, misliti, kaj verovati. In joj tistemu, ki gre čez to! To je tako, da se človeku zdi vsakokrat, kadar se razgovarja s kakim Rusom, kakor da bi se razgovarjal z vsemi. Ne da bi se ravno vsakdo ravnal natanko po enem geslu; toda vse je urejeno tako, da se ne bi moglo zdeti drugače. Mislite si, da se to vklapljevanje duha začenja že od najnežnejšega detinstva... Od tu tisto nenavadno pojmovanje, ki se mu ti, tujec včasih čudiš, od tu nekatere možnosti za srečo, ki te še bolj presenečajo.

Ti pomiluješ te ljudi, da stoji ure in ure v kači; toda njim se zdi čisto naravno, da čakajo. Kruh, sadje, sočivje, se ti zdi slabo; toda saj ni nikjer boljšega. Te tkanine, ti predmeti, ki ti jih kažejo, se tebi zde ogabni; toda saj ni izbire. Ker je odvzeta sleherni točka za primerjavo, razen za primerjanje z obžalovanja vredno preteklostjo, se boš veselo zadovoljil s tem, kar ti ponujajo. Tu je važno ljudi prepričevati, da je človek srečen tako, kakor pač more biti, namreč v tem, da pričakuje boljšega; prepričevati ljudi, da so povsod drugje manj srečni kakor oni. Tega ni moči doseči drugače, kakor da skrbno preprečujejo vsako zvezo z zunanjim svetom. (S tem mislim na onstran meja.) Ruski delavec se ima za srečnega, je srečnejši kakor pa delavec v Franciji ter so njegovi življenjski pogoji enaki ali pa celo znatno nižji.

Izredno težko mi je ta razmišljanja podajati v redu, toliko vprašanj je v njih križa in prepleta. Nisem strokovnjak zato me gospodarska vprašanja zanimajo samo zaradi svojega psihološkega odmeva. Psihološko si znam prav dobro razlagati, zakaj je treba delati v zaprti skledi, zakaj je treba meje narediti neprozorne: vse dokler ne bo v Sovjetski Rusiji novega reda in dokler ne bo položaj

Kakor kopel telo, tako osveži in očisti zobna pasta Chlorodont usta in zobe.

Posebno po močnem kajenju, ali po delu v prašnem in suhem zraku imate občutek svežosti in čistote, ki ga zapuša čiščenje ust z zobno pasto Chlorodont. Zahtevajte po svojem okusu peneci ali ne peneci se Chlorodont, obe kvaleteti sta enako dobri. Domači proizvod.

Chlorodont

Narasla Ljubljana - nevarnosti za povodenj ni Regulacija Ljubljane za nekaj dni prekinjena — Druge regulacije se nadaljujejo

Ljubljana, 9. febr.

Zaradi južnega vremena, tavanja snega in deževja je Ljubljana na Barju močno narasla. Voda Ljubljane se med regulacijskimi deli odteka po Gruberjevem prekopu, ki je zadnje dni izredno močno narasel. Voda je pri zasilem jezui na Spici v soboto in nedeljo narasla prav do vrha zatvornice, vendar pa se še ni razlila čez njo. Kljub temu je podjetje Dukič, ki regulira Ljubljano, v soboto ustavilo regulacijska dela, ker donša namreč tudi Gradašiča velike množine vode. Stanje vode pri zatvornici na Spici je sedaj nekako stalno, voda ne narašča, pa tudi ne vpadla, toda to je dobro znamenje, ker kaže, da bo Ljubljana z vsemi svojimi priloki in kratkem vpadla, seveda, če ne bo vmes hudega deževja. V ugodnem primeru se bodo regulacijska dela nadaljevala v treh do štirih dnevih. Terenski sekciji za regulacijo Ljubljane je danes poročal načelnik odbora za osuševanje Barja g. Vladimir Peruzzi, da ni nobene nevarnosti za povodnji na Barju. Ponekod se je voda sicer res razlila na nižje ležeče travnike, toda to je običajen pojav. Ker je sneg skoraj povsod skopnel oziroma se taja prav počasi, je zaenkrat vsaka nevarnost povodnji odstranjena. Ze pred desetimi dnevi, ko je nastopilo južno vreme, pa je bil odprt jez v Gruberjevem prekopu. Sicer pa je korito Ljubljane nad Ljubljano in pod Ljubljano polno do vrha. Zaenkrat počiva 115 delavcev, ki so drugače zaposleni pri regulaciji Ljubljane.

Nadaljujejo pa sedela z regulacijo Malega grabna. Pri tem regulacijskem delu je zaposlenih 130 delavcev, od teh je 50 delavcev za specialna dela nastavljenih iz banovskega fonda za javna dela, 80 pa bivših brezposelnih, ki jih je na to delo poslal mestni socialni urad. Mali graben je doslej reguliran do približno 1590 m nad izlivom v Ljubljano. Delavci so presekali že mnogo ovinkov in napravili mnogo prekopov, tako da se bo Mali graben hitreje odtekal v Ljubljano. Doslej so izkopali že približno 25.000 kub. metrov prsti, proda, peska. Ostalo bo še kakih 4500 m nereguliranega Malega grabna, ki ga bodo urejevali še

Deputacija ZZZ pri banu

Ljubljana, 9. febr.

Pri gospodu banu dr. Marku Natlačenu se je zglasila deputacija Zveze združenih delavcev (Centrale), v kateri so bili: Kukovica Franc, predsednik, Preželj France, načelni tajnik, in strok. tajnik Sešelj France. Gospod ban je deputacijo zelo prijazno sprejel. Deputacija mu je predložila težko stanje delavstva, predvsem pa mu je poročala o obupnih razmerah v Senovem, kjer je danes okrog 780 ljudi brez dela in zaslužka. Gospod ban je pokazal popolno razumevanje za stvar in obljubil, da bo v razpoložljivih možnostih upošteval predloge, ki mu jih je deputacija izročila v skupni spomenici.

Deputacija je dalje opozorila gospoda bana na ureditev starostnega zavarovanja in pragmatične nastavitve delavstva pri Kranjskih deželnih elektrarnah. Gospod ban je pojasnil da so bile v tem oziru storjene predpriprave brez prave zavarovalno matematične podlage. Uslužbenec KDE se že dolga leta bori za starostno zavarovanje. Bivši činitelji so bil v tem pogledu silno radodarni z obljubami. Napravljeno je bil sicer osutek pravilnika, računsko se pa ni nihče lotil tega vprašanja. Na svoječasno vspodbudo ZZZ je g. ban vzel to zadevo resno v roke in dal napraviti zavarovalno tehnične račune, ki so pa pokazali, da stvar v tej obliki ni izpeljiva. Skušalo pa se bo tem ljudem pribaviti službeno pragmatiko.

Gospodu ban uje deputacija pojasnila tudi krajevne razmere in zahteve lesnega delavstva ob razlastitvi Auerspergovih gozdov. V tem oziru je deputacija dobila poljoven odgovor.

Gospod ban se je zanimal tudi za splošen po-

kakšnih 5—6 let. Ko bo Mali graben povsem reguliran, bo tekel v ravni črti od svojega odliva pa do izliva v Ljubljano. Vsaka možnost povodnji zaradi Malega grabna bo v bodoče izključena.

Enako nadaljujejo tudi regulacijo Gradašiče. V letu 1925—1926 je bila Gradašiča regulirana od izliva do Vojnoviča na Viču. Sedaj pa se je pričela regulacija od Vojnoviča proti Kozarjam, in sicer je reguliranih že okoli 600 nadaljnjih metrov. Letošnji program bo izvršen približno do Velike noči. Sredstva za to regulacijo so prišla prejšnja leta iz mestnega zaklada, ko pa se je regulacija približala mestni meji, pa je nadaljevanje regulacije prevzela banovina. Če bodo krediti, se bo morda še letos nadaljevala regulacija proti Mescelnovemu mlinu in proti jezui v Kozarjah. Sedaj je zaposlenih pri regulaciji Gradašiče 61 delavcev. S pomočjo rednih kreditov bo omogočeno vso regulacijo Gradašiče dokončati že v treh letih.

Regulacija Ljubljane bo zaključena letos v jeseni. Nato prično graditi stalno zatvornico pri cukrarni. Ta zatvornica bo šele končno regulirala stanje vode v Ljubljani in na Barju. Morebiti bo postavljena pri zatvornici tudi hidro-centrala, ki bo imela zmogljivost kakšnih 800 kilovatov. Po postavitvi zatvornice pa bo treba utrditi tudi dno v Gruberjevem prekopu, ki se spreminja. Ko so namreč pred vojno uredili brežine Gruberjevega prekopa, so pozabili utrditi tudi dno. Zaradi tega se je dno znižalo ponekod že za dva in še več metrov.

Vsa ta regulacijska dela nadaljuje, kakor znano, Terenska sekcija za regulacijo Ljubljane. Nadzorstvena dela vodi inž. Ciril Pogačnik.

Včeraj je bila na Ljubljani ponovno komisija, ki je na predlog banske uprave in po nalogu gradbenega ministristva preizkušala kakovost betona pri brežinah. Ta komisija je od lani do letos že večkrat pregledovala na kraju samem beton in ni njen obisk nič posebnega. Prvotno je bil beton slab ter se je podiral in krhal, sedaj pa je delo prav te komisije omogočilo, da so brežine Ljubljane zgrajene s solidnim betonom.

ložaj delavstva po obratih in je med drugim omenil tudi stavko papirniškega delavstva. Deputaciji je povedal, da bo v bodočih dneh še enkrat posegel iniciativno vmes, da se spor poravnata.

Pri pogajanjih za novo kolektivno pogodbo Kranjske industrijske družbe sodeluje tudi ZZZ. Ker podjetje ne odstopi od 11% znižanja plač, je deputacija v posebni skupni spomenici prosila gospoda bana, da podpre težnje delavstva KID tudi v tem oziru, da da delavstvu nazaj priznanke, ki znašajo 0,26% in dovolji plačane dopuste, ki bi obremenili podjetje samo za 0,60%. Gospod ban je izjavil, da bo s svoje strani podprl delavstvo pri njegovih težnjah in zahtevah.

Pred zaključkom nove kolektivne pogodbe kovinarjev

Po skoro enomesečnih pogajanjih za sprejem nove kolektivne pogodbe pri Kranjski industrijski družbi so prišla pogajanja z mrtve točke in stojita delegaciji pred podpisom. To dejstvo je tembolj zadovoljivo, ker bi morala v nasprotnem primeru nastopiti že 15. februarja brezpogodbno stanje. Kolektivna pogodba bo najbrž podpisana še pred nedeljo. O vsebini nove kolektivne pogodbe pa ne moremo soditi, dokler ne bo objavljena.

Otrok živ zgorel. V Slavovskem Brodu so

je igrala doma triletna hčerka družine Rados. Deklica je vzela večji kos papirja in ga zažgala. Pri tem se ji je vnela obleka in ker si ni mogla pomagati, se je kmalu zgrudila nezavestna na tla. Ko so se starši vrnili, so jo našli skoro zgorelo ležati na tleh v zadnjih zdihljajih.

loži to takole (v ruščini, Jef Last prevaja):

»Nemčija in Združene ameriške države so nas pred leti lahko še v tem ali onem učile. Zdaj pa se nimamo od tujcev več kaj naučiti. Cemu bi torej dobro govorili njihov jezik?«

Sicer pa, če se kljub temu razburjajo zaradi tega, kar dela inozemstvo, se predvsem brigajo za to, kaj tujina misli o njih. Zanje je važno, da vedo, če jih dovolj občudujemo. Boje se pa, da smo nezadostno poučeni o njihovih zaslugah. Od nas ne žele toliko, da bi jih česa naučili, marveč da bi jim delali komplimente.

Ljubka dekletca, ki se gneto okoli mene v tem otroškem vrtcu (kjer je sicer treba vse pohvaliti, kakor sploh, kar store za mladino), me vznemirjajo z vprašanji. Ne gre jim zato, da bi izvedele, če imamo v Franciji otroške vrtce, pač pa zato, če v Franciji vemo, da imajo tudi v Sovjetski Rusiji lepe otroške vrtce.

Vprašanja, ki vam jih stavijo, so včasih tako presenetljiva, da pomisljam, ali bi jih povedal, ker bo kdo mislil, da si jih izmišljujem.

Nieverno se mi nasimhajo, ko pravim, da ima Pariz tudi podzemeljsko železnico. Kaj nimajo samo tramvajev? omnibusov? ... Nekdo izprašuje (in to niso več otroci, marveč izobraženi delavci), če imamo mi v Franciji tudi šole. Drugi, ki je malo bolje počen, zmigne z rameni; šole, seveda jih Francozi imajo, toda v njih otroke pretepajo. Samo po sebi umevno je, da so vsi delavci pri nas zelo nesrečni, ker še nismo »imeli revolucije«. Izven Sovjetske Rusije je zanje sama vroč. Razen nekaj nesramnih kapitalistov se vsi drugi ljudje otepajo po temi.

»Ko nismo nič prikrivali svoje osuplosti, je študent res pristavil: »Razumem in danes razumejo vsi, da je to nesmiselni razlog. Če vam tuj jezik ne služi za izobrazbo, pa še vendar lahko služi za poučevanje.«

Eden izmed tistih, ki jih izprašujemo, nam raz-

Kaj pravite?

Tako, sedaj sem se naplesal in napil ter sem danes podoben Prešernovemu učencu. — samo s to razliko, da je predpust prinesel njemu kugo med materine petice, meni pa med moje. Pil sem in imam danes mačka, plesal sem in imam danes strgane podplate, ženi sem se in moram danes vleči plohe, zapraoljal sem in imam danes strgan žep. Semel sem se in sem na koncu sam šema ostal! Res žalostna bilanca v pepelnem jutru!

Nič se ne boj, neznanj moj čitatelj, ki boš to bral in boš mislil, da sem pisal prav o Tebi! Takih veselih bratcev, kakor si Ti in kakor sem jaz, je na lepi slovenski zemlji še obilo! Malo smo zamižali, ko bi morali videti sive dneve, malo smo si z nato zalčali ušesa, ko so nam govorili o bedi, stiski in pomanjkanju drugih. — samo da smo se mi dobro imeli! Pa je le potreben današnji dan, ko moramo po vselem predpustu spoznati, da je vsakega ognja posledica le — pepel! Zato skleniva, dragi moj predpustni veseljaček s Prešernovim učencem: »Predpust, ti čas presneti, da bi ne prišel o drugo!« Pa še malo pomisliva na Gregorčičeve verze, ki nam pojejo, da ne Pepelnica, temveč dan Vstajenja je naš dan! Poskusiva, nemara pridojnej leto nama ne bo treba hoditi po sputu na pepelnico s sklonjeno glavo in s skesanim pogledom!

Koledar

Sreda, 10. februarja: Pepelnica. Šolastika, devica; Sotera.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gđ. Lina Plochl. Pokopali so jo na župnem pokopališču na Viču. — Na Ilirski cesti 20 je umrl gospod Ivan Kovač, višji revident drž. žel. v pokopju. Pogreb bo danes ob pol 3. popoldne. Naj v miru počivata! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Odvetnika gg. dr. Miran Bleiweis-Trsteniški in Viljem Muc sta vpisana v imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani.

— Ženitev na »Pohorskem domu«. V župni cerkvi sv. Jurija v Hočah sta bila poročena gđ. Štefika Štimakar, oskrbnica in najemnica »Pohorskega doma« in g. Tišlar France, posestnik in lastnik mehanične delavnice v Slovenjgradcu. Iskreno čestitamo!

Jubilej g. rudarskega glavarja

Danes obhaja 50-letnico rojstva rudarski glavar ing. Močnik Josip, predstavnik našega rudarstva v najširšem smislu. Slavljenec se je rodil v starem rudarskem revirju v Idriji kot sin rudarskega nameščena. Strokovne študije je končal v Píbramu ter kot mlad inženjer začel svojo karijero v Bosni. Po svetovni vojni, v kateri je bil težko ranjen, ga je služba privedla tudi v Slovenijo. Tu se je kot ravnatelj drž. rudnika v Velenju boril z uspehom za zgraditev kalorične električne centrale. Ta uspeh je rudniku zagotovil obstoj tudi v današnji težki krizi. Obenem pa našemu gospodarstvu dal velevažen objekt. V letu 1931 so ing. Močnika pozvali v rudarsko upravno službo, katero je vršil že v Bosni in Sloveniji in v kateri danes zavzema važen položaj rudarskega glavarja. Kot tak združuje vse težnje in potrebe tako rudarskih podjetnikov kakor rudarjev. Javnosti so še v spominu socialni pretresljaji v naših črnih revirjih v zadnjih letih. Ob tej priliki je slavljenec pokazal v polni meri, da je važen položaj rudarskega glavarja poverjen osebi, poznajoči potrebe delavca in interese podjetij. Zato gre g. glavarju nemala zasluga, ki je v današnjih težkih časih, ki ga preživlja naše rudarstvo, znošnejše. G. glavarju k življenjskemu jubileju iskreno čestitamo!

Svoji k svojim!

Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je

PERION

pralni prašek — naš slovenski izdelek.

— Tiskovni odsek Rafaelove družbe. Rafaelova družba v Ljubljani ima velikopotezen načrt za izvedbo Izselskega inštituta v Ljubljani. Zadeva zavisi le od novega državnega proračuna. Inštitut bo zajel slovensko in jugoslovansko izselsko v celotnem obsegu. Delogrok inštituta bi bilo delo, ki ga sedaj vrše država, banovinske in privatne izselske institucije. Praktično bi bil inštitut razširjena in izpopolnjena Rafaelova družba in to iz dveh razlogov: veliko večino jugoslovanskih izselsencev tvorijo vprav Slovenci, drugič si je Rafaelova družba pridobila slovenske najboljše in najuspešnejše izselske institucije v Jugoslaviji.

Tiskovni sklad Rafaelove družbe (TORD) vrši poročevalsko službo: inozemskim slovenskim listom poroča o domovini, domačim listom daje na razpolago vse podatke o izselsstvu. Glavno delo je torej sodelovanje pri vseh naših inozemskih revirjih in listih s poročevalskimi listi, ki izdejo večkrat na mesec ter širjenje smisla za izselsce s članki in dopisi med domačimi listi: tako je treba izselski problem stalno ohranjati pred očmi naroda. Odsek hoče zbirati in skrbeti za novo izselsko književnost. V ta namen hoče preurediti Izselski vestnik »Rafael«, ki postane glavni organ bodočega inštituta v obliki mesečne revije. Skrbeti treba in izselski problem toliko poudarjati, da prodre tudi že do mladine v šoli; z literaturo mora priti v čitanke, s podatki v pouk zgodovine in zemljepisja.

TORD je svoje delo v službi velike ideje Izselskega inštituta pričel ter želi od inozemskih kakor od domačih listov, da se nanj obračajo s svojimi željami ali mislimi.

— Kmetijska družba kmetu nazaj. Prejeli smo: V nedeljskem listu je bilo v članku »Kmetijska družba kmetu nazaj«, pod naslovom »Kako so glasovali za razid družbe«, uvrščeno moje ime pod št. 13 med tiste, ki so glasovali za razpust družbe. To pa ni res. Če pogledate »Slovenca« z dne 30. decembra 1932, boste videli, da sem ravno jaz največ govoril proti razidu družbe in tudi glasoval proti. Kmetijska podružnica v Železnikih je mene

nekdanjega njenega člana, takrat sem bil član podružnice v Šiški, imenovala za delegata na občnem zboru, ne da bi dobil kako naročilo, kako naj glasujem. Drugi delegat je prišel na občni zbor, pa ni glasoval, ker se je ob času glasovanja zaradi mojega govora odstranil iz dvorane in je nekdo drugi oddal glas namesto njega, tako mi je povedal po občnem zboru. Če je v zapisniku občnega zbora o glasovanju navedeno moje ime z glasovanjem za, je to goljufija. Iz članka namreč vsakdo sodi, da sem jaz glasoval za razpust. Franc Demšar. — Op. uredništva: »Slovenec« je objavil pod naslovom »Kmetijska družba kmetu nazaj« odločbo policijske uprave v Ljubljani dobesedno, kakor jo je prejel. Glasovalci so v tej odločbi navedeni po zapisniku v občnem zboru, zato je jasno, da je bilo glasovanje g. Fr. Demšarja v zapisniku napačno zabeleženo.

— Propaganda za naš tujski promet na Češko-slovaškem. V povzdigu češkoslovaško-jugoslovanske turistične prometa je Oficielni turistični biro kraljevine Jugoslavije v Pragi te dni otvoril podružnico v Brnu, ki bo ravno tako posvetila svoje delovanje pospeševanju in razvoju našega tujkega prometa. Naslov nove podružnice, ki je obenem prevzela zastavstvo »Putnika«, glasi: Oficielni turistični biro kraljevine Jugoslavije, podružnica, Brno, Janska ulica 11.

— Slabi uspehi na gimnaziji v Karlovcu. Na koncu prvega polletja je bilo na gimnaziji v Karlovcu izključenih 52 dijakov zaradi slabih uspehov, kar je izredno veliko število za to gimnazijo. Veliko izmed izključenih dijakov je višješolcev. — Huda nesreča železničarja. V Bos. Brodu se je hudo ponesrečil železničar Savko Tripkovič, oče šestih otrok. Po nesreči je padel pod vlak, ki ga je odbil s tako silo, da je ubožcu počila lobanja in si je zlomil obe roki.

— Oj ta ljubosumnost! 19 letna Dragica Šabič iz Zaglavja pri Banja Luki je bila ljubosumna na svojo 17 letno sestro Ivanka, ker je njen zarobenec dvoril tudi njeni sestri. Ko je Ivanka spala, ji je Dragica zažgala laso, Ivanka je izgubila laso, poleg tega je pa močno opečene po glavi.

— Pred ogledalom se je ustrelil. V Cazinju si je vzel življenje tamkajšnji upravnik pošte Muhamed Burzič, ki je bil znan kulturni delavec in predsednik mnogih društev v Cazinju. Do 11 dopoldne je sprejemal stranke, nato pa zapri vrata, stopil pred ogledalo in si pognal kroglo v glavo.

— Nemško-jugoslovanski turistični promet. »Putnik« nam poroča, da je bil v turističnem prometu med Nemčijo in Jugoslavijo tečaj turistične marke tudi za mesec februar določen na 14 din.

— Običajna in trdovratna zaprtja in prebavne težave se odpravijo z Leopulimami, čistim rastlinskim odvajalnim sredstvom, katero deluje brez bolečin in ne odpove nikdar. Nobena privajenost — tudi pri daljši uporabi gotovo učinkuje. Poskusite najprej mali zavoji. Dobiva se v vseh lekarnah. Oglas reg. S. br. 31.430 dne 24. XII. 1935.

Ljubljana

V Ljubljani, 10. februarja.

Gledališče

Drama: Sreda, 10. februarja: »Na ledeni plošči.« Red A. — Četrtek, 11. februarja: »Simfonija 1937.« Premierski abonma.

Opera: Sreda, 10. februarja: »Hoffmannove pripovedke.« Red Sreda. — Četrtek, 11. februarja: »Baletni večer.« Red četrtek.

Predavanja

Union — bela dvorana: Drevi ob 8. predavanje iz ciklusa predavanj Danice, Zarje in Savice: »Enakopravnost žene v javnem in pridobitnem življenju.« — Predava dr. N. Pivec-Stelč. Za člane je udeležba obvezna, iskreno vabimo vse stareinstvo in tiste, ki se za to vprašanje zanimajo.

Slovensko zdravniško društvo priredi XXXIII. znanstveni sestanek v petek 12. februarja 1937 ob 18. v predavalnici internega oddelka občne bolnišnice v Ljubljani s predavanjem g. docenta dr. Ivana Matka o patologiji, kliniki in terapiji paratireoidni alekci. I. del. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicini!

Ljubljansko okrožje ZFO bo imelo v četrtek 11. t. m. ob 8 zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ul. 12, III. skupni fantovski sestanek. Predaval bo g. urednik Fr. Tersglav o »Kulturnih silah katoličizma (stvariteljska sila, borbenost)«. Dobodošji vsi člani naših fantovskih odsekov, naši prijatelji, zlasti članstvo Kat. društva rokodelskih pomočnikov.

Dr. Milan Vidmar podaja danes 10. februarja v elektro-predavalnici ljubljanske tehniške visoke šole svoj »Razgovor z Nikolom Teslo«. Vabi AKE.

Prireditve in zabave

Franciška dvorana: Bogat srečolov čaka v nedeljo popoldne ob 5 vse številne udeležence dobrodelne prireditve Društva za varstvo deklet. Dobitki so zelo bogati in množični, srečke pa samo po 2 din. Poleg tega pa bo tudi še zelo zabaven spored s priznano ljubkimi igrami Križarjev in Klaric, kakor: »Ivčkove sanje«, »Oj, ta Polona!« itd. Ne zamudite!

Sestanki

Društvo absolventov drž. trg. šol ima v četrtek 11. t. m. ob 20. v restavraciji Zvezda svoj redni mesečni sestanek, združen s predavanjem g. dr. Janka Kötsta o pokojninskem zavarovanju za absolvente trg. šol.

Društvo zobotehnikov za dravsko banovino v Ljubljani obvešča vse člane, da bo redni letni občni zbor društva 13. t. m. ob 8 zvečer v Delavski zbornici (mala dvorana).

Kino

Kino Kodeljevo. Danes in jutri ob 8. Inkognito (Gustav Fröhlich, Hansie Knotek) in Dovčeva mala (Anny Ondra).

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni tag 12 in mr. Komotar, Vič.

— Podpisnikom 6% obligacijskega posojila mestne občine Ljubljanske. Vsi oni, ki so podpisali 6% obligacijsko posojilo mestne občine ljubljanske, se vabijo, da v lastnem interesu čim preje dvignejo v Mestni hranilnici ljubljanske dodeljene jim obveznice. Prvo zbranje anuitetnih obveznic bo brezpogojno že 15. februarja 1937, tako, kakor je bilo že od vsega početka predvideno v amortizacijskem načrtu.

— Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev, Oblastni odbor Ljubljana poziva celokupno članstvo organizacije, da se udeleži pogreba ranjkega tovariša Koprivca Ivana, prvega in dolgoletnega zastavonoše oblastne organizacije, ki bo v sredo, dne 10. februarja 1937 iz Verovškove ulice št. 12 (Šiška) na pokopališče k Sv. Križu.

— Ljubljanski športni klub sporoča svojim članom, da se vrši redni letni občni zbor v petek, dne 20. februarja t. l. ob 8. zvečer v posebni sobi gostilne Cinkole. Odbor. (2026)

— Vlom pri Sestici pojasnen. Pred dnevi smo poročali o zelo predrznem nastopu nekaterih vlomilcev, ki so hoteli vlomiti v stanovanje gospe Gašperinove, restavratke pri Sestici. V tej restavraciji sredi mesta je sicer mnogo osebja in stalno tudi mnogo občinstva, zato je prav predrznost vlomilcev presenetljiva. Ko je bilo v restavraciji največ gostov, to je proti večeru, so se postavili trije tatovi v vežo na stražo, dva pa sta se podala v stanovanje. Vlomilci so najbrže zvedeli, da je Gašperinova družina odšla na sprehod. Niso pa računali s tem, da je v stanovanju ostala vzgojiteljica z otrokom. Ko sta vlomilca že vromila skozi železno ograjo pri vratih, jima je prišla vzgojiteljica nasproti. Vlomilci so najprej že špekulirali, da bodo ukradli železno zaslonno blagajno restavratke. Ko sta vlomilca opazila vzgojiteljico, sta naglo zbežala. Vzgojiteljica, gđ. Lucija Wietseh-ova, pa si je vlomilce zapomnila in je policiji oba vlomilca natančno opisala. Ni bilo dolgo tega, ko je policija oba vlomilca že prišla. Sta to še mlada fanta, toda že stara znanca policije Štefan Gradiček in Ivan Leinfelner. Nekaj časa sta na policiji tajila, končno pa sta priznala, da sta res poskušala vlomiti v stanovanje restavratke. Policija pa je imela prav tisti dan opravka tudi z drugim vlomom, namreč v stanovanje odvetnika g. dr. I. C. Oblaka v Dalmatinovi ulici. Tam so imeli vlomilci večji uspeh. Odnegli so mnogo preprog in obleke v vrednosti več tisoč dinarjev. Policija je vse to blago zaplenila, ker vlomilci niso imeli časa, da bi ga spravili v denar. Tako je policija z aretacijo teh dveh vlomilcev pojasnila dva vloma. Poleg teh dveh vlomilcev pa je policija aretirala še nekaj njihovih tovarišev.

— Ukradenega stroja ni v mestni zastavljalnici. Pred dnevi smo poročali o vlovu v okrajno sodišče v Litiji, kjer so vlomilci odnesli tudi pisalni stroj, vreden okoli 4000 Din. Litijsko orožništvo se je obrnilo na ljubljansko policijo s prošnjo za pomoč ter je izrazilo domnevo, da so morebitni vlomilci zastavili pisalni stroj v ljubljanski mestni zastavljalnici. Ljubljanska policija je poizvedovala v zastavljalnici, toda tam so izjavili, da takega stroja niso dobili.

— Vlomni in tatvine. Poročali smo že o predrznem dejanju mladega tatu, ki je v Veliki čolnarski ulici odnesel železno blagajno, ki pa je bil takoj nato ujet na Prulah. Policija poizveduje sedaj za sokrivcem tega tatu, nekim približno 26 do 28 let starim moškim. Prijeti tat namreč ne ve ali noče izdati imena svojega sokrivca. — Od nedelje na ponedeljek je nekdo vlomil v leseno izložbo na voglavrtu v Kolodvorski ulici 11, ki je last dr. Vencislava Meglerja. Ukradel je več parov čevljev, vrednosti okoli 2600 Din. — Te dni so tatovi sneli z dveh tovornih avtomobilov na dvorišču carinarice nekaj električnih signalov, električnih siren in drugih predmetov. Slične tatvine z avtomobilov so v bližini carinarice zelo pogoste.

Maribor

— Iz sodne službe. Sodnik g. Cvetko Ažman, ki je bil dosedaj dodeljen kot agrarni sodnik raznim okrajnim sodiščem v Dalmaciji, se vrne nazaj na svoje stalno službeno mesto pri okrajnem sodišču v Mariboru. Zaradi tega se bodo razdelile civilne sporne zadeve med 4 sodne oddelke.

— Slovenska Straža v Mariboru poroča, da posluje njena pisarna ob ponedeljskih od 9 do 11, ob četrkih od 11 do 12, v ostalih dnevih pa od 4 do 5 popoldne (razen sobot).

— Mario Simene gostuje v mariborskem gledališču v soboto, 13. t. m. Znameniti pevec, ki je začel svojo pevsko kariero na deskah mariborskega odra, nastopi v naslovni vlogi operete »Baron Trenke«.

— Na tri svetovne velesjeme v Leipzig. Prago in Dunaj privedi mariborski »Putnik« vožnjo z luksuznim avtobusom. Odhod iz Maribora 28. februarja, povratek v Maribor 10. marca. Cena je 1000 din za osebo. Na razpolago je le še nekaj mest.

— Premiera operete »Zemlja smehljajec bo jutri, v četrtek. Letošnjo vprizoritev je naštudiral režiser Harastogovič.

— Smrt uglednega moža. V Bistrici pri Limbušu je umrl g. Popi Rottner. Bil je ugleden in blag mož, ki ga je spoštovala vsa okolica. Pogreb bo jutri, v četrtek, ob 15 uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Limbušu. Naj počiva v miru, zalujočim naše sožalje!

— Nočni požar. V noči na torek je zardelo nebo nad St. Petrom pri Mariboru. Prvi so prhiteli na pomoč mariborski gasilec, ki pa niso akejlo, ker ni bilo vode v bližini. Gorela je streha na hiši posestnika Ivana Gorenčaka. Gasilci so omejili požar na ta način, da so gorečo ostrežje s kavlji potegnili s hiše.

Med. Univ. dr. Ivan Koklič

špecialist za očesne bolezni

ordinira od 9—11 in 3—5

Ciril-Methodova ulica 12/2., Maribor
nasproti parka

— Mesto dimnikarskega mojstra za III. dimnikarski ometalni okoliš v Mariboru razpisuje mestno poglavarstvo. Prošnje, opremljene s potrebnimi listinami, se morajo vložiti do 10. marca.

— V petih letih četrti požar. V Starem logu pri Pragerskem je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Faleža. Škode je za 25.000 dinarjev, ki pa je krita z zavarovalnino. To poslopje je v teku petih let sedaj že četrtič pogorelo. — V Račah je zgorelo ostrežje na hiši in hlev posestnice Frangeš Franciške. V hlevu sta zgoreli tudi dve svinji in vse kokoši. Škode je 10.000 din. Požar je nastal zaradi slabega dimnika.

— Zanimiv lov na vžigalnike. Borba proti vžigalnim vžigalnikom, katerih se v Mariboru poslužuje gotovo polovica kadilcev, je zavzela zelo ostro obliko. Finančni organi so organizirali velikopotezen lov na te vžigalnike. Pričeli so prirediti prave zasede, in sicer je bila prva na cestah, ki peljejo iz Kamnice v mesto. Preiskali so vse ljudi, ki so prihajali zjutraj v Maribor, ter zaplenili veliko vžigalnikov. Njihovi lastniki bodo imeli sitnosti, ker znaša globa za neizgosen vžigalnik 500 din. Med lastniki vžigalnikov se je o teh ostrih ukrepih naglo raznesla novica ter si sedaj le še malokdo upa nositi vžigalnik v žepu.

— Nepreviden kolezar pred sodniki. Včeraj se je zagovarjal pred okrajnim sodiščem 21 letni Josip Klemenčič iz Vukovja zaradi malomarne usmrtilne in neprevidne vožnje s kolesom. Klemenčič je dne 6. oktobra lanskega leta peljal na svojem kolesu pred seboj Terezijo Schönwetter navzdol po klancu v Koških proti Pesnici. Vozil je z veliko naglico, pri tem pa se je zaletel v Stefana Žižka, ki je prihajal po cesti nasproti. Pri udarcu so vsi trije padli na tla, Klemenčiču

Franc Travisan

trgovina s špicerijo in perutnino,
Maribor, Stolna ulica št. 4, se ob

30 letnici ustanovitve

vsem cenjenim odjemalcem iskreno
zahvaljuje za naklonjenost ter se
tudi za bodoče toplo priporoča.

in dekletu se ni ničesar pripetilo, Žižek pa je oblezel z razbito lobanjo. Za posledicami te poškodbe je Žižek v mariborski bolnišnici umrl. Klemenčič je bil obsojen na 5 mesecev zapora, pogojno za 2 leti.

— Poškodbi podlegel. Zrtev neslane šale je postal 33 letni brivski mojster Marko Oskar iz Koroške ceste. V neki gostilni mu je tovariš izpodnesel stol, pa je tako nesrečno padel na tla, da si je zlomil hrbtenico. Prepeljali so ga sicer takoj v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli pomagati ter je v ponedeljek popoldne umrl. Naj počiva v miru!

— Zaradi treh sunkov umrl. V Potišovcih je neznan človek napadel posestnika Jurija Šimona, in sicer ponoči v njegovem hlevu. Zadal mu je tri sunke v trebuh, zaradi katerih je Šimon čez nekaj dni v bolnišnici umrl. Napadalec oblasti še niso izsledile.

Celje

— Apologetični odsek DMK ima drevi ob pol 8 sestanek v Orlovskem domu. Na dnevnem redu je predavanje »Dekle« v javnem življenju.

— Seja mestnega sveta celjskega bo v petek, dne 12. t. m., ob 6 zvečer v posvetovalnici na mestnem magistratu.

— Umrl je v bolnišnici Ognjenovič Vojo, 23-letni vojak 39. pp., doma iz Toševa v vardarski banovini; v Kasazah pa je umrla 72 letna posestnica Podgorščak Lucija. N. v. m. p.

— Redni letni pregled motornih vozil (avtomobilov in motornih koles) za leto 1937. bo v torek, 16. t. m., od 8 do 13 pred mestno garažo na Sp. Lanovžu v Celju. Lastniki se pozivajo, da pripeljejo svoja motorna vozila k pregledu, sicer ne bodo smeli voziti z nepregledanimi vozili.

— Trgovalci in obrtniki niso zadovoljni s letošnjo zimo. Kakor znano, sta januar in februar najbolj suha meseca v letu za trgovino in obrt. Toda zaradi letošnjih pa se naši trgovalci in obrtniki še posebno pritožujejo, čemur pa je gotovo kriva letošnja mila zima. Gotovo pa so reveži, kmetje in delavci zadovoljni s tako zimo.

— Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »Mladost zmaguje« (Fahrt in die Jugend).

— Lovsko društvo v Celju bo imelo v nedeljo, dne 21. februarja 1937, ob 10 uri popoldne svoj redni letni občni zbor v restavracijskih prostorih hotela Celjski dom. Poleg po pravilih predvidenega dnevnega reda, bo na dnevnem redu tudi izprememba društvenih pravil. Odbor pričakuje iz Celja in okolice polnoštevilno udeležbo članstva, od zunanjih pa vsaj po enega iz vseh večjih krajev.

Rudjer Boškovič — predhodnik Einsteina

Predavanje dr. Sava Čermelja.

V okvirju Prirodoslovnega društva je predaval dr. Lavo Čermelj za spominsko obletnico znamenitega jezuitskega učenjaka Rudjera Boškoviča in številni obiskovalci, predvsem iz mladih vrst, so do kraja zasedli predavalnico mineraloškega inštituta. Dr. Čermelj je predaval poljudno in na zanimiv način približal delo Boškoviča tudi onim, ki nimajo kake posebne strokovne izobrazbe v fizikalnih stvareh. Sploh so vsa predavanja Prirodoslovnega društva več ali manj prirojavna splošni izobrazbi, ki jo daje srednja šola.

G. predavatelj je najprej na splošno označil veličino učenjaka Boškoviča in poudaril njegov vsestranski genij politurškega obsega, kakršnih danes ni več. Saj je bil Boškovič fizik, matematik in astronom, geodet in arheolog, diplomat in pesnik. Pri vsem tem pa se je povsod izkazal za globoko misleca. Njegovo najbolj obsežno delo so Philosophiae naturalis principia... in pred 15 leti je izšla nova latinska izdaja tega dela, ki ima tudi angleški tekst. Obširna je literatura, ki se na Boškoviča nanaša, in jo je največ oskrbela Jug. Akademija v Zagrebu ob raznih jubilejnih prilikah, pravkar pa pripravlja spomenico Astronomsko društvo v Beogradu. Končna ocena Boškovičevega dela se tako še ne da izreči.

Dr. Čermelj je svoje nadaljnje besede posvetil samo eni večji Boškovičevi študiji ter ga je očrtal kot fizika spriči sodobnih fizikalnih teorij, Boškovič je v tem pogledu nadaljeval in svojevrstno poglobil prirodoslovno-matematične principe Newtonove, ki so utemeljile mehaniko. Boškovič je namreč izpodbijal in nasprotoval načelom absolutnega časa in prostora ter je ugotavljal le realni čas in prostor, kakor je podan po razstojno materialnih točk. Prostor ni zvezan, neposreden dotik najmanjših snovnih delcev je izključen in ti delci so kot izhodišča sil brez razsežnosti. Sile — Newtonove gravitacijske sile pa niso monotone, to se pravi, da ne pojemajo enakomerno z razstojem po nekem zakonu, temveč oscilirajo v bližini samega središča. Ta Boškovičeva zamisel je z Bohrom znova oživela v elektronski teoriji. Boškovič se je upri zakonu gravitacije, ki naj bi bila svojstvo materialnih teles, in prav tako zakonu vztrajnosti. G. predavatelj je seveda obširneje razlagal te nazore in njih posledice.

Zanimivo je, da je Boškovič svoja znanstvena naziranja objavil v komentarju, s katerim je opremil Stojkovičevih 24.000 heksametrov, ki vsebujejo Newtonovo fiziko. Te dodatke je prvi odkril in prinesel v javnost zagrebški vseučiliški profesor Varičak. 1911. leta.

VREMENSKA NAPOVED:

Evropa: Iz Skandinavije se širi umerjeni hladni val nad Poljsko in Rusijo, kar ima za posledico vedro vreme. V ostali Evropi umerjeni topli val z oblačnim in meglenim vremenom, ponekod dež in sneg.

Jugoslavija: Oblačno v vsej kraljevini z manjšimi vedrinami na severo-vzhodu in na jugu. Ponekod dežuje. Temperatura se je dvignila. Skopje —2, Erceg-Novi +14 stopinj.

Napoved za danes: V severni polovici hladno vreme, oblačno in dež na zahodu. Sneg v planinskih predelih. Košava v Podunavju.

širite katoliško časopisje!

Gospodarstvo

Več družabnosti v gorenjske zadruga

Kmetijsko združništvo je na Gorenjskem številno brez dvoma tako razvito kakor nikjer v Sloveniji. Odnosni vendar med posameznimi zadrugami iste stroke in v zadrugah samih med posameznimi člani kljub vsemu prizadevanju nesebičnih mož niso tako idealni kakor bi mislil nepoučen opazovalec.

Gotovo so ta posamezno neugodni razvoj povzročile tudi politične prilike polpretekle dobe. Vsem kršitvam zadrugne discipline, primerom medsebojne konkurence zadrug iste stroke, vsem primerom izstopov iz gospodarskih zadrug zaradi dozdnevne bojazni, da je riziko previsok, gotovo niso krivi samo minuli politični odnosi.

Zdi se mi, da posameznim navedenim neugodnim pojavom v celotnem zadrugarstvu ni toliko vzrok pomanjkanje zadrugne duha kakor pomanjkanje pravega družabnega duha.

Brez dvoma je Gorenjska glede civilizacije in omike na prvem mestu v Sloveniji in državi, toda glede družabnosti bi bržčas Gorenjski ne mogli prisojiti povsod prvega mesta.

Se nedavno mi je gospodarsko zelo napreden kmetovalec na očihek, zakaj je tako slab zadrugnik, na podlagi dejanskih primerov dokazal, da nekatere zadruga stremijo le mehanično za splošnim gospodarskim uspehom, da se pa ne zmenijo več za člana-zadrugnika, čim ta po nesreči propade. In iz tega razloga je smatral posestnik — mogoče nekoliko prenegleno! — za najbolje, da se je postavil le na lastne noge in se je včlanil le pri organizacijah, ki nimajo zadrugne značaja.

Pomanjkanje prave družabnosti se posamezno izražata mogoče tudi v nezaupanju in delni nenaklonjenosti apram uradnikom, ki so od oblasti nastavljeni zato, da delajo za zadruga, za ljudstvo dejansko in s poukom. Ako vzroki nenaklonjenosti in nezaupanja že niso političnega izvora, so čisto socialnega značaja, ker gre po mnenju nepoučenega občinstva, uradništva »predobro« ker uradnik ni toliko po krizi prizadet kakor kmet. Meče se čestokrat tudi vse uradništvo v en »koš« in se ne dela razlike med izrazito meščansko usmerjenim uradništvom in nastavljenici, ki delajo

vedno le »med narodom za narod«. Verujte mi tudi, da bi vsak uradnik pristal, bi moral pristati (ker ni organiziran, kakor kmet se ni zadosti organiziran), še na večje znižanje prejemkov in s tem tudi na večje znižanje kupne moči za kmet, pridelke, čim bi se to znižanje hotelo uvesti povsod v državi, ne samo v za preživljanje najdražjem okolišu Slovenije, na Gorenjskem.

Nedavno sem dobil v pogled od kr. banake uprave esestavljeno zaključke molzne kontrole vseh živinorejskih zadrug in organizacij Slovenije za l. 1935. — Kako sem se moral vendar začuditi, kako bolešno me je dirnilo, ko sem čital uradno ugotovitev, da je glede discipline in stvarnosti dela v živinorejskih zadrugah na prvem mestu pohorski okoliš bele slovenske živine, na zadnjem mestu vendar Gorenjska.

Slab uspeh molzne kontrole na Gorenjskem so v l. 1935 gotovo v največji meri zakrivilo — kakor mi sporočajo — polpretekle politične prilike, vendar je neugodnem uspehu po mojem mnenju nekoliko vzrok tudi pomanjkanje pravega družabnega duha, pomanjkanje preveč solidarnosti, prave ljubezni do soseske skupnosti.

V omenjenem pohorsko-savinjskem okolišu, ki je glede molzne preizkušnje danes na prvem mestu, smo začeli delati v Slovenjgradu pred 7 leti z največjimi ovirami, v najhujši krizi čisto iz temelja, smo ustvarili vse selekcijske organizacije čisto iznova; v omenjenem obsejnim okolišu s polpomernimi mesti in trgi ni bilo ne pravih gospodarskih, ne delavnih prosvetnih slovenskih organizacij; terenske prilike glede kontrole so v hribovitem terenu izredno neugodne; ljudstvo je glede dovtzetnosti za nove gospodarske uvedbe znatno počasnejše ter so kmetovalci kot posamezniki večinoma gospodarsko manj napredni kakor na Gorenjskem in vendar — — — je danes navedeni pohorsko-savinjski okoliš glede molzne gospodarske preizkušnje na prvem mestu. Zakaj? Zato, ker je v tem okolišu tudi družabnost, srčna kultura in zavest medsebojne povezanosti vsega ljudstva v vase na prav visoki stopnji.

Wernig, Kranj.

Likvidnost naših mestnih hranilnic

V nedeljski številki smo priobčili članek pod tem naslovom, v katerega pa se nam je vrnilo nekaj tiskovnih napak, katere popravljamo s tem. Predvsem moramo omeniti, da je Ljubljana dobila od Državne hipotekarne banke 30 milij. Din posojila v gotovini. Zato izgleda tabela o stanju mestnih hranilnic naslednje (v milij. Din):

Table with columns: mesto, vloga, obšč. pos., pos. DHB. Rows for Ljubljana, Maribor, Celje, and a total row.

Druga tabela o dolgovih občin samih pa je naslednja: Table with columns: mesto, dolgovi, pos. DHB. Rows for Ljubljana, Maribor, Celje, and a total row.

Poleg tega je treba še poudariti, da se je mestna občina ljubljanska odločila od vpisa 37 milij. dinarjev 6% obligacijskega posojila samo 20 milij. dinarjev in se dokončne obveznice že dele interese, ki so jih dvignili že nad tretjino. Pričakovati je, da bodo ostale obveznice prevzete še v leku tedna, ker je v ponedeljek že prvo zbranje novih obveznic točno po načrtu.

Zaradi te korekture številki pa vse ostale trditve v članku ostanajo, oziroma so še bolj podkrepljene. Kajti veta 56 milij. Din nove gotovine pomeni znatno novo oploditev slovenskega gospodarstva in bo pripomogla k postopni obnovi polne likvidnosti naših mestnih hranilnic in s tem doprineša bistveno k obnovi slovenskega kreditnega gospodarstva ter oživiljenja našega gospodarstva sploh.

Poštna hranilnica v januarju

V januarju 1937 se je število vlagateljev pri Pošti, hranilnici povečalo za 4.972 na 415.390. Hranilne vloge so narasle za 23.8 na 1.005.87 milij. in tako presegle prvo milijardo.

V četrtem prometu je naraslo število računov za 29 na 26.312. Promet je padel od 6.810.8 v decembru 1936 na 6.148.45 milij. din, od tega brez gotovine 56.17 (v decembru 53.27)%. Čekovne vloge so se zmanjšale od 1.466.6 na 1.433.6 milij. dinarjev.

Državni izdatki v Sloveniji. Belgrajska agencija Jugoslovanski kurir poroča, da se je banska uprava dravske banovine obrnila na finančno ministristvo s predstavo, da se naj povsteva položaj dravske banovine pri izplačilih terjatev do države, za kar čisto primanjkuje denarja, ker mora dravsko finančno ravnanje oddati velik del dohodkov, po-branih na svojem področju, osrednji drž. blagajni po Narodni banki. Za izplačilo materijelnih obveznosti mora porabiti samo presežke od neposrednih davkov, ki pa ne zadostujejo. Finančnemu ravnanstvu je potrebno za kritje materijelnih potreb 60 milij. din takih presežkov letno. Tega ne more dobiti od neposrednih davkov na svojem območju, ker je narodni dohodek naše banovine bil za pol milijarde manjši kot lani, dočim je v ostalih pokrajinah znatno narasel. Zato naj finančno ministristvo dodeli ljubljanskemu finančnemu ravnanstvu gotovo vsoto za kritje njenih materijelnih obveznosti.

Licitacije

Dne 17. februarja je v intendanturi štaba Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo 3000 parov planinskih smučarskih ževljev.

Strojni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 12. februarja ponudbe za dobavo železne in navadne rebraste pločevine in do dne 13. februarja za dobavo žičnikov, raznih matic, vijakov, bakrene pločevine, železa, jeklene žice, medeninastih cevi in vijakov ter fosfor bakra. — Dravska delavnica v Ljubljani, Kobaridska 43 sprejema do dne 18. februarja ponudbe za dobavo gradbenega lesa; do dne 19. februarja ja dobavo jesenovih desk in do dne 22. februarja za dobavo raznega usnja ter raznih čopičev. — Ravnanstvo gozdov v Ljubljani sprejema do dne 5. marca ponudbe za prodajo večje množine smrekovega in jelovega tehnično uporabnega lesa, izdelanega v ročiji šumske uprave Kranjska gora. — Dne 6. marca je pri gradbenem oddelku ravnanstva državne železnice v Ljubljani ofertalna licitacija za obnovitev tlaka ob desinfekcijskih tiri in za napravo novega kopalniškega poslopja na postaji Zalogo.

Borza

Dne 9. februarja. V zasebnem kliringu je ostal angleki funt na naših borzah neizpremenjen na 237.20—238.80. Avstrijski šilling je v Ljubljani popustil na 7.90—8, v Zagrebu na 7.8350—7.9350, v Belgradu na 7.85—7.95.

Denar

Grški boni so beležili v Zagrebu 31—31.76, v Belgradu 31.15—31.85. Italijanske lire so nudili v zasebnem kliringu v Belgradu po 2.40.

Žitni trg

Novi Sad Fižol: bč., srem. beli brez vreč 245 do 250, z vrečami ne notira. Vse ostalo neizprem. Tend. vzdržana. Promet srednji.

Živina

Mariborski živinski sejem. Na današnji sejem je bilo prignanih 6 konj, 9 bikov, 160 volov, 309 krav in 11 telet, skupaj 495 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 3.60—4.10 Din, ponedelbi voli 3.25—4 Din, plemenski voli 3.20—3.60 Din, biki za klanje 3.10—3.40 Din, glavne krave debele 3—3.75 Din, plemenske krave 2.80—3.50 Din, krave klobasarice 2—2.15 Din, molzne krave 3.10—3.30 Din, breje krave 2.75—3.30 Din, mlada živina 3.60—4.50 Din, teleta 4.50—6 Din za kilogram žive teže. Prodanih je bilo 263 komadov. — Mesne cene: volovski meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 5—8 Din, telečje meso I. vrste 10—12 Din, telečje meso II. vrste 8—10 Din, sveže svinjsko meso 10—14 Din.

KULTURNI OBZORNIK

Marica Bartol-Nadlišek

slavi danes 70-letnico svojega življenja. Bila je učiteljica otrokom in narodu v Trstu in njegovi širši okolici, in največ svojih besed in dela je posvetila slovenskemu ženstvu. Marica Nadlišek je mnogo delala. Urejevala je nekaj let prvi slovenski ženski časopis — tržaško »Slovenko«, sodelovala je pri Edinosti, Slovanskem svetu in Slovenskem narodu, pisala je novele za Zvon in celo uvodni roman. Zraven izvirnega pripovedništva je prva pri nas pisala o Dostojevskem in opozarjala na njegovo velikost, in kakor je ugotovil dr. Prijatelj, je prva pravilno ocenila mladega Cankarja, ko je pisala o njegovih »Vinjetah«. Mnogo pozornosti je svoj čas zbudila njena polemika z Mahničem. Sodelovala je tudi pri Zvončku in pred nekaj leti je v Domoljubnem listku pisala o vzgoji in negi otroka. Danes lahko s pomirjenim ponosom pregleda preteklost, ki je dosegla svoj osebni vrh v skrbeh in radostih materinstva. Njen sin je tudi naš mladi pisatelj dr. Vladimir Bartol, — svojemu duhu je postavila dostojen spomenik, njenemu življenju pa želimo še mnogo naklonjene božje volje.

Književni Belgrad

Zadnji čas se vse pogostje pojavljajo glasovi merodajnih in deloma tudi odgovornih faktorjev, ki zvečne precej črno slikajo stanje srbske književnosti zadnjih nekaj let in ugotavljajo viden padec v primeri z vsestransko književno bogatim življenjem nekako še čez l. 1930., to se pravi, do vspona gospodarske krize. Oglasilo se je pa tudi nekaj zagovornikov sedanjega stanja. V koliko so trditve njih in drugih pravilne in opravilne, bomo videli iz sledečega.

Razvoj srbske književnosti po svetovni vojni je bil hrupen. To je osnovna označba tretjega desetletja tega stoletja pri Srbih. Prepad, ki je v veliki meri med srbsko književnostjo in književnostmi večjih evropskih zapadnih narodov, je bil precej velik, in ga je bilo treba vsaj na videz hitro premostiti. Nekaj starejših književnikov, ki so se tudi po prelomu v novi državi književno udejevali, je ostalo večidel v tradicionalnih vodah. Toda nastopili so mladi, zlasti po letu 1920., ki so vzeli ta posel na svoja šibka in še neizkušena ra-

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 12.35 do 12.55, v Zagrebu na 12.2650—12.4650, nadalje so beležili v Zagrebu za sredo februarja 12.2750—12.4750, za konec februarja 12.28—12.48, za sredo marca 12.20—12.49, za konec 12.2950—12.4950. V Belgradu so beležili 12.3212—12.5212.

Skupni devizni promet je znašal na zagrebški borzi 4.695.685 fin., v Belgradu 1.431.000 din. Efektni promet je bil v Zagrebu slab pri čvrsti otndenci, dočim je v Belgradu znašala 528.000 din.

Table with columns: mesto, vrednost. Rows for Amsterdam, Berlin, Bruselj, Curih, London, Newyork, Praga, Pariz, Trst, Curih, Belgrad, Amsterdam, Stockholm, Kopenhagen, Budimpešta, Helsingfors.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicij posojilo 87.50—88.50, agrarji 52—53, vojna škoda promptna 387—388, begluške obveznice 70—71, 8% Blerovo posojilo 89—90, 7% Blerovo posojilo 79—80, 7% posojilo DHB 93—94, Trboveljska 235 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 86 den., agrarji 52—53, vojna škoda prompt. 388—388.50 (388), 8% Blerovo posojilo 89.50—91, 7% Blerovo posojilo 79.50—80, 7% stab. posojilo 85 den. Delnice: Priv. agrarna banka 190—200 (200), Trboveljska 236—244, Nar. šum. 20 bl., Gutmann 40—50, Osi. liv. 185 bl., Osi. sladk. tov. 190—195, Bečkerek 700 den., Dubrovaška 325—350 (325), Jadr. plov. 430—450, Oceanija 250 bl.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 87.75 den., agrarji 51.50—52.50, vojna škoda promptna 387.50—388.50 (388), 2. 387—388, 3. 388 bl. (387), 4. 388.50 bl., begluške obveznice 71.50—71.75 (71.75), 8% Blerovo posojilo 89.50—91 (90), 7% Blerovo posojilo 79.50—80, 7% posojilo DHB 93—95, Delnice: Priv. agrarna banka 200.60—202.50 (202).

Dunaj, 9. febr. Danes je bil na dunajski borzi prav živahen promet ter je večina tečajev narasla. Posebno v kulisi so šli gor montanski papirji. Beležili so: Donavsko-savsko-jadranska obligacija je 79.65, delnice: Länderbank 84, Donavsko-savsko-jadranska 19.21, Steg 29.52, Siemens-Schuckert 185.50, Stevrag 33.50, Magnesit 97, Trboveljska 31.35, Apline 51.80, Rima Murany 110.50, Steyr-Daimler-Puch 234.25, Leykam 69.25, Semperit 61.95.

Žitni trg

Novi Sad Fižol: bč., srem. beli brez vreč 245 do 250, z vrečami ne notira. Vse ostalo neizprem. Tend. vzdržana. Promet srednji.

Živina

Mariborski živinski sejem. Na današnji sejem je bilo prignanih 6 konj, 9 bikov, 160 volov, 309 krav in 11 telet, skupaj 495 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 3.60—4.10 Din, ponedelbi voli 3.25—4 Din, plemenski voli 3.20—3.60 Din, biki za klanje 3.10—3.40 Din, glavne krave debele 3—3.75 Din, plemenske krave 2.80—3.50 Din, krave klobasarice 2—2.15 Din, molzne krave 3.10—3.30 Din, breje krave 2.75—3.30 Din, mlada živina 3.60—4.50 Din, teleta 4.50—6 Din za kilogram žive teže. Prodanih je bilo 263 komadov. — Mesne cene: volovski meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 5—8 Din, telečje meso I. vrste 10—12 Din, telečje meso II. vrste 8—10 Din, sveže svinjsko meso 10—14 Din.

Oglašujte v »Slovenču«!

mena, pa so prav radi tega prepogosto in prečito zahajali v tuje zelme in presajali v domačo zemljo, ki je skoraj deset let vsled neprestanih vojn veljala za ledino, eksotične cvetove, včasih enodnevnice, ki jim balkanska klima ni ugajala, in se na vse pretege trudili, da bi stopali vstrijc z zapadno Evropo, ker so bili trdno prepričani, da bodo modernistični eksperimenti vseh mogočih — izmov tako bujno uspevali tudi pri nas, kakor so n. pr. v Franciji, Nemčiji ali Italiji. In prav tu so se zmotili. Resničnih in resnih umetnikov je bilo malo in še ti so se v glavnem razvili pozneje, proti koncu tridesetih let. Od več ko sto pesniških imen je vredno omeniti Tina Ujeviča, ki danes živi v Sarajevu in še vedno poleg člankov piše pomalem tudi pesmi, Gustava Krkleca, ki je vsaj kot pesnik že pred leti območnik, Rasta Petroviča, ki se trenutno oglašuje samo še kot umetniški kritik in Desanko Maksimovič, ki pa ni nikoli aktivno posegala v ekstremitetne borbe. V prozi so vredni spomina Dragiša Vasič, ki je do pred kratkim veljal za najvidnejšega predstavnika srbske vojne literature, dalje Miloš Crnjanski (Seobe!), ki je pa zavil preveč na desno in je o njegovem književnem imenu ostal samo še spomin, in Branimir Čosić (»Pokošeno polje«), ki ga je pa prezgodaj vzela smrt. Med kritiki bi omenil Milana Bogdanoviča, ki je trenutno na čelu ELK (Evropskega literarnega kluba) in zaenkrat nič ne piše (odkar je prenehala revija »Danas«, ki sta jo izdala pred nekaj leti skupaj z Miroslavom Krležo in Velimirja Ziljovnoviča, ki je postal gledališki človek in je sedaj upravnik ekopskega gledališča.

Koliko književnih revij izhaja trenutno v Belgradu, boste vprašali. Takoj vam bom odgovoril, da resnično izhaja ena edina. To je »Srpski književni glasnik«, štirinajstnevnik na 80 straneh, ki je še pred leti veljal za najplivnejše književno zatočišče, dasi je res, da ga posebej levičarji že zdavnaj niso mogli. »SKG«, je pet in trideset let stara književna revija, ki se je sicer v teh dobrih treh desetletjih svojega obstoja razvijala, vendar je še danes ostala tipičen vzorec francoskih revij, saj še vedno poleg čisto književnih stvari prinaša tudi redni politični pregled, gospodarske in pa tudi strogo znanstvene (strokovne članke), ki v tovrstno revijo, če hoče nositi ime književna revija, pod nobenim pogojem ne spadajo. Tradicija je ohranila to revijo, ki nazadnje ni slaba, pa se zadnjih nekaj let krčevito bori za svoj obstoj. Od blizu 6000 naročnikov je padla na 2000. Trenutni urednik g. Milan Predić (bivši upravnik belgrajskega gledališča) se na vse kriplje trudi, da bi jo približal širšim krogom in ji vrnil nekdanji ugled. Še to moram povediti: edino kader starih »Glasnikov«-sotrudnikov še drži revijo pokonci, in sicer iz ljubezni do književnosti, ker o nekdanjih honorarjih ne more biti niti govora.

In druge belgrajske revije? Rekel sem že, da jih ni, vsaj književnih ne. »Život i rad« je postopno prešel v krog znanstveno-političnih revij, »Sodobna stvarnost«, ki so jo lani osnovali, ni prišla preko dveh številki in je videz, da bo širala, novosodski »Letopis Matice srbske« je ohromel in izhaja v zmanjšanem obsegu in je skoraj brezpomemben, sarajevski »Pregled«, kjer je bilo in je še torišče mladih, je pokrajinski in tudi mesto književnih stvari prinaša na uvodnih mestih večidel politiko, »Južni pregled« Skoplju pa prav tako živi in je tudi brez pomena. Facit današnjega položaja v revijah pri Srbih je: izhaja ena edina revija, ki ne živi, ampak živi. Pa boste vprašali, zakaj? Kje je vzrok, bom takoj povedal!

Vse do leta 1932 je srbska književnost bila naravnost preplavljena z najrazličnejšimi revijami, manifesti, almanahi itd. Vsaka skupina je imela svojo, nekatere pa so prav za prav stale izven skupin in skupnic, tako že omenjeni »Srpski književni glasnik« in »Misaos«, pa tudi »Letopis«. Takrat je tisti krog srednje inteligence, ki je bil v največjem številu naročnik raznih revij, a to je bilo v velikanski in pretežni večini uradništvo, kolikor toliko dobro živel. Danes tega ni več. Tu je vzrok padcu revij in tudi knjig. Danes si intelektualci (z redkimi izjemami!) ne more pod nobenim pogojem privoščiti vsaj nekaj malega duševne hrane, tiste resnejše namreč. Na drugi strani pa je dnevno časopisje čez noč začelo rasti pred vsem kvantitativno in je deloma res sprejelo nase vlogo revij. In človek si vsak dan odtrga dinar za dnevnik, dočim za revijo in knjigo nima denarja in sedaj, ko se je že sprijaznil z dnevnikom, tudi nima smisla. Tu leži po mojem mnenju glavni vzrok strovanskemu padcu revij in knjižne produkcije. Zato je tudi velikansko število srbskih književnikov iskalo in našlo neljubo zatočišče v časnikarstvu.

In kako je s knjigami? Prav tako. Največ se izdajajo razni prevodi evropskih znanih del deloma še gredo originalna zgodovinska, poljudno znanstvena in tudi strokovna dela. Prave književnosti se pa izda sila malo. Geza Kohn, ki se je že neštokrat postavil v pozno zaščitnika srbske književnosti, izda letno komaj 10 do 15 del, ki spadajo v književnost. Vse ostalo je druga, večidel znanstvena in predvsem strokovna literatura. Razne književne družbe (»Srpska književna zadruga«, »Matica srpska«) so zastarele in jih vodijo ljudje, ki nimajo smisla za sodobna dogajanja in ne za mlajše književnike. Danes je v Belgradu književnost postala trgovina. In občinstvo naseda. Naseda v dveh smereh: prvič zato, ker naroča knjige, ki najpogostje nimajo nikake vrednosti, drugič pa predvsem zato, ker jemlje knjige na odplačilo in navdno plača za knjigo čez 100% več, kakor pa je knjiga vredna. In vsi živijo, živijo celo dobro, od založnika, prekupčevalca, do agenta itd., samo človek, ki je vse svoje najboljšo vložil v delo, pisatelj, ostaja pri vratih in čaka na miloščino. Zato ni čudno, če je dolga vrsta pisateljev, ki bi kljub vsemu imeli še kaj povedati, območnikla, tisti pa, ki še morda pišejo v kakem skritem kotu, pišejo zase, pa ne tiskajo, ker se pač tiskati ne izplača. O privatnem zalaganju knjig pa ob tako strokovno-pretehtani trgovski reklami velikih založništev sploh ni treba izgubljati besed. Ni zastoj pred tremi meseci Milan Grol, bivši minister in človek, ki se razume na književnost, napisal oster, pa resničen članek, v katerem je v prvi luči nakazal, v kakšnem žalostnem položaju se nahaja danes srbska knjiga in književnost sploh.

Vsi že izurjeni pisatelji so območnikli. Ne pišejo: Ivo Andrić (izšla knjiga že natisnjenih novel!), Dragiša Vasič, Milan Crnjanski, Rastko Petrovič, pesniki Pandurovič, Rakič, Dučić, Stetanović, Drainek, Krklec itd. Med mlajšimi so se deloma obdržali samo še Jakovljevič (nedavno izšla njegova romanska trilogija v tretji izdaji!), Milivoj Ristič, Miličić in še nekaj manj pomembnih. Pesmi sploh več ne izhajajo v knjigah, samo v tej ali oni reviji se pojavijo katera. Prav isto je s književno in spleh z umetnišno kritiko, ki nima nobenega vplivnega predstavnika. Pravijo, da so to prehodna leta. Kakšna prehodna leta! Kriza je v žepu in delno v občinstvu, ki je sploh izgubilo stik s književnostjo. Dokaz: Ljubljana in deloma tudi Zagreb, kjer življenje kljub krizi tudi v književnosti ni zamrlo. Tone Potokar.

Malaga - prekrasno mesto

O Malagi smo pred nekaj tedni na tem mestu že prinesli popis, vendar bo prav, ako danes, ko je Malaga padla v roke belih čet in tako rekoč spremenila dosedanjega gospodarja, znova izpopolnimo opis tega legepa španskega mesta, ki ima le malo enakih v Evropi.

Malaga je ime mestu in tudi deželi, ki se razprostira okoli tega mesta. Ta košček južnega in južno-vzhodnega dela Španije je med najbogatejšimi deželami Španije. Dasi je mesto Malaga precej manjše kakor Barcelona, vendar je zadnje čase njena gospodarska veljava vedno bolj rasla. Na tem mestu so zgradili prvo mesto že starodavni Feničani, za katerimi so prišli Kartažani, Rimljani, Goti in Arabci, dokler ni združena Španija zavladala nad temi bogatimi pokrajinami. Zadnji ostanek arabskega vladanja na polotoku, nekdanje kraljestvo v Granadi, je razpadlo leta 1487, nakar je Malaga končno veljavno prišla pod oblast krščanske Španije.

Malaga je dandanes štela kakih 200.000 prebivalcev. Svojega bogastva ni črpala samo iz sloveče vinoreje, dasi je vino malaga svetovno znano, čeprav se tega vina v resnici po vsem svetu mnogo več popije kakor ga pa okoli Malage pridelajo. Okoli Malage uspevajo tudi imenitni mandlji, rozine, pomaranče, citrone, fige in banane. Zlasti pa uspeva tukaj, kjer je skoraj tropsko podnebje, sladkorni trs. Poleg vsega tega je v tej deželi mnogo rud, zlasti pa železa, svineca, cinka in niklja. V deželi je tudi nekaj takih industrij, ki pridelujejo surovine, kakršnih v deželi sami ne pridelujejo.

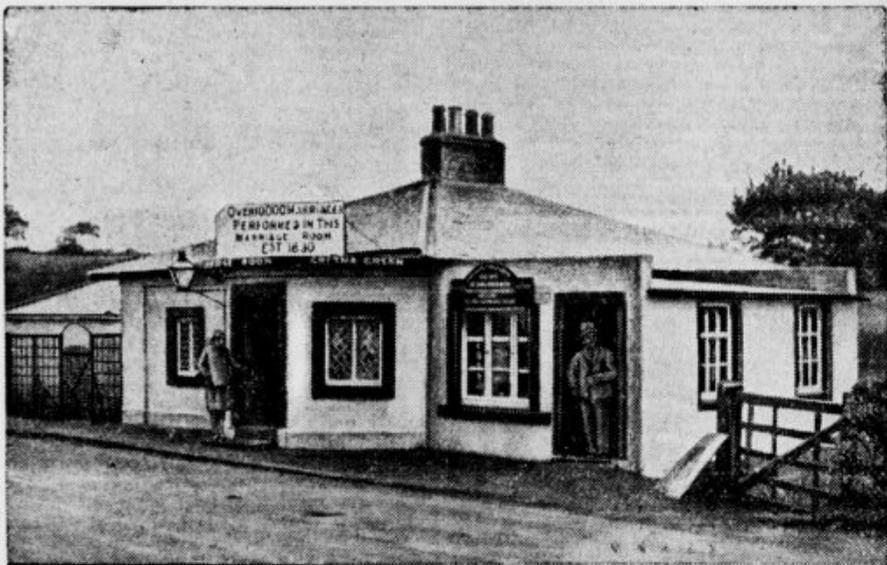
Na višku vsega, kar pridelujejo v Malagi, je seveda sloveče vino. Moramo pa reči, da je le malo Evropejev, kateri bi se mogli pobahati, da so kedaj pili pravi »malagac«. Marsikje namreč prodajajo »malagoc«, ki pa je le redko kedaj zrastle na Španskem. Najfinejšega pridelka namreč navadno Španci sploh ne prodajo. Finejši »malagac

je tako zvan »sec oc«, ki pa ni sladak, zato pa je toliko težji ter ognjevitější. Drugi za njim je tako zvan »dulce«, ki je sladko belo vino, kateremu pravijo tudi malaški sekt. Navadno malaško vino pa je rdeče ter postane tudi nenavadno sijajno vino, ako doseže dovolj visoko starost. Toda, žal, v trgovini človek le redkokdaj dobi prava vina, navadno je vse rezano ter zaradi tega ni več podobno pristnemu domačemu vinu.

Najlepši pogled na Malago je, če se človek od afriške Melile vozi nazaj proti španski obali. Malaga leži v ozadju slikovitega zaliva, nedaleč od male primorske rečice, ki se imenuje Guadalmedina. Ta reka je v svojem imenu ohranila še spomin na nekdanjo arabsko vladavo, ker je njeno ime sestavljeno iz imena prerokovega mesta. Mesto se stiska k morskemu obrežju ter se obrežje nato polagoma v terasah dviga. Kakih 600 m visoko se dvigajo vinogradi, za njimi pa se dvigajo do 2000 metrov visoke gore. Železnica v Malago vodi skozi divje romantične soleske, katere so najlepše partije španskega železniškega obrežja. Po teh gorah so sedaj morali udirati beli proli Malagi.

Prav do srede mesta se razteza zadnji odcip tega gorovja. Na vrhu tega griča je starodavna utrdba, na kateri so še ostanke nekdanje mirovne palače. Tam gori je v nekdanji arabski trdnjavi še pred enim desetletjem bila še tudi španska vojaška utrdba. Danes se nad vsem tem še dviga visok stolp, ki je bil nekdanj svetilnik. Od tukaj je prelep razgled po morju in vsej okolici. Pred seboj vidiš na eni strani visoke gore, na drugi pa krasne vinograde in bujne tropske vrtove.

Malaga ima res prekrasne palače — prave umetnine starega arabskega sloga, kakor tudi renesančno stolnico ter čudovito lep drevored, ob katerem rastejo senčne platane ter čudovite palme. Bog daj, da bi sedaj bilo konec vojnim nevarnostim temu mestu.

Ta le hiša stoji na meji Škotske in Anglije. Imenuje se Gratna Green ter so Angleži in Škoti o njej imeli to mnenje, da so že v starodavnih časih v njej sklenjeni zakoni bili veljavni. Zaradi tega se je marsikak mlad parček večkrat na skrivaj zatekel sem ter po protestantskem obredu tukaj sklenil zakon. Sedaj je angleška vlada temu napravila konec

Španska komunistična mladina

Njena pot do julija 1936

Izborni francoski list »Documentation Catholique« priobčuje pravkar jako zanimiv in poučen članek jezuita p. Tonija o komunistični mladini v Španiji pred 18. julijem 1936. Pravi: »Komunistična mladinska organizacija se ni prav nič razlikovala od komunistične stranke, le da je imela povsem neodvisno upravo. Sicer pa je imela — prav kakor stranka — svoj lastni centralni odbor, svoje lokalne podružnice, celice in oddajne postaje radija. Po Internacionali komunistične mladine je bila v zvezi z Moskvo. Njena naloga je bila ta, da je podpirala in pospeševala delo stranke, predvsem pa, da je pridobivala mladih ljudi in jih usposabljala za strankine člane. Poglavitno se je zanimala za pomorščake in vojsake, a tudi za žensko mladino. V delavskih krogih je ustanavljala celice, ki so morale proučevati različna vprašanja, ki so se neposredno tikala delavske mladine. Vendar se je španska komunistična mladina razlikovala od komunistične stranke: bila je eno...a, medtem ko je bila komunistična stranka razcepjena na posamezne, druga drugi sovražne skupine, ki so bile: komunistična stranka z 280.000 člani; delavski blok, trockisti, katalonska komunistična stranka s 50.000 člani; komunistične zadrage, Prijatelji Sovjetije, Internacionalna rdeča pomoč, Delavska športna zveza, Nacionalni odbor za boj proti fašizmu in vojni, Revolucionarna literarna in umetniška zveza, Proletarska dijaška in ženska zveza, Unija pionirjev, Filmska in gledališka zveza, Internacionala artistov: skupaj 330.000 članov.

Pri komunistični mladini je bil pojem »akcijac nad pojmom »nauke in akcijske enotnosti niso prav nič motili razumski spori. Navzile te enotnosti je bilo komunistične mladine številčno dosti manj ko socialistične, in za polovico je je bilo manj ko anarhistične. Vendar si je priborila prvo mesto in se je razvila v razdiralno mladinsko gibanje. Medtem ko se anarhistična in socialistična mladina ne potrudita za to, da bi si pridobile iz nasprotnih strank kaj podmladka, pa je komunistična mladina vedno snubila socialistično mladino. Pridobila si je njeno zaupanje s tem, da se je laskala voditelju revolucijskega socializma, Largu Caballeru. Zaeno se je med poborniki socialistične mladine razvila notranja boljševidacija. Tako sta se nekega lepega dne združili obe mladinski organizaciji. O tej nameravani združitvi so se prvokrat posvetovali v juliju 1934; to je bila priprava za poznejše, tako zvano »oktobrsko revolucijsko gibanje«. Revolucija v Asturiji je prekinila posvetovanja, a IV. kongres komunistične mladinske internacionale jo je spet poživil in ji dal trdnih smernic. Leta 1936 sta postali obe mladinski skupini svoje zastopnike v Moskvo, da so se ondi posvetovali s člani izvršilnega odbora komunistične mladinske internacionale in pa z Dimitrovom in Maniljskim; tedaj so odstranili še poslednje pomisleke.

Aprila sta imeli obe organizaciji še zborovanje in sta objavili skupni program. Nekaj poglavitnih točk se glasi: dnevni boj za gospodarske, politične in kulturne zadeve delavske mladine; vzgoja njenih članov v duhu razrednega boja, internacionalizma in Leninovega marksizma. — Nabiranje podmladka med delavci, kmeti, dijaki, dekleti itd. — Uspesabljanje mladine za svobodomiselnost gibanje

spriču reakcije in fašizma — proti imperialistični vojni in kapitalizmu. — Temu zborovanju je sledilo vneto propagandno delovanje na sestankih, predavanjih, po tiskovinah itd. Še aprila meseca je izšla prva številka skupnega lista »Renovacio y Juventud Obrera«, ki se je od 1. maja dalje imenoval kratko »Juventud« (Mladina). Modra srajca komunistov se je združila z rdečo kravato socialistov: socialistična mladina Španije se je duševno in srčno spremenila v komunistično. Generalno tajništvo je razglasilo za poglavitno smernico: ustvari naj se boljševidska stranka z zvezo izčiščene socialistične mladinske zveze in komunistične mladinske zveze. V resnici torej komunisti niso ničesar izgubili s tem, niti po svojem programu niti po svoji miselnosti. Ko sta se te dve mladinski skupini strnili v celoto, je mogoče narasla vzgojevalna delavnost, neka posebna reja komunističnih elementov s smotrom, da se odgoji nova generacija na podlagi naukov Leninovega marksizma, da se organizirajo mladinske množice, da tako vplivajo mladinski sto tisoč na vse tiste, ki še niso bili v njih vrstah. S tem je pa jasno povedano, da si je hotela komunistična mladina s prisvojenjo socialistično mladino pridobiti še neorganizirano mladino. Ta smoter je začela uresničevati s prosveto in športom. — Toda — medtem je izbruhnila državljanska vojna...«

Med igralci.
»Dragi kolega, kakor vidim, še nisi popolnoma ozdravel. Nisi videti dober.«

»Kako pa naj tudi? Kot Ferdinand sem moral osemkrat zavžiti strup, kot Karol sem bil ustrelen, kot Cezar devetkrat preboden. Potem naj pa še dobro izgledam?«

Marija (kateri je ravnokar izpadel prvi zob):
»Mamica, mamica, pridi sem, jaz že razpadam.«

Francoski poročnik Chevalier, ki si je na mednarodnem jahalnem turnirju v Berlinu pridobil toliko zmag, prejema sedaj odlikovanje nemškega ministra

Sklep evharističnega kongresa na Filipinih

V nedeljo se je ob najlepšem vremenu končal veličastni evharistični kongres v Manilli. Kmalu po sončnem vohu je začelo vretti na trg Luneta ljudstvo, tako da je bil trg kmalu natlačeno poln. — Sklepno sv. mašo je imel papežev legat kardinal Dougherty. Med vso slavnostjo je nad stotisočglavo množico brnelo nekaj letal, ki so krožila nad romarji. Skoraj nad pol milijona ljudi je bilo ta dan pri sklepnih slovesnostih. Pred oltarjem so klečali vsi cerkveni knezi, zunaj na trgu pa so klečale množice ter v zvočnikih poslušale besede papeža Pija XI., ki jim je govoril.

Ob glavni cesti, ki vodi na trg, je stalo že zjutraj 3200 kadetov v uniformah, 900 vojakov filipinske armade ter 500 skavtov. Ko se je zvečerilo se je ob sklepu slovesnosti prižgalo pred množicami 200.000 lučk, ki je v njihovem žaru kardinal legat množicam podelil sklepní blagoslov.

Neznan mož

Ruska sovjetska »Pravda« prinaša to-le novico, ki nazorno kaže, kakšen je zakon v Sovjetiji.

»Državljanica Korsunskaja je moskovski policiji naznanila, da jo je njen mož docela okradel, da pa ne more povedati, kako se njen mož piše. Ker so sovjetski policaji mislili, da noče izdati imena svojega moža, so siliili vanjo, nakar je povedala, da ga zato ne more povedati, ker sama ne ve njegovega imena. Takole je pripovedovala: Pred kratkim sem se seznanila z mladim fantom, s katerim sva sklenila, da dava najin zakon pred oblastjo registrirati. Nato se je on preselil k meni v moje stanovanje. Dan poprej, preden sva se dala registrirati, je privedel s seboj svojega prijatelja ter mi prinesel prosto vstopnico za celodnevni odidih v kulturnem parku. Sklenila sva, da se bova drugi dan dala registrirati. Ko sem se vrnila iz parka, nisem nikogar našla v stanovanju ter videla svojo sobo prazno. Izguba znaša 15.000 rubljev. Moj

Reševanje na viharnem morju

V dneh silovitih morskih viharjev, ki so divjali pretekle dni v Severnem morju, je mnogo ladij in ljudi postalo žrtev viharja. Mnogo ljudi pa so rešile druge ladje, katere so prišle nesrečnemu ob pravem času na pomoč. Tako srečni so bili tudi mornarji škotskega ribiškega parnika »Esperac«, katerega je strašni vihar vsega razmrevnil. Prav gotovo bi bilo utonilo z ladjo vred vseh devet škotskih mornarjev, ko bi jim ne bil ob pravem času prišel na pomoč altonski ribiški parnik »Estec«. Ko se je sedaj prve dni tega meseca parnik »Estec« vrnil po enotedenski zamudi v altonsko lukco, je kapitan podal tole poročilo:

Dne 20. januarja se je ladja »Estec« vračala od Islandije proti domu. Nasproti ladiji je divjal silovit jugovzhodni vihar. Prednji del ladje so vedno pokrivali veliki valovi. To se ladiji tudi pozna, ker je bila ob prihodu vsa zaledenela. Zaradi tega je seveda le počasi mogla naprej. Dne 26. januarja je krmar ob pol pelih zjutraj zagledal v daljavi spredaj rdečo luč. To je pomenilo, da je ladja v nevarnosti. Takoj so mornarji poklicali kapitana, ki je takoj dal povelje pluti tuji ladiji na pomoč.

Ko so prišli bliže, so zagledali tujo ladjo, katero so valovi metali semtertja in si ni mogla nič pomagati, ker krmilo ni več delovalo. Ladjo so valovi nosili kar počez. Ladja se je imenovala »Esperac«. Parnik »Estec« je prihajal bliže ter signaliziral nesrečnim mornarjem, da bo pomagal. Z raketami so mornarji odgovorili, da so razumeli in da čakajo. Ker pa je bila še noč, je bilo treba čakati dneva, ker je bila sicer nevarnost, da bi se zgodila še nova nesreča ob razburkanem morju. Šele ob 9. dopoldne so mornarji parnika »Estec« opazili vso nesrečo škotskega parnika »Esperac«. Valovi so odrglali od ladje že poveljniški most, ventilatorje, reševalne čolne ter oddelek za zgornjo svetlobo v strojni in kajutah. Sprednji del ladje je bil kar razbit. Tež nesrečni ladiji se je torej parnik »Estec« približal, kolikor se je pač mogel in smel. Na reševalnem obroču so vrgli reševalci na drugo ladjo jekleno vrvo, s katero so potem škotski mornarji svojo ladjo privezali za rešujoči parnik. Ker pa je viharno morje obe ladji preveč premetavalo, se je vrvo prerulgalo. Ko so

Povodenj v Ameriki. Pri mestu Cairo dere voda čez železniški nasip v nižje ležeče dele

bodoči mož mi je sicer povedal svoje ime, toda jaz sem ga pozabila zapisati ter se sedaj ne morem več spomniti, kako se je pisal.

Dekle je videti torej res precej omejeno, vendar so razmere v Sovjetiji še mnogo bolj neumne za zdravo pamet.

drugi hoteli vreči jekleno vrvo na ono stran, škotski mornarji niso imeli več nobene moči, da bi ladjo dovolj privezali. Nato je rešujoči parnik »Estec« epustil v morje svoj reševalni čoln. Da bi pa šla stvar hitreje in da bi reševalci ne bili v nevarnosti, so vrgli na poškodovani parnik tanjši vrvo, za katero so potem škotski mornarji potegnili reševalni čoln k sebi ter vanj vstopili. Vseh devet škotskih mornarjev je srečno prišlo v čoln, nakar so mornarji parnika »Estec« čoln vleči nazaj k svoji ladiji. Toda v zadnjem hipu je prihrumela nova nevarnost. Prihrumel je namreč velikanski val, ki je hotel požreti čoln z vsemi devetimi Škoti. Vendar je nazadnje čoln le vzdržal po koncu, nakar so Škoti srečno prišli do ladje. Toda bili so tako zdelani, da so vsakega posebej morali dvigniti na parnik »Estec«. Ko so kapitana privlekli na krov, je takoj omedel. Škoti so izjavili, da niso več upali v svojo rešitev. Mnogo Škotov je hudi poškodovanih. Krmarju je razkralo brado, kuharja je zmečkalo roko. Toda v silnem viharju niti niso mogli do svoje ladijske lekarne, da bi si lajšali bolečine. Dne 27. januarja so potem rešene škotske mornarje srečno izkrcali v njihovem domačem pristanišču, kjer jih je prebrižetvo navdušeno sprejelo, rešence in reševalce.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenice«.

SLOVENEČ

pred 60 leti:

V soboto 10. februarja 1877.

»Schulzeitung«-ic še eno.

Prav dobro ste zavrnili glasilo naših nemških učiteljev, v katerem neki »post tol discrimina rerum« v Ribnico privandran učitelj po Pirkerjevi volji hvalisa nemščino tako, kakor kak šarlatan svoja čudodelna zdravila, češ, da brez njih nihče ne more zdrav biti. Kdor bi tej hvalisalní popevki verjel, bi res mislil, da je nemščina Slovencu potrebna, kakor vsakdanji kruh, da brez nje ne more Slovenec niti živeti niti zvečan biti. — Menda glavna reč, zaradi ktere priporoča ribniški učitelj, je ta, da je Kranjcu (na druge Slovence se moister reklame za nemščino ne ozira) nemščina potrebna zato, ker si ž njo po drugih deželah, a to zopet samo po nemških, svoj kruh iščejo... Recimo, da je mnogo ljudi primoranih si iskati zasluzka zunaj domovine. Ali zakaj? Zato, ker jih doma spodrivajo tujei, ki v celih tropah k nam prihajajo. Le ogledite si naše obrtnije, rudokope, fabrike itd. Ali ne mrgoli po njih tujecev? Ali ne sprejemajo takih še posebno radi? To se godi ne le po mestih, ampak tudi po trgih. — Kaj pa je temu vzrok? Jaz bom obrnil sulico »Schulzeitung« in jo porinil nazaj z odločnim izrekom: Zato, ker se pri nas namščina preveč goji. Če bi namreč pri nas nemščina (in tudi laščina) bila bolj v kot potisnjena, bi tujei, ki pri nas kruha iščejo, ne mogli shajati, ne vleklo bi jih k nam in tako bi domačim sinom bilo odprtih več služb, mnogo dela. Iz tega sledi, da se mi Slovenci moramo poganjati za svoj jezik, da pride do spodobne veljave. Kajti s tem, da se učimo nemščine, pripravljamo pot tujevcem k nam. Nemščine naj se uči, kdor hoče, a ne dajmo se k temu siliti. — Ako tedaj ljubimo svojo domovino in otroke svoje, gojimo jezik svoje matere!

Domače novice.

(Zadnja številka »Slovenca«) je bila zaradi dopisa »Z dolnje Pivke« od sl. policije konfiscirana.

Za bolnike v bolnim želodcem.

Mleko z rumenjkom ali s smetano.

Zavreš 100 gramov mleka (ali smetane), komor daš 1 cm vanilije ali nastrganu lupino pol limone. Rumenjka in 5 gramov sladkorja mešaš do pen. Mleko precediš, še enkrat prevreš in ko vre, devaš vanj mešanico. Nato napolniš pogret kozarec.

Tečna juha z rižem

V pol litra vode daš 30 gramov riža. Ko zavre, odcediš in daš v svežo mrzlo vodo, kjer se riž ohladi. Nato spet odliješ vodo in daš riž v pol litra že pripravljene, a ne močne mesne juhe in kuhaš še pol ure.

Na novo delo

V založbi Higijenskega zavoda je nedavno izšla knjžica, ki, kakor naslov pove, kliče na novo delo. Kako delo? To pove v uvodu:

Delo za treznost je za nekaj časa malo ponehalo. A prenehati ne sme nikdar! Strast nikdar ne miruje in vedno dalje ruje. Zato je tudi boj zoper njo treba voditi neprestano. Taktiko in način tega boja pa je treba malo spremeniti. Samo zasebni trud ne zadostuje. Če Sava trga in odnaša travnike in njive, ni dosti, da jo samo nekaj posestnikov ograjuje. Obrambno delo mora vzeti v roke država ali dežela! Tudi delo zoper nemoralno preplavo naj vzame v roke oblast sama! Zasebniki naj jo poljtem le podpirajo. Državna oblast skrbi sicer je bolj za materialno dobrobit ljudstva. A materialno blagostanje ni vse. Tudi za državo ne. Ne le, koliko državljanji imajo in kako se imajo, marveč kakšni ljudje so, tudi to mora državo brigati! Materialno blagostanje je brez moralnega ljudstva v pogubo in propast. Kolikokrat se sliši: Dokler vlada ne stori svoje dolžnosti, je naš trud zastonj! Ta izgovor ne sme služiti za pretežvo, da bi drugim ne bilo treba nič delati za treznost. Pač pa je res, da če

vlada ne stori, kar bi imela storiti, je vse delo zelo oteženo.

Sedanja banska uprava je pokazala svojo dobro voljo s tem, da je član banskega sveta dr. Breclj na zadnjem zasedanju banskega sveta v svojem obširnem zdravstvenem referatu alkoholno vprašanje krepko poudaril in bansko upravo opomnil, naj tudi na to stran obrne svojo pozornost in kaj stori. G. ban pa je izjavil, da referat v celoti sprejme ter ga je celo dal v posebni brošurici natisniti.

Iz tega razloga je »Sveta vojska« dne 11. maja l. l. povabila zastopnike vseh oblasti in drugih prizadetih krogov na socialnem oddelku banske uprave v Ljubljani v posvet, kako alkoholizem znova z vseh strani zgrabit in ga krotiti. Sklep tega posveta je bil ta, da je bilo v nedeljo 21. junija v Delavski zbornici javno treznostno zborovanje, pri katerem so podali svoja poročila zastopniki teh oblasti in prizadetih krogov, družb in korporacij. Le delavstvo se povabilo, žal, ni odzvalo. — Ta poročila so objavljena v omenjeni knjižici, da bodo služila kot stalne smernice, po katerih se je treba ravnati. Kar je bilo govorjeno, to naj se zdaj brez odloga dejansko izvaja!

Violinski koncert Vaše Pihoda

Mojster violinske solistične igre, Vaša Pihoda, je po svetu že priznan umetnik, ki ga glasbeno občinstvo povsod z veseljem pričakuje, dobro se zavedajoč, da se je ob njegovi igri mogoče navržiti plemenite čiste glasbene lepote. Zato je bil njegov koncert, ki se je v preteklih dneh vršil v veliki dvorani Filharmonije, razveseljiv dogodek tudi za naše koncertno občinstvo, ki se je prireditve udeležilo v polnem številu.

Ko se ob umetnikovi violinski igri poglobljaš in iščeš za posameznimi vrednotami, se ti te razkrivajo v različnih medsebojnih odnosih. Kot v nekaki simetriji stoji v sredini in ji v svoji največji popolnosti vzdržuje ravnotežje ton s posebno bleskavito in mehko barvano gladino. Ta, dejal bi, do konca pretehtani in v učinkih preizkušeni, do vseh potankosti izdelani in do lepotnih viškov segajoči violinski ton je nedvomno glavna odlika umetnikova in središče vse te izvajske umetnosti. Iz tega osišča pa se na eno stran vrste nadalje vrednote: Presenetljivo popolni so spoji posameznih takih tonov bodisi v vzporedju, še bolj pa v zaporedju, v katerem se stvarjajo melodični liki, ki so naravnost mamljivi po svoji polni in sočni kontinuiteti, ki daje tem melodičnim linijam posebno jasnost. In še nadalje se zopet te melodične sestavine urejujejo in oblikujejo v celoto in se spajajo v njej v dosledno zgrajeno arhitektonsko enoto. Pri vsem ima zven sam še polno lepotnih odtenkov, kot so posebno božajoči pianissimi, kot njih močna nasprotja, ali kot razni piccicati, legati in podobno. Na drugo stran omenjenega osišča pa obstojajo sestavine, ki so duševna podlaga tej violinski igri in tu stoji v prvem redu čisto estetsko čustvovanje, ki je v umetniku najbolj močno in ki daje glavno in bistveno oporo vsej njegovi igri. Vsi toni in ves njih red so pretežno odsev tega bistvenega ozadja in tudi poseben občutek za stilno tipiko izhaja od tukaj ter daje zato posameznim umetninam predvsem zunanjo stilno pristnost. In še v tem redu vrstijo sestavine, ki so osnova temu prednašanju: toda vendar ne v globine, kjer se razkrivajo najtežja človeška vprašanja. Res, filozof Pihoda v svoji igri ni. Zato te ta igra tudi ne presune do dna in ne razmaja duševnosti do zadnjih utripanj, kjer je človek ves v sebi zaključen. Toda ta umetnost tega tudi noče, kajti vse preveč je propovednica čiste lepote in življenjske radosti, oznanjevalka glasbene umetnosti same po sebi, ki hoče učinkovati že s tem, da je, nikakor pa ne biti le služabnica višje, netvarne ideje in ne biti od njene moči odvisna. V tem svojem nazoru je ta violinistova umetnost popolna, kajti v njej so se zavidljivo združile odlike violinske virtuosnosti.

Zato je tudi spored sestavljala večinaoma vsebinsko lažja glasbena snov. Res, da je Bachovi fugi z adagio vsebinsko globino težko odreči in je dejansko bila to najgloblja umetnina sporeda, kjer je umetnik izživel svojo najresnejšo stran, pa obenem vzpostavil do kraja svojo izredno tehnično spretnost obenem z omejeno občutljivostjo za limbo in v zgradbo in to še zlasti spričo dejstva, da je skladba pisana za samo violino. Dvofakova Sonata pa je že v lahkonetno eleganco in v zadostno razposajenost usmerjena tvorba in tudi Mozartov Koncert je dostopen veseli razigranosti ali vsaj umirjeni ubranosti. In povsod je mogel umetnik močno vzpostaviti svoj občutek za lepoto in graciozno tonskih skupin, čeprav mu je hotelo tu in tam osebno občutje (kadence) predreti stiline meje umetnin. Še bolj se je podajanje umaknilo v lahko v drugem delu sporeda, kjer so vse umetnine raznih tvorcev (Čajkovski—Pihoda, Paganini—Pihoda, R. Strauss—Pihoda, Bazzini) vsaj prikrito, če ne naravnost stremele za tem, da spodnesejo še končni upor neutušenih poslušalcev in jih pridobe zase z opojno sentimentalnostjo ali vsaj s strmenje vzbujajočo virtuosnostjo, s sredstvi, ki pri nas vsaj za enkrat prav gotovo še ne zgreše.

Violinista je spremljal na klavirju njegov stalin pianist Oto Graef, ki s svojo pianistično umetnostjo silno mnogo doprinaša k visoki umetnosti. Z ene strani ga odlikuje tanko občutje za pravo lepoto klavirskega tona, kateremu zna dati tudi svojstveno barvitost, posebnost, če to zahteva stil umetnine, kot je to pokazal z druge strani iz sposobnosti za jasno razlikovanje stilnih razlik. Natančno pa vé tudi za postavbo, ki stoji nad njim kot nad spremljevalcem in se zna točno po zahtevah umetnine sproti prilagoditi violinistu ter dosega na ta način z njim idealen spoj.

Koncert se je vršil v okviru Glasbene Matice in je bil lep umetniški dogodek, kot smo jih v istem okviru na radost letošnje sezone že v. u. doživeli.

Trbovlje

Sumljiva naglica. Za februar so razpisane za rudarje kar dvojne volitve in sicer za drugo rudarsko skupino za 14. t. m. in za bratovsko skladnico 28. t. m. Doba odbornikom za 11. rudarsko skupino je potekla že pred dobrim letom, a se je odlašalo z volitvami, češ da se naj uveljavljaj prejšnji rudarski zakon. Sedaj ko je rudarski zakon pred sprejetjem pa je bilo v soboto razglašeno, da se vrše volitve v 11. skupino po starem in že 14. t. m. V enem tednu pa nihče ne more pripraviti volitev, razen če je bil prej obveščeni. Obveščeni pa so bili o tem socialisti. Ko so se drugim zdele njih volilne priprave sumljive, so tačili, da ne bo volitev. Dejanja pa so pokazala, da je bila sumnja upravičena. Zakaj se gre na merodajnem mestu tako na roko socialistom ne vemo še pravega vzroka. Naši rudarji pa so se proti takemu ravnanju pritožili.

Občni zbor JRZ se je vršil v nedeljo in je bil obisk prav dober, mogoče ravno zaradi tega, ker smo prečistili svoje vrste. Po zanimivih poročilih so bile volitve. Z malimi spremembami ostane dosedanji odbor, ki se je spopolnil in razširil z novimi zaupniki.

Smrt pobira. Jetika je vzela po pettedenskem bolehanju rudarja Judež Franceta, starega 38 let. Zaradi kapi je umrla Zupan Franciška, stara 76 let. Zaradi raka na pljučih pa je umrla po velikih bolečinah Siter Klotilda, žena bivšega župana, stara 52 let. Rajnim bodi Bog milostljiv, preostalim pa naše sožalje!

Ptuj

Teško bogoskrstvo. Na sredini mosta, ki vodi čez Dravo pri Borlnu, stoji že nad 50 let lično izdelan leseni križ, pod katerim je vdolan kip Mater božje. Ta križ je pred nekaj dnevi postal žrtev neznanih brezvestnežev. Podivjanci so najprej polomili od razpela roke in noge ter jih razmetali po mostu. Ker pa jim tega še ni bilo dovolj, so polili križ z bencinom in ga zažgali. Ni bil v nevarnosti, da pogori samo križ, temveč je obstojala nevarnost, da zgori tudi leseni most in je le srečnemu primeru pripisati, da je ravno v tem trenutku prišel po mostu neki pasant, ki je ožen pogasil, tako da je obvaroval ognjene nevarnosti vsaj most. Okoliško ljudstvo se nad tem početjem podivjancev skrajno ogorčeno.

Razširitev Dravske ulice v Ptuj. Akcija za razširitev Dravske ulice od dravskega mosta do Minoritskega trga je zopet oživele. V splošnem je veliko zanimanje, kako naj se reši to za mesto Ptuj tako važno vprašanje. Arheologi vztrajajo na tem, da se Dajčmanov stolp, ki je velike zgodovinske vrednosti, ne podre, javnost pa je mnenja, da je stolp res zgodovinske vrednosti, vendar, ako se v resnici hoče ulica razširiti, se mora tudi stolp podreti, ker ravno ta stolp največ zožuje to ulico, ki je najprometnejša in tudi najožja. Ako se stolp podre, bo mesto res nekaklo izgubilo na znamenitosti, vendar ne smemo pozabiti, da ima mesto še nešteto arheoloških znamenitosti in bi se ta stolp prav lahko pogrešal, posebno iz razloga, da bi na tem mestu zrastle lepo urejena ulica ter zraven nje takoj moderno urejen mestni park. Zraven tega pa bi občina prihranila lepe tisočake, ker je vse to zemljišče last občine in ne bi bilo treba odkupiti nobene stavbe ali zemljišča. Upati je, da se bodo merodajni faktorji v tem oziru kaj kmalu sporazumeli in da se bo spomladu že pričelo z delom.

Vlomi v Halozah. Doslje še neznan zlikovci so vlomili v Gorci v osebno stanovanje vinogradnika G. Iglia Franca iz Ptujja ter odnesli vso posteljino, perilo, sobno in kuhinjsko posodo ter več drugih predmetov.

Vransko

Krajevna organizacija JRZ je imela preteklo nedeljo svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo izredno lepo število članov. G. tajnik je podal poročilo o delu odbora v preteklem letu. To delo je v glavnem obstojalo v podrobnem organiziranju stranke na področju združene občine Vransko. Uspeh tega dela se je vidno pokazal pri zadnjih občinskih volitvah, kjer je JRZ dosegla tako lepo zmago. Vendar pa se s tem uspehom ne smemo zadovoljiti. Naše vrste na Vranskem se morajo še pomnožiti in naši uspehi še povečati. Za tajnikom je podal poročilo novoizvoljeni gosp. župan Pečovnik Franc, ki je poudarjal, da se je novi občinski odbor z vso vnemo lotil dela. V narčtu so razna javna dela, ki se bodo postopoma izvajala. Posebno zanimiva je bila njegova izjava, da je novi odbor vrnil vranski občini — Boga. Do nastopa sedanjega občinskega odbora namreč ni bilo v občinski pisarni — križa. Šele novi občinski odbor je to uredil. Da pa bomo docela odkritični, moramo povedati, da je ta predlog stavil nekdo, ki je bil že v prejšnjem občinskem odboru, a se mu ta predlog takrat pod prejšnjimi gospodarji menda ni zdel umesten. Mogoče pa ga je poraz, ki ga je doživela lista, na kateri je dotični kandidiral, tako pretresel, da je uvidel, da brez Boga ni mogoče delati. Nas to spoznanje veseli. H koncu svojega zamirnega govora je gosp. župan poudaril, da se bo novi odbor potrudil dvigniti gospodarstvo in ga postaviti na temelje krščanske socialne pravičnosti. Poročilo g. župana je bilo ob splošnem odobravanju vzeto na znanje. Za tem so sledile volitve, pri katerih je bil v glavnem izvoljen dosedanji odbor s predsednikom gospodom Zupanom na čelu.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 10. februarja: 12 Orkestralne točke (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Ruske duhovne pesmi (plošče) — 14 Vreme, borza — 15 Mladinska ura: Spoznajmo glasbila (pibalni in godalni kvarteti) — 18.20 Ročna dela: Preprosta vezava knjige (g. Mir, Zor) — 18.30 Pomen rudarstva za naše nar. gospodarstvo (vseuč. prof. g. ing. V. Gostiša) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nač. ura: Ružen Boškovič, jugosl. filozof (150-letnica smrti) — (dr. Petronilevič iz Belgrada) — 19.50 Sahovski kotiček — 20 Ivan Pregelj: Prošernov pogreb (V. Emav) — Dramatska slika, Izvajajo člani rad. igr. družine — 20.45 Orgelski koncert g. Franza Schuschnigga iz Celoveca (prenos iz stolne cerkve v Ljubljani) vnos pevске točke s spremljevanjem klavirja in harmonija. Poje g. Roman Petrovič, spremljajo gđ. Gajzda Melita (klavir) in g. Kaskarov Dimitrij (harmonij) — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Čajkovski: VI. simfonija (plošče).

Drugi programi

Sreda, 10. februarja. Belgrad: 21.30 Orkestralna glasba — Zagreb: 20.30 Puškinov večer — 21.15 Ljubljana — Trst-Milan: 17.15 Kvartet — 20.40 Orkestralni koncert — 22.10 Orgle — Rim-Bari: 20.40 Igra — 22 Violinski invokalni koncert — Praga: 19.30 Opera »Evgenij Ognjegin« — Varšava: 19.10 Baltske himne in pesmi — 20.45 Chopinove skladbe — 21.10 Morvarska godba — Köngsberg: 20.45 Solistični koncert — Frankfurt: 20.45 Pepelnica — Strassbourg: 21.30 Mozartov festival — Bukaresta: 19.30 Operetne pesmi — 20.15 Stara italijanska glasba — 22.15 Salonski orkester.

POMLADNI LIPSKI SEJEM 1937

ZAČETEK 28. FEBRUARJA

60% popusta na vozovnicah nemških železnic
znatni popusti na železnicah drugih držav

Vsa pojasnila daieta častna zastopnika:

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, Tyrševa c. 33 — Tel. 27-62
JOZEF BEZJAK, MARIBOR, Gosposka ul. 25 — Tel. 20-97
in ZVANIČNI BIRO LAJPCISKOG SAJMA, BEOGRAD,
Knez Mihajlova 33/1 — Telefon 24311

Sport

Skoki za klasično kombinacijo

Banska Bistrica, 7. februarja.

Včeraj so se vršili na veliki skakalnici skoki za kombinacijo. Vreme je bilo megleno, skakalce pa je motil dež, ki je rosil v majhnih presledkih vse popoldne. Skakalnica je bila slabo urejena. Točno ob 2 so prispeli: zastopnik ministra vojske, ki je pokrovitelj celotnega tekmovanja, ter župan mesta, nakar so se pričeli skoki. Najprej sta skočila izven konkurence Galeitner (Avstrija) 55 m, in Novšak v lepem predlonu 57 m. Rudolf Vrana, ki ima ugoden plasma v teku, si je z dolgimi in krasnimi skoki zagotovil prvo mesto v kombinaciji. Šimunek, ki zastopa prav malo za njim, je na drugem mestu, kot tretji se je plasiral Lahr, HDW., ki se je pomaknil z najdaljšimi skoki zelo naprej. Četrtri je Kovar Jan, peti šele Brauer, HDW., ki je pri prvem skoku padel, in če bi stal, ne bi bil prvi, zaradi kratkih dolžin. Sam pravi, da so skoki njegova najslabšeja stran v smučanju.

Naš najboljši v kombinaciji je Gregor Klančnik, ki teče in skače sorazmerno enako. Plasiral se je na 8. mesto, kar je prav dober rezultat za reprezentanta, ki prvič nastopa v inozemstvu. Na 10. mesto se je plasiral Pribošek, ki je s svojimi krasnimi skoki, stilno dober in miren v zraku, navdušil gledalce.

11. je Šramel Bogo, ki se je prav tako z dolgimi skoki premaknil močno naprej. 14. je Zemva

Lovro, ki se je v teku za kombinacijo najboljšo držal, toda pri prvem skoku je padel ter se v plasmaju za kombinacijo pomaknil nazaj.

Po končanih skokih v konkurenci so skočili izven po en skok: Galeitner 55 m, Kovar 60 m, Novšak 60 m.

Za kombinacijo je skakalo 30 tekmovalcev, vsak je skočil dvakrat.

Danes popoldne ob 2 se vršijo solo-skoki za prvenstvo v skokih.

Včeraj zvečer se je vršila razdelitev daril v veliki dvorani Narodnega doma. Nasi so dobili lastno mizo s trobojnico v sredi. Prisotni so bili: zastopnik pokrovitelja tekmovanj, starosta mesta, predsednik Ceskega Svara Ličaru, ter druge visoke osebnosti. Vršili so se razni govori, v bistvu so vsi poveličevali bratstvo Čehoslovakov in Jugoslovanov, naš delegat g. Kunstelj Tone se je v svojem govoru zahvalil za vse dobro, kar so doživeli tu naši tekmovalci. Nato se je vršila razdelitev daril. Štirje naši so dobili plakete in to: Hubert Ham za 3. mesto v alpski kombinaciji, Mrak Franc za 2. mesto na 50 km, Klančnik Loize za 4. mesto na 10 km, Smolej Franc za 4. mesto na 50 km. Po razdelitvi daril se je vršila v mali dvorani zabava.

Naši tekmovalci odpotujejo danes zvečer ob pol 12 domov. Čini.

Odhod naše reprezentance v Chamonix

Ljubljana, 9. februarja.

Z nocjošnjim brzovlakom se je odpeljala iz Ljubljane preko Rakeka in Trsta v Chamonix na svetovno smučarsko prvenstvo naša sedemčlanska reprezentanca pod vodstvom zvezinoga zastopnika g. dr. Švigelja. Reprezentanco tvorijo naslednji tekmovalci: Heim in Praček, ki nastopita v alpski kombinaciji, Novšak, ki bo zastopal našo državo v specialnih skokih ter Snolej, Klančnik, Knap in Zemva, ki bodo tekli na 18 in 50 km.

Vsi navedeni tekmovalci so se vrnili komaj danes zjutraj zelo utrujeni iz Banske Bistrice in so morali še isti večer nadaljevati dolgo vožnjo v Chamonix. Odhod naše reprezentance je bil prav do zadnjega negotov, ker ni bilo na razpolago denarnih sredstev. Šele, ko je dobila finančna direkcija iz Belgrada brzovojni nalog za izplačilo podpore v zneaku din 30.000, se je mogla zveza odločiti za udeležbo.

Našim fantom želimo srečno pot in seveda tudi obilo uspehov.

Vlaki za smučarski zlet v Sarajevo

Za smučarski izlet v Sarajevo obstoja predvsem dva ugodna vlaka, in to: iz Ljubljane odhod ob 20.02. prihod v Sarajevo ob 12.10, ali pa iz Ljubljane ob 9.00, s prihodom v Sarajevo ob 5.40. Za povratek sta pa priporočljiva vlaka: iz Sarajeva ob 7.44, s prihodom v Ljubljano ob 1.20, ali pa vlak, ki odhaja iz Sarajeva ob 23.50 in pride v Ljubljano ob 20.22.

Opozarjamo vse zainteresirane, da veljajo popusti že od izhodne postaje in ne šele iz Ljubljane. Treba si je pa nabaviti pri biljetarnici »Putnike« v Ljubljani, Celju, Mariboru, ali na Jesenicah izletno legitimacijo, brez katere popust ne velja.

Belgrad, 9. febr. AA. Po sklepu prirediteljskega odbora za smučarski izlet v Sarajevo je bil rok za prijave tekmovalcev do 8. l. m., ker pa vlada za ta izlet veliko zanimanje v vseh sportnih središčih, je prirediteljski odbor sklenil podajšati rok za prijave tekmovalcev tik do začetka tekm. Spričo zanimanja, ki vlada med sportniki, je pričakovati, da bo ta smučarski izlet v Sarajevo eden izmed največjih do zdaj in da bo po svoji organizaciji in drugih pripravah zasenčil vse dosedanje prireditve te vrste.

Za smučarski zlet v Sarajevo so dali za zmagovalce v posameznih smučarskih strokah nagrade predsednik vlade dr. Stojadinovič, minister za terlesno vzgojo dr. Josip Rogič, vojni minister armadni general Ljubomir Marić in prometni minister dr. Mehmed Spaho.

Uradna vremenska poročila

Zveze za lujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Tujsko-prometna zveza v Mariboru, Jugoslan, zimsko sportne Zveze, Slovenskega planinskega društva in Meteorološkega inštituta Univerze Kralja Aleksandra po stanju z dne 9. februarja 1937 ob 7. uri zjutraj:

Planica: — 4, jasno, mirno, 40 srena, mala in srednja skakalnica in drsnišče uporabno.
Rateče: — 1, jasno, mirno, 30 srena.
Kranjska gora: — 1, visoka megla, 25 srena.
Vršič: 100 snega.
Boršniška Bistrica: 1, zelo oblačno, 15 južnega snega.
Dom SPD na Komanj: 3, 100 snega.
Velika Planina: 4, oblačno, jugozapadnik, 30 srena.

Praga, 8. februarja. AA. DNB: V tekmah za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju je zasedel prvo mesto Avstrijec Feliks Kaepar s 5367,56 točkami.

Evropsko prvenstvo dam, ki se je vršilo te dni v Pragi si je izvojevala Angležinja Colledge. Na drugem mestu je njena rojakinja Taylov, na tretjem pa Avstrijka Putzinger.

LZSP (slučajno). Danes ob 18. uri v kavarni Ema (damska soba) seja tehn. in upravnega odbora. — Vsi gg. odborniki sigurno in točno.

Zahtevajte povsod naš list!
V boj za naše časopisje!

Vzgojna knjiga

Ema Deisinger: Deška predpubertetna doba. (Doba pred dozorevanjem leti od 11. do 14. leta.) Strani 64, cena 16 din, komisijska zaloga Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. — Dasi se zadnje čase pri nas piše nekaj več o vzgojeslovju, kot se je še v polpreteklem času, je vse to pisanje vendarle — oranje ledine. Zato z veseljem pozdravljamo vsakega delavca, ki hoče pomagati pri obdelovanju te naše zamernarje ledine. Knjižica daje vpogled v dušo dozorevajočega mladostnika, ko mu je 11 do 14 let. Pisateljica opozarja na premmnoga polja, na katerih se v tej dobi usodno cepijo pota na desno in na levo, na versko, etično, estetsko in socialno, na prijateljstva, na pesništvo, petje in glasbo, na stanje nad- in podrejenosti, na smisel na pravičnost itd. Kratko, na vse struge, po katerih navadno vre in valovi življenje dečka od 11. do 14. leta. Knjižico je pisateljica namenila predvsem vzgojiteljem, ki imajo posla z vzgojo moške mladine. Koliko manj napak pri vzgoji bi bilo ob takim znanju! In koliko potov do moralnih zmag in do pravega etičnega napredka se bo odprlo ob tem znanju pred očmi vzgojiteljev! Zato to knjižico v roke staršem, učiteljem in vsem vzgojiteljem, ki jim je na tem, da rastejo, ne pa, da umiramo in da se razvijamo in zorimo v res zdravo in upa polno prihodnost. Priporočamo.

Novo mesto

Tukajšnji osmošolci vprižore v soboto, dne 13. februarja ob 8 zvečer v Prosvetnem domu Shakespearejevo dramo »Machbeth«. Delo so naštdirali pod vodstvom svojih profesorjev. Režijo vodi prof. Logar. Spremljavo je zložil in z godalnim kvintetom naštdiral prof. Juvanc. Čarovniške plesse je naučil prof. Dobovšek, ki vodi tudi scenska dela.

Mariborsko gledališče

Sreda, 10. februarja: Zaprtó.
Četrtek, 11. februarja ob 20. uri: »Dečela smehljajca«. Premiera. Red B.
Petek, 12. februarja: Zaprtó.
Sobota, 13. februarja ob 20. uri: »Baron Trenk«. Zadržljč. Gostuje Marij Simenc.

Advertisement for Lina Plochl, featuring a large plus sign and text: Umrla je naša draga, nepozibna teta, gospodična Lina Plochl. Spremili smo jo k večnemu počitku pretečeni teden na pokopališče na Viču. Ljubljana, 9. februarja 1937. Rodbini: Dr. Frlan, ing. Jernejčič.

*** KINO *
UNION**
Vesela in zabavna filmska opereta
Silvija in njen sofer
Wolf A. Bach-Retty, Olga Čebova, Leo Slezak
Najnovejši humoristični domisleki Leo Slezaka
TEL. 27-30
SLOGA
Premiera največje filmske umetnine sezonske!
Poslednji akord
Lil Dagover, Willy Birgel, Marija pl. Tesnady
TEL. 21-24
MATICA
Danes poslednjič vesela muzikalna igra
Vražje dekle
Rossi Csikos, Tibor v. Helmsy, Frita Imhoff
Najlepši posnetki iz Dubrovnik in okolice
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Mali oglasi

Stanovanja

Dvosobno stanovanje
osem pritliklin, kabinet, kopalnica, plin, elektrika, se odda za maj. Visoko pritličje. Dvorčakova 3. Cena 900 Din. Vprašati hišnika istotam. (c)

Dvosobno stanovanje

se odda samostojni šivilji, ki bi prevzela v izdelavo boljše damsko konfekcijo v hiši. - Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (c)

Službodobne

Hlapca
h konjem takoj sprejemem za razna dela. Ljubljana, Prule 8. (b)

Mlinarski pomočnik
se takoj sprejme. Mlin, Ljubljana-Više. (b)

Prodajalka

samo prvovrstna moč, z daljšo prakso v manufakturi, zmožna tudi konfekcije, se takoj sprejme v večjo trgovino v Ljubljani. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštenost« št. 2036. (b)

Pekovskega pomočnika
mladega, sprejme pekarna Logar, Golnik. (b)

Mladega lovca
neozjenjenega, s prakso, vojaščne prostega, iščemo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Ljubljana« 2027. (b)

Iščem nakupovalca
za drav. banovino, zmožen kavcije. Nastop takoj. Strokovnega znanja ni potrebno. - Ivan Prešern, tovarna čevljev v Kranju. (b)

Službe iščejo

Trgovski pomočnik
mlajša moč, verziran v vseh strokah trgovine, izurjen tudi v pletilski ekspediciji in razpošiljalni, želim premeniti mesto takoj ali pozneje. Cenj. dopise prosim na upravo »Slov.« pod: »Agilen in točen« št. 1997. (a)

Poizvedbe

Ukraden konj!
300 Din nagrade dobi, kdor najde konja rdečkasto sivoga širokega hrbita, starega 11 let, znamenje ima na levi strani hrbita 12 cm belo liso, na glavi izpod oči do nosa prav tako belo liso, rep in grivo črno. Jakob Demšar, posestnik, Hotovlje 24, p. Gorenja vas nad Skofjo Loko. (r)

Denar

Al. Planinšek,
koncesionirana trg. agencija v bančnih in kreditnih poslih, v Ljubljani - Beethovnova ulica 14-I. Telefon 35-10 - vnovči vloge denarnih zavodov najboljšo, takoj v gotovini, vedno najkulantnejše. Vse informacije brezplačno. (d)

Posvetva

Krasne stavbne parcele
tudi na obroko, naprodaj. Pojasnila daje Weiss Karel, Zgor. Radvanje, Hosteljeva ulica 37 pri Mariboru. (p)

Hiša
pripravna za vsako obrt, na glavni cesti v Trzinu, takoj naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotovina« P 1995. (p)

Objave

Izjava!
Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravil kdorkoli na moje ime. Oton Christof, Ljubljana, Knafljeva ulica 5. (o)

Kupimo

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEZ
urar
Ljubljana, Miklošičeva 14

Stare auto-gume
kupujem stalno v vseh dimenzijah po najvišjih cenah. Ivan Prešeren - Kranj. (k)

Prodamo

Polenovka
namočena in suha, sardale, skombre v soli, slaniki, olivno in bučno olje, ovčji sir, Partija sveža, prvovrstna. Kovačič, Miklošičeva cesta 32, Ljubljana. (l)

Tri nemške kvalitetne znamke:
»KAPPEL« pisalni stroji
»LOEWE« radio aparati
»MUNDLOS« šivalni stroji
Generalno zastopstvo:
KLEINDIENST & POSCH
Maribor, Aleksandrova 44

VINA

prvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri
Centralni vinarni v Ljubljani.

Na vsa zimska oblačila dajemo 15-20% popusta
Pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Sveže najtinejše norveške

ribje olje
iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Najboljši trboveljski premog
brez prahu nudi
I. Pogačnik
trgovina s kurivom
Bohoričeva ulica 5
Telefon 20-59

Nugavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Kari Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l) ki zna šivati, išče zapo-

Štev. 409/37.
Razpis
Občina Dobrna, srez Celje, razpisuje pragmatično mesto občinskega delovodje-pripravnika. Minimalna šolska kvalifikacija popolna srednja šola z zaključnim izpitom ali nje enaka strokovna šola. Plača mesečno brutto 1000 Din. Varščina 10.000 Din. Pravilno kolekovane prošnje, opremljene z listinami po členu 7. in 8. uredbi o občinskih službah, je vložiti v roku 15 dni ob objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri podpisani občini.
Občina Dobrna pri Celju,
dne 8. II. 1937.

Meteor pade z neba

30.
Tinček naskoči...

Tinček je nekaj časa potrpežljivo poslušal norčave in posmehljive besede Gorile, nazadnje mu je pa bilo vsega tega le dovolj. Z nedolžnim glasom je rekel:
»Če meteorja v resnici nimata, Škorpiljon, pa se pomenkujmo o kakšnih drugih stvareh. - Ojome, kako dolge roke imaš, Gorila, in kakšne mišice! Dovolj, da si jih ogledam od blizu!«

Na te besede se je Tinček kakor mlad kozliček zakadil Gorili naravnost v trebuh. Udarec je bil tako hud, da se je Gorila pri prič zvalil na tla in podrl še sod, ki je stal za njim.
»Ali ti nisem rekel, teslo neumno,« je zakričal Škorpiljon, »da mu ne pusti blizu! Zdaj pa imaš! Zahvali Boga, da sem še jaz tukaj.«
Preden pa je Škorpiljon utegnil priskočiti tovarišu Gorili na pomoč, je že pridrvela Tinčkova hrabra četa in preprečila njegove nakane.

Barelay: 40
Rožni venec
Roman.
Garth je nekaj trenutkov okleval, potem pa rekel: »Ali mi prisežete, da se vaš opis gospodične Gray natančno ujema z njo samo?«
»Ne prisegaj, se glasi zapoved!« je navajal zdravnik. »Tako me je učila mati, ki je bila pobožna žena. Toda nekaj drugega vam morem povedati. To namreč, da sem samo prebral, kako je opisal sestro doktor Brand. Jaz sam se nič ne spoznam na ženske, mene bi morali vprašati samo o konjih in psih. Nisem se zato zanesel na lastne oči, temveč sem prepustil sodbo svojemu tovarišu, in njegova sodba bo gotovo zanesljiva, kajne?«
Garth je molče preudarjal.
Jana se je obrnila in se trdno oprijela stola. Vse je bilo zdaj na tem, kako se bo odločil Garth Dalmain.
Naposled je spregovoril bolnik obotavljajoč se in počasi: »Če bi le mogel ločiti glas od osebe. Če bi le vedel, da si kljub čudoviti podobnosti glasov, nista podobni tudi osebi.«
»Prepričajte se o tem,« mu je svetoval zdaj zdravnik drzno. »Pokličiva sestro nazaj, poklekne naj tu ob postelji, potem ji lahko z roko otipljete lase in obraz in se uverite sami, ali je ta sestra v svojem modrem krilu in belem predpasniku prav takšna oseba, kakor jo opisuje doktor Brand.«
To je pomagalo. Garth Dalmain se je zasmejal. »Dobro ste jo uganili!« je rekel. »No zdaj mislim sam, da sem si podobnost umišljaj večjo kot je v resnici. V nekaj dneh morda tega niti opazil ne bom. Povejte

gospodični Gray, naj se udomi pri nas, kakor ji najbolj prija; Simpson in Marjeta in vsi drugi naj ji gredo pri vsem na roko.«
»Tako mi ugajate, dragi prijatelj. In zdaj zbogom. Ko se bom vračal s svojih bolniških obiskov, se utegnem pozneje še enkrat oglasiti pri vas. Ne bilo bi napačno, ako bi skusili malo vstati in posedeti na novem stolu; mislim, da bi vam dobro storilo.« In mu je segel v roko.
Doktor Mackenzie je odprl duri in Jana je neslišno odšla pred njim iz sobe.
Spodaj v knjižnici jo je brez ceremonij potisnil v naslanjač in se postavil pred njo. Svetlomodne oči so se mu vlačno lesketale od košatimi obrvmi.
»Oprostiti mi morate, moja draga,« je rekel. »Neokreten sem in zavozim jo če se le da. Ponevedoma sem vam pripravil nekaj težkih trenutkov. Seveda ste morali misliti, da je na tehničarje že kar vaša služba, ko se je tako obotavljala. Toda ne jemljite si preveč k srecu, če vam zveni glas kakor gospodični Champion, in je to njemu neprijetno. V nekaj dneh bo pozabil na vse in potem mu boste odtehtali za deset gospodičen Champion. Uverjen sem, da se ne bodele trudili brez uspeha in da bom mogel že prav kmalu poročati o njih doktorju Brandu. Jaz moram zdaj oditi, gospodu Dalmainu sem svetoval, kakor ste čuli, naj poskusi nekoliko vstati in se gibati, dobro mu bo delo. Na povratku pogledam spet k njemu.«
Četrto ure pozneje je videla Jana, da se je odpeljal na svojem vozičku in mislila: »Deryck ima prav. Kakšna čudna mešanica bistrouma in omejenosti, in kako podpira vse to najine narče.«
Ako bi pa mogla čuti, kaj je brundal doktor Rob predse, ko je poganzjal svojega kuštravega ponija, bi se gotovo precej začudila. Mali mož je imel navado, da je na poti od enega bolnika do drugega, rad govoril sam s seboj. In tako je začel tudi zdaj:

**+
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljam tužno vest, da je naš ljubljeni mož, oče, sin, brat, svak in stric, gospod**
Pepi Rottner
danes po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 11. februarja 1937 ob treh popoldne iz hiše žalosti, v Bistrici 12, na pokopališče v Limbušu. Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 12. februarja ob sedmih.
Bistrica, dne 9. februarja 1937.
Globoko žalujoči ostali.

Vam vsem
ki ste se na katerikoli način spomnili bodisi v trpljenju, bodisi ob smrti najine dobre žene in nepozabne mamice, blagopokojne
Frančiške
najina iskrena zahvala in topla hvaležnost!
Bog naj Vam Vaša dobra dela poplača!
Ljubljana, dne 9. februarja 1937.
Josip in Ciril Ganoni.

**+
Umril je moj mož**
Ivan Kovač
višji revident drž. žel. v pokoju
Pogreb se bo vršil v sredo, dne 10. februarja 1937 ob pol treh popoldne iz hiše Ilirska cesta 20 na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 8. februarja 1937.
Serafina Kovač-Jamšek.

»Le kaj je moglo nagniti gospodično Jano Champion, da je prišla sem?« je vprašal doktor Rob.
»Vedi vrag,« je odgovoril doktor Mackenzie.
»Ne preklinjaj, fant,« je posvaril doktor Rob. »Tako te ni učila tvoja pobožna mati.«
Jana piše doktorju Brandu
Ljubi moj Deryck!
Dosljej sem vam bila sporočila samo še toliko, da sem srečno pripotovala na grad Gleneesh. Zdaj ko sem tu že štirinajst dni, je pač čas, da vam pišem nekoliko obširneje. Ne smete pa pri tem pozabiti - kar vam je sicer davno znano - da sem za pisanje kaj slaba. Vendar si ne želim ničesar bolj, kakor da bi mi vsaj to pot dobro teklo pero, zakaj popolnoma se zavedam, da sem doživela izkušnje, ki le redkokdaj doletijo žensko.
Sestra Rožamarija Gray napreduje izvrstno. Neutrpa postaja bolniku, njegovo zaupanje do nje raste v tolikšni meri, da se ji širi srce bolj in bolj.
Uboga Jana pa do te ure ni prišla dalje, kakor da je čula iz njegovih ust, da je ona pač zadnja oseba na svetu, ki bi se mu v njegovi bolezni smela približati. Ko je slišal predlog, naj bi jo povabil na obisk, je ogorčen vzkliznil: »Nikoli!« Jana jih dobiva torej s šibo, Deryck... in sicer kakor po navodilih tistega previdnega, razumnega sodnika, o deset udarcev v treh presledkih - tako da ni tepena bolj, kakor more v enem prenesti, toda dovolj, da ji srce neprestano krvavi ter se njen duh boji in trepetja. Vi, dragi modri doktor, se pa smete pobahati, da ste položaj popolnoma pravilno ocenili. Bolnik trdi, da bi bilo Janino sočutje zadnji žebelj v njegov že itak težki križ, ki ga mora nositi. In zato more sočustvovati Jana le sama s seboj, ker se je tako brezupno ujela v mrežo svoje krivde.

Celoletna naročnina na:
Leposlovno in ljudsko knjižstvo
Zbirko domačih pisateljev
Zbirko mladinskih spisov
7 vezanib knjig mesečno Din 23.-
3 vezane knjige mesečno Din 11.-
4 vezane knjige mesečno Din 9.-
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

Elektrifikacija Slovenskih goric

Maribor, 9. febr.

V današnjem »Slovenec« smo na kratko poročali o konferenci, ki se je vršila večeraj na mestnem načelnstvu v Mariboru. Obravnavala je vprašanje elektrifikacije Slovenskih goric, ki je za ves severni del Slovenije take važnosti, da ga moramo naši javnosti nekoliko podrobneje predložiti. Konferenci je predsedoval mariborski podžupan Fr. Žebot, bansko upravo je zastopal ravnatelj Kranjskih deželnih elektrarn inž. Rueh, navzoči so bili nadalje: banski svetnik dr. Leskovar, dr. Miller in Serbinek, mestno občino sta zastopala občinski svetnik ravnatelj Hrastelj in ravnatelj mestnega električnega podjetja Uršič, občino Košaki župan Vesjenjak, občino Sv. Marjeta ob Pesnici župan Suman, občino Pesnica Fras, Weingerl in Jarc, trg St. Lenart v Slov. goricah dr. Kramberger in Tone Hrastelj, občino Volčino Muršak in Kodrič, trg Sv. Trojica v Slov. gor. dr. Weixl, Pinter in Cvetko. Iz drugih krajev zaenkrat zastopniki še niso bili vabljeni, ker so se vršili razgovori predvsem za napeljavo najvažnejšega daljnovoda Sp. Kungota—Sv. Trojica v Slov. gor. Do Sp. Kungote je daljnovod že zgrajen mariborska občina, ko je elektrificirala gornjo Pesniško dolino in Svečino. Pri Sp. Kungoti bi bil novi daljnovod priključen na dosedanjega, vodil pa bi potem čez Košake, na Sv. Marjeto ob Pesnici, na Močno, Sv. Lenart in Sv. Trojico v Slov. gor. Celokupna dolžina tega daljnovoda bi bila 20 km in 100 m. Potrebne bi bile transformatorske postaje pri Sveti Marjeti, v Močni, Sv. Lenartu in Sv. Trojici. Stroški za daljnovod bi predvidoma znašali 668.000, za transformatorske postaje 240.000, skupno tedaj 908 tisoč dinarjev. V Košakah bi se od tega daljnovoda odepila druga veja, ki bi segla do St. Ilje. Protokol bi dovaljal elektriko občinam: Ranca (Pes-

nica), Cirknica in St. Ilj, od Ranca pa bi vodil tudi odepv v Jarenino. Potrebne bi bile transformatorske postaje na Ranca, v Cirknici in v Jarenini, v St. Ilju, ki dobiva sedaj elektriko iz Avstrije pa bi se morala sedanja postaja preurediti. Stroški za daljnovod z odepcom do Jarenine bi znašali 408.000 Din, za transformatorske postaje 200.000 Din, skupaj 608.000 Din. Skupni stroški za oba daljnovoda s transformatorskimi postajami bi znašali 1.516.000 Din, v navedeni vsoti pa ni vključeno nizkonapetno razdelilno omrežje.

Kakor smo že večeraj poročali, se je na konferenci predvsem razmotrivalo vprašanje, kako najti sredstva za izvedbo tega prepotrebnega načrta. Poudarjalo se je predvsem, da mora priskočiti na pomoč banovina, kakor je pomagala pri elektrifikaciji Dolenjske in drugih področij na Kranjskem. Obenem pa bo treba spretno mobilizirati tudi vsa ostala zasebna in javna sredstva, da se najde primeren kapital; stroški za elektrifikacijo Slovenskih goric namreč ne bodo majhni. Za napeljavo samih daljnovodov zahteva velika sredstva, razdelilno omrežje pa je še dražje. Elektrifikacija Slovenskih goric pa je toliko pomena, da je ni mogoče več odlašati. To področje spada med gospodarsko najnaprednejše v Sloveniji, glede prometnih zvez pa je menda najbolj zastopljeno. Treba pa mu je nuditi na vsak način možnost, da lahko svoje gospodarstvo razvija naprej. Tu prihaja v poštev predvsem elektrifikacija, ki je zaradi bližine elektrarne na Fali najlažje izvedljiva. Ker je obenem mariborska mestna občina, ki razpolaga že z bogatimi izkušnjami v tem pogledu, objublja vso svojo pomoč s tehnične strani, bi se dalo to važno vprašanje razmeroma lahko in v najkrajšem času rešiti.

Kakor kopel telo,

posebno po močnem kajenju, ali po delu v prašnem in suhem zraku imate občutek svežosti in čistoče, ki ga zapišča čiščenje ust z zobno pasto Chlorodont. Zahtevajte po svojem okusu peneci ali ne peneci se Chlorodont, obe kvaleteti sta enako dobri

tako osveži in očisti zobna pasta Chlorodont usta in zobe.

Chlorodont

Narasla Ljubljana - nevarnosti za povodenj ni Regulacija Ljubljane za nekaj dni prekinjena — Druge regulacije se nadaljujejo

Ljubljana, 9. febr.

Zaradi južnega vremena, tavanja snega in deževja je Ljubljana na Barju močno narasla. Voda Ljubljane se med regulacijskimi deli odteka po Gruberjevem prekopu, ki je zadnje dni izredno močno narasla. Voda je pri zasilnem jezui na Spici v soboto in nedeljo narasla prav do vrha zatvornice, vendar pa se še ni razlila čez njo. Kljub temu je podjetje Dukič, ki regulira Ljubljano, v soboto ustavilo regulacijska dela, ker doniša namreč tudi Gradašičke velike množine vode. Stanje vode pri zatvornici na Spici je sedaj nekako stalno, voda ne narasča, pa tudi ne vpadla, toda to je dobro znamenje, ker kaže, da bo Ljubljana z vsemi svojimi priloki v kratkem vpadla, seveda, če ne bo vnes hudega deževja. V ugodnem primeru se bodo regulacijska dela nadaljevala v treh do štirih dnevih. Terenski sekciji za regulacijo Ljubljane je danes poročal načelnik odbora za osuševanje Barja g. Vladimir Peruzzi, da ni nobene nevarnosti za povodnji na Barju. Ponekod se je voda sicer res razlila na nižje ležeče travnike, toda to je običajen pojav. Ker je sneg skoraj povsod skopnel oziroma se taja prav počasi, je zaenkrat vsaka nevarnost povodnji odstranjena. Že pred desetimi dnevi, ko je nastopilo južno vreme, pa je bil odprt jez v Gruberjevem prekopu. Sicer pa je korito Ljubljane nad Ljubljano in pod Ljubljano polno do vrha. Zaenkrat počiva 115 delavcev, ki so drugače zaposleni pri regulaciji Ljubljane.

Nadaljujejo pa se dela z regulacijo Malega grabna. Pri tem regulacijskem delu je zaposlenih 130 delavcev, od teh je 50 delavcev za specialna dela nastavljenih iz banovinskega fonda za javna dela, 80 pa bivših brezposelnih, ki jih je na to delo poslal mestni socialni urad. Mali graben je doslej reguliran do približno 1500 m nad izlivom v Ljubljano. Delavci so presekali že mnogo ovinkov in napravili mnogo prekopov, tako da se bo Mali graben hitreje odtekal v Ljubljano. Doslej so izkopali že približno 25.000 kub. metrov prsti, prod, peska. Ostalo bo še kakih 4500 m nereguliranega Malega grabna, ki ga bodo urejali še

kakšnih 5—6 let. Ko bo Mali graben povsem reguliran, bo tekel v ravni črti od svojega odliva pa do izliva v Ljubljano. Vsaka možnost povodnji zaradi Malega grabna bo v bodoče izključena.

Enako nadaljujejo tudi regulacijo Gradašičke. V letu 1925—1926 je bila Gradašička regulirana od izliva do Vojnoviča na Viču. Sedaj pa se je pričela regulacija od Vojnoviča proti Kozarjam, in sicer je reguliranih že okoli 600 nadaljnjih metrov. Letošnji program bo izvršen približno do Velike noči. Sredstva za to regulacijo so prišla prejšnja leta iz mestnega zaklada, ko pa se je regulacija približala mestni meji, pa je nadaljevanje regulacije prevzela banovina. Če bodo krediti, se bo morda še letos nadaljevala regulacija proti Mešenovemu mlinu in proti jezui v Kozarjah. Sedaj je zaposlenih pri regulaciji Gradašičke 61 delavcev. S pomočjo rednih kreditov bo omogočeno vso regulacijo Gradašičke dokončati že v treh letih.

Regulacija Ljubljane bo zaključena letos v jeseni. Nato prično gradijo stalno zatvornico pri cukrarni. Ta zatvornica bo šele končno regulirala stanje vode v Ljubljani in na Barju. Morebiti bo postavljena pri zatvornici tudi hidro-centrala, ki bo imela zmogljivost kakšnih 800 kilovatov. Po postavitvi zatvornice pa bo treba ugotoviti tudi dno v Gruberjevem prekopu, ki se spreminja. Ko so namreč pred vojno uredili brežine Gruberjevega prekopa, so pozabili ugotoviti tudi dno. Zaradi tega se je dno znižalo ponekod že za dva in še več metrov.

Vsa ta regulacijska dela nadaljuje, kakor znano, Terenska sekcija za regulacijo Ljubljane. Nadzorstvena dela vodi inž. Ciril Pogacnik.

Včera je bila na Ljubljani ponovno komisija, ki je na predlog banske uprave in po nalogu gradbenega ministrstva preizkušala kakovost betona pri brežinah. Ta komisija je od lani do letos že večkrat pregledovala na kraju samem beton in njen obisk nič posebnega. Prvotno je bil beton elab ter se je podiral in krhal, sedaj pa je delo prav te komisije omogočilo, da so brežine Ljubljane zgrajene s solidnim betonom.

Za nov pravičen in moderen uradniški zakon

Z rednega občnega zbora krajevne organizacije JRZ v Celju

Ob naravnost rekordni udeležbi članstva se je vršil preteklo nedeljo občni zbor krajevne organizacije JRZ v Celju. Stevilna udeležba je dokazala, da je zbrala celjska organizacija v svoje vrste izredno delavne može in fante, ki hočejo po svojih močeh sodelovati pri političnem in gospodarskem delu.

Občni zbor je otvoril in vodil predsednik krajevne organizacije župan g. Mihelič, ki je po pozdravnih besedah podal kratko sliko o delovanju odbora v prvi poslovni dobi, nato se pa dotaknil tudi nekoliko političnega položaja in omenil predvsem zadnje občinske volitve, ko so se naši može in fante po dolgih letih lahko zopet svobodno izjavili, komu zaupati vodstvo naših občin.

Za tem je predsednik g. Mihelič prebral tri resolucije, ki jih je sestavil odbor in ki bodo odposlane na merodajna mesta. Prva resolucija je gospodarskega značaja in zahteva, naj se omilijo trdote uredbe o zaščiti kmeta, druga resolucija se nanaša na odvajanje pupilarne varnega denarja, ki naj bi ostal doma, kjer prav zaradi tega čutimo pomanjkanje gotovine, tretja resolucija se pa nanaša na vprašanje uradniških plač in zahteva v tem oziru izboljšanje predvsem za nižje kategorije državnih uslužbencev. Ta resolucija zahteva, naj se ukine uredba o znižanje rodbinskih doklad in naj se prične takoj z izdelavo vsestransko pravičnega in modernega uradniškega zakona, ki naj se izdela s pritegnitvijo strokovnih organizacij državnih uslužbencev.

Med letom je bila izdelana tudi spomenica splošnega socialnega značaja, ki je predlagala nekatere poti, kako bi mogli izboljšati predvsem obupan položaj socialno nižje stoječih stanov. Vse tri resolucije kakor tudi zadnja spomenica so sprejeli zborovalci soglasno.

Kratko, a izčrpno poročilo o gospodarstvu mestne občine je podal nato predsednik. Omenil je posojilo, ki ga je pravkar dobila mestna občina od DHB v znesku 8 milijonov din, ki gre v prvi vrsti za odplačilo starih dolgov in bo mestna občina samo pridobila, ker je obrestna mera nižja. Nadaljuje se z regulacijo Savinje in je izrekel predsednik zahvalo banu dr. Natlačenu in podbanu dr. Majcenu, ki sta si pridobila zato največ zaslug. Iz dveh vzrokov je važna regulacija Savinje: 1. ker to splošna gospodarska zahteva in 2. da moremo

— Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

zaposliti številne brezposelne. Za zaposlitev brezposelnih je občina začela tudi z regulacijo Ločnice in sedaj se bo začelo še z regulacijo Voglajne. Z brezposelnimi so bila izvršena tudi razna cestna dela, vodovod na Hrib sv. Jožefa. Posebno socialnim vprašanjem je posvečal sedanjí mestni svet največ pažnje in je bilo vprav za mestne uboge kupljeno bivše Kvaternikovo posestvo v Medlogu, kjer je sedaj lepo urejeno mestno zavetišče.

Po tem predsedniškem poročilu so bile z navdušenjem sprejete pozdravne brzojavke, ki so jih zborovalci poslali predsedniku vlade in zunanjemu ministru dr. Stojadinovcu, notranjemu ministru dr. Korošcu, ministru dr. Kreku in banu dr. Natlačenu. Sledilo je obširno tajniško poročilo, ki ga je podal tajnik g. dr. Gantar in iz katerega je razvidno, da je odbor v prvi dobi storil vse, kar je bilo v njegovih moči. Danes je stranka v Celju močnejša kakor je bila kdajkoli prej in se je oklepajo vsi stanovi.

Po absolutoriju, ki je bil soglasno podeljen staremu odboru, so se vršile volitve novega odbora. Novi odbor šteje 36 članov, eksekutiva, ki se je izvolila takoj po občnem zboru, pa šteje 12 članov. Predsednik je ponovno župan g. Mihelič, podpredsednika gg. dr. Ogrižek in dr. Hodžar, tajnika gg. dr. Gantar in dr. Voršič, blagajnika gg. Mikeln in prof. Bitenc, nadalje so še člani eksekutive gg. Sek, Gologranc, Fazarinc, Dorn in Kroflič. V širšem odboru so poleg tega še zastopnik posameznih vasi in stanov. Za volitve je bila predlagana samo ena lista, ki je bila soglasno sprejeta.

Volitve delavskih zaupnikov v ljubljanski tobačni tovarni

Preteklo soboto so bile volitve delavskih zaupnikov v tobačni tovarni v Ljubljani, za katere sta bili postavljeni 2 listi. Lista ZZZ (Zveza združenih delavcev) je dobila 212 glasov in 4 zaupnike nasprotna (rdeča) pa 355 glasov in 7 zaupnikov. ZZZ je napredovala vkljub vsem lažem in intrigam, zlasti, če se vpošteva, da je bilo 186 članov ZZZ preteklo leto vpkokojenih. V jan. 1936 je dobila ZZZ 286 glasov in če odštejemo 186 glasov upokojenih članov je razvidno, da je napredovala za 112 glasov. Rdeči so napram ZZZ nazadovali za dobrih 100 glasov. Z rezultatom volitev smo zadovoljni, saj znaki že kažejo, da je začelo delavstvo spregledovati in upamo, da bo do prihodnjih volitev popolnoma spregledalo. Našim volivcem izrekamo vso zahvalo za zaupanje, ki so nam ga dali in jim obljublamo, da se bomo tudi v bodoče borili za njih težnje in jim stali ob strani kakor doslej. Nezažaježni pa naj iščejo zaslombe pri onih, katerim so dali zaupanje. Tudi prav! Se bomo vsaj vedeli ravnati. Našim volivcem kličemo: Na delo, da bomo pri naslednjih volitvah še bolj napredovali, kot smo sedaj. — ZZZ.

Deputacija ZZZ pri banu

Ljubljana, 9. febr.

Pri gospodu banu dr. Marku Natlačenu se je zglasila deputacija Zveze združenih delavcev (Centrale), v kateri so bili: Kukovica Franc, predsednik, Preželj France, načelni tajnik, in strok. tajnik Sešelj France. Gospod ban je deputacijo zelo prijazno sprejel. Deputacija mu je predložila težko stanje delavstva, predvsem pa mu je poročala o obupnih razmerah v Senovem, kjer je danes okrog 780 ljudi brez dela in zaslužka. Gospod ban je pokazal popolno razumevanje za stvar in obljubil, da bo v razpoložljivih možnostih upošteval predloge, ki mu jih je deputacija izročila v skupni spomenici.

Deputacija je dalje opozorila gospoda bana na nreditev starostnega zavarovanja in pragmatične nastavitve delavstva pri Kranjskih deželnih elektrarnah. Gospod ban je pojasnil da so bile v tem oziru storjene predpriprave brez prave zavarovalno matematične podlage. Uslužbenici KDE se že dolga leta borijo za starostno zavarovanje. Bivši činitelji so bil v tem pogledu silno radodarni s obljubami. Napravljen je bil sicer osnutek pravilnika, računsko se pa ni nihče lotil tega vprašanja. Na svojočasno vsodbudo ZZZ je g. ban vzel to zadevo resno v roke in dal napraviti zavarovalno tehnične račune, ki so pa pokazali, da stvar v tej obliki ni izpeljiva. Škalo pa se bo tem ljudem pribaviti službeno pragmatiko.

Gospodu ban uje deputacija pojasnila tudi krajevne razmere in zahteve lesnega delavstva ob razlastitvi Auerspergovih gozdov. V tem oziru je deputacija dobila dovoljen odgovor.

Gospod ban se je zanimal tudi za splošen po-

ložaj delavstva po obratih in je med drugim omenil tudi stavko papirniškega delavstva. Deputacija je povedal, da bo v bodočih dneh še enkrat posegel inicijativno vmes, da se spor poravnava.

Pri pogajanjih za novo kolektivno pogodbo Kranjske industrijske družbe sodeluje tudi ZZZ. Ker podjetje ne odstopi od 11% znižanja plač, je deputacija v posebni skupni spomenici prosila gospoda bana, da podpre težnje delavstva KID tudi v tem oziru, da da delavstvu nazaj praznike, ki znašajo 0.26% in dovolji plačane dopuste, ki bi obremenili podjetje samo za 0.60%. Gospod ban je izjavil, da bo s svoje strani podprl delavstvo pri njegovih težnjah in zahtevah.

Pred zaključkom nove kolektivne pogodbe kovinarjev

Po skoro enomesečnih pogajanjih za sprejem nove kolektivne pogodbe pri Kranjski industrijski družbi so prišla pogajanja z mrtve točke in stojta delegaciji pred podpisom. To dejstvo je tembolj zadovoljivo, ker bi moralo v nasprotnem primeru nastopiti že 15. februarja brezpogodbena stanje. Kolektivna pogodba bo najbrž podpisana še pred nedeljo. O vsebini nove kolektivne pogodbe pa ne moremo soditi, dokler ne bo objavljena.

— Otrok živ zgorel. V Slavovskem Brodu se je igrala doma triletna hčerka družine Rados. Deklica je vzela večji kos papirja in ga zažgala. Pri tem se ji je vnela obleka in ker si ni mogla pomagati, se je kmalu zgrudila nezavestna na tla. Ko so se starši vrnili, so jo našli skoro zgorelo ležati na tleh v zadnjih zdihljajih.

André Gide: (Nadaljevanje.)

Vrnitev iz Sovjetske Rusije

Obiskal sem več stanovanj v tem uspevačem kolhozu. Rad bi izrazil čudni in žalostni vtis, ki se odraža v vsakem od teh »interijerjev«: to je vtis o popolnem razosebjenju, depersonalizaciji. V vsakem teh stanovanj je isto prostaško pohištvo, ista Stalinova slika in popolnoma nič drugega. Ni ti najmanjšega osebnega predmeta, najmanjšega osebnega spominka. Vsako stanovanje se da zamenjati in to gre tako daleč, da se kolhozniki, ki se zdi, da je moči zamenjati tudi nje same, selijo iz enega stanovanja v drugo, ne da bi kaj opazili.*

Kaj bi si človek želel česa boljšega? Sreča za vse se ne da doseči drugače kakor na stroške vsakogar. Če hočete biti srečni, bodite vsi enega obraza.

III.

V Sovjetski Rusiji je dovoljeno vnaprej in enkrat za vselej imeti o vsem in o čemerkoli eno samo mnenje. Sicer pa je človeški duh tam tako pri-

* V mnogih drugih sploh ni govora, o posebnih stanovanjih. Ljudje spe po skupnih spalnicah, po »četah« kakor pri vojakih.

Ta brezosebnost slehernega človeka mi dovoljuje tudi misliti, da tisti, ki spe po spalnicah, trpe zaradi pomešanosti in zaradi pomanjkanja zbranosti, ki je pri njih možna dosti manj, kakor če bi bili sposobni za individualno razlikovanje in doživljanje. Toda ali moremo to razosebjenje, za katerim stremi, kakor se zdi, v Sovjetski Rusiji vse, smatrati za napredek? Zase tega ne morem verjeti. Tako se sreča lažje doseže! Zato tudi, kakor so mi pravili kolhoznik vso svojo zabavo uživa skupno. Njegova soba ni nič drugega več kakor ležišče, da na njem spi. Vse njegovo življenjsko zanimanje se je preselilo v klub, v kulturni park, v vse kraje, kjer se zbirajo ljudje.

krojen in vkalupljen, da ljudem ta enakoličnost postaja lahka, naravna, neobčutna, tako zelo, da si niti ne mislim, da se meša vanjo kaj hinavščine. Kaj so to res tisti ljudje, ki so nosili revolucijo? Ne, to so tisti, ki zajemajo iz nje dobiček. Vsako jutro jih »Pravda« poučuje, kaj se spodobiti vedeti, misliti, kaj verovati. In joj tistemu, ki gre čez to! To je tako, da se človeku zdi vsakokrat, kadar se razgovarja s kakim Rusom, kakor da bi se razgovarjal z vsemi. Ne da bi se ravno vsakdo ravnal natanko po enem geslu; toda vse je urejeno tako, da se ne bi moglo zdeti drugače. Mislite si, da se to vkalupljanje duha začneja že od najnežnejšega detinstva... Od tu tisto nenavadno pojmovanje, ki se mu ti, tujec včasih čudiš, od tu nekatere možnosti za srečo, ki te še bolj presenečajo.

Ti pomiluješ te ljudi, da stoji ure in ure v kači; toda njim se zdi čisto naravno, da čakajo. Kruh, sadje, sočivje, se ti zdi slabo; toda saj ni nikjer boljšega. Te tkanine, ti predmeti, ki ti jih kažejo, se tebi zde ogabni; toda saj ni izbire. Ker je odvzeta sleherna točka za primerjavo, razen za primerjanje z obžalovanja vredno preteklostjo, se boš veselo zadovoljil s tem, kar ti ponujajo. Tu je važno ljudi prepričevati, da je človek srečen tako, kakor pač more biti, namreč v tem, da pričakuje boljšega; prepričevati ljudi, da so povsod drugje manj srečni kakor oni. Tega ni moči doseči drugače, kakor da skrbno preprečujejo vsako zvezo z zunanjim svetom. (S tem mislim na onstran meja.) Ruski delavec se ima za srečnega, je srečnejši kakor pa delavec v Franciji ter so njegovi življenjski pogoji enaki ali pa celo znatno nižji.

Izredno težko mi je ta razmišljanja podajati v redu, toliko vprašanj se v njih križa in prepleta. Nisem strokovnjak, zato me gospodarska vprašanja zanimajo samo zaradi svojega psihološkega odmeva. Psihološko si znam prav dobro razlagati, zakaj je treba delati v zaprti skledi, zakaj je treba meje narediti neprozorne: vse dokler ne bo v Sovjetski Rusiji novega reda in dokler ne bo položaj

boljši, je zaradi sreče njenih prebivalcev važno, da ostane ta sreča prikrita in na varnem.

V Sovjetski Rusiji občudujemo izredno stremljenje po izobrazbi, po kulturi; toda ta izobrazba poučuje ljudi samo o tistem, kar jim more duha privesti do tega, da se blagruje zaradi vsakokratnega splošnega stanja in da misli: »O Sovjetska Rusija... Ave, spes unica!« Ta kultura je uravnana vsa v eno smer; ne vsebuje ničesar neprizadetega, nesebičnega; marveč samo kopiči, kritičnega duha v njej pa kljub marksizmu skoraj popolnoma manjka. Dobro vem, da imajo v Rusiji polna usta tega, čemur pravimo »avtokritika«. Od daleč sem to samoprosenje občudoval in menim, da lahko prinese čudovite uspehe, samo če ga ljudje resno in iskreno uporabljajo. Toda hitro sem moral spoznati, da je vsa tista kritika samo v tem, da se izprašuje, ali je to ali ono »v liniji« ali ne; če odštejemo opozorila in pritožbe, kakor n. pr., da je juha tisto, o čemer se prerekajo. Prerekajo se o tem, ali veš, če je to delo ali oni gib ali ta in ta teorija v skladu s to posvečeno linijo. In gorje tistemu, ki bi skušal siliti dalje! Kritiziraj v liniji kolikor hočeš. Kritika čez linijo pa ni dovoljena. O tem navaja zgodovina dovolj zgledov.

In nič ne ograja kulture bolj kakor to duhovno stanje. Razložil bom to reč obširneje.

Sovjetski državljani izredno malo ve o inozemstvu. Se več: prepričali so ga, da gre v inozemstvu na vseh področjih vse dosti slabše kakor v Sovjetski Rusiji... To utvaro vzdržujejo vede; zakaj treba je, da se vsakdo, tudi če je nezadovoljen, blagruje, da ima vlado, ki ga varuje hujšega zla.

Od tu izvira nekaj kompleks superiornosti, nadmoči, o katerem bom navedel nekaj zgledov.

Vsak študent se mora učiti kakega tujega jezika. Francoščino docela zanemarjajo. Poznati morajo angleščino, zlasti pa nemščino. Čudim se, ko slišim, da ju govore tako slabo; drugošolec bi pri nas znal več.

Eden izmed tistih, ki jih izprašujemo, nam raz-

loži to takole (v ruščini, Jef Last prevaja):

»Nemčija in Združene ameriške države so nas pred leti lahko se v tem ali onem učile. Zdaj pa se nimamo od tujcev več kaj naučiti. Čemu bi torej dobro govorili njihov jezik?«¹⁰

Sicer pa, če se kljub temu razburjajo zaradi tega, kar dela inozemstvo, se predvsem brigajo za to, kaj tujina misli o njih. Zanje je važno, da vedo, če jih dovolj občudujejo. Boje se pa, da smo nezadostno poučeni o njihovih zaslugah. Od nas ne žele toliko, da bi jih česa naučili, marveč da bi jim delali komplimente.

Ljubka dekletca, ki se gneto okoli mene v tem otroškem vrtcu (kjer je sicer treba vse pohvaliti, kakor sploh, kar store za mladino), me vznemirjajo z vprašanji. Ne gre jim zato, da bi izvedele, če imamo v Franciji otroške vrtnice, pač pa zato, če v Franciji vemo, da imajo tudi v Sovjetski Rusiji lepe otroške vrtnice.

Vprašanja, ki vam jih stavijo, so včasih tako presenetljiva, da pomisljam, ali bi jih povedal, ker bo kdo mislil, da si jih izmišljujem.

Nejeverno se mi nasmihajo, ko pravim, da ima Pariz tudi podzemeljsko železnico. Kaj nimajo samo tramvajev? omnibusov?... Nekdo izprašuje (in to niso več otroci, marveč izobražen delavci), če imamo mi v Franciji tudi šole. Drugi, ki je malo bolje poučen, zmigne z rameni; šole, seveda jih Francozi imajo, toda v njih otroke pretepejo. Samo po sebi umevno je, da so vsi delavci pri nas zelo nesrečni, ker se nismo »imeli revolucije«. Izven Sovjetske Rusije je zanje sama moč. Razen nekaj nesramnih kapitalistov se vsi drugi ljudje otepejo po temi.

¹⁰ Ko nismo nič prikrivali svoje osuplosti, je študent res pristavil: »Razumem in danes razumejo vsi, da je to nesmiselni razlog. Če vam tuj jezik ne služi za izobrazbo, pa še vendar lahko služi za poučevanje.«

Kaj pravite?

Tako, sedaj sem se naplesal in napil ter sem danes podoben Prešernovemu »Učencu«. — samo s to razliko, da je predpust prinesel njemu kugo med materine petice, meni pa med moje. Pil sem in imam danes mačka, plesal sem in imam danes strgane podplate, ženi sem se in imam danes pleči »plohe«, zapravil sem in imam danes strgan žep. Semil sem se in sem na koncu sam šema ostal! Res žalostna bilanca o pepelnem jutru!

Nič se ne boj, neznan moj čitatelj, ki boš to brai in boš mislil, da sem pisal prav o Tebi! Takih peselih bratcev, kakor si Ti in kakor sem jaz, je na lepi slovenski zemlji še obilo! Malo smo zamislili, ko bi morali videti sive dneve, malo smo si z vato zallčili ušesa, ko so nam govorili o bedi, stiski in pomanjkanju drugih, — samo da smo se mi dobro imeli! Pa je le potreben današnji dan, ko moramo po vselem predpustu spoznati, da je vsakega ognja posledica le — pepel! Zato skleniva, dragi moj predpustni veseljak s Prešernovim učencem: »Predpust, ti čas presmrti, da bi ne prišel o drugo! Pa še malo pomisli na Gregorčičeve perze, ki nam pojejo, da ne Pepelnica, temveč dan Vstajenja je naš dan! Pokusiva, nemara prihodnje leto nama ne bo treba hoditi po sputu na pepelnico s sklonjeno glavico in s skesanim pogledom!

Koledar

Sreda, 10. februarja: Pepelnica, Sholastika, dewica; Sotera.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gđ. Lina Plochl. Pokopali so jo na župnem pokopališču na Viču. — Na Ilirski cesti 20 je umrl gospod Ivan Kovač, višji revident drž. žel. v pokopju. Pogreb bo danes ob pol 3. popoldne. Naj v miru počivata! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† V torek dopoldne je umrl na Igu gosp. Jakob Erjavac, ključavničarski mojster. Pogreb bo v četrtek ob 9 dopoldne na Igu.

Osebnosti

— Odvetnika gg. dr. Miran Bleiweis-Trsteniški in Viljem Muc sta vpisana v imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani.

— Ženitev na »Pohorskem domu«. V župni cerkvi sv. Jurija v Hočah sta bila poročena gđ. Stelika Štimikar, oskrbnica in najemnica »Pohorskega doma« in g. Tišlar France, posestnik in lastnik mehanične delavnice v Slovenjgradcu. Iskreno čestitamo!

Jubičej g rudarskega glavarja

Danes obhaja 50-letnico rojstva rudarski glavar ing. Močnik Josip, predstavnik našega rudarstva v najširšem smislu. Slavljenec se je rodil v starem rudarskem revirju v Idriji kot sin rudarskega nameščena ca Stokovne študije je končal v Pribramu ter kot mlad inženjer začel svojo karijero v Bosni. Po svetovni vojni, v kateri je bil težko ranjen, ga je služba privedla tudi v Slovenijo. Tu se je kot ravnatelj drž. rudnika v Velenju boril z uspehom za zgraditev kalorifčne električne centrale. Ta uspeh je rudniku zagotovil obstoj tudi v današnji težki krizi. Obenem pa našemu gospodarstvu dal velevažen objekt. V letu 1931 so ing. Močnika pozvali v rudarsko upravno službo, katero je vršil že v Bosni in Sloveniji in v kateri danes zavzema važen položaj rudarskega glavarja. Kot tak združuje vse težnje in potrebe tako rudarskih podjetnikov kakor rudarjev. Javnosti so se v spominu socialni prestojaji v naših črnih revirjih v zadnjih letih. Ob tej priliki je slavljenec pokazal v polni meri, da je važen položaj rudarskega glavarja poverjen osebi, poznajoči potrebe delavca in interese podjetij. Zato gre g. glavarju nemala zasluga, ki je v današnjih težkih časih, ki ga preživlja naše rudarstvo, znošnejše g. glavarju k življenjskemu jubileju iskreno čestitamo!

Svoji k svojim!
Za pranje perila uporabljajte vedno le res domače izdelke! To je
PERION
pralni prašek — naš slovenski izdelek.

— Tiskovni osek Rafaelove družbe. Rafaelova družba v Ljubljani ima velikopotezen načrt za izvedbo IZSELJENSKEGA INSTITUTE v Ljubljani. Zadeva zavisi le od novega državnega proračuna. Institut bo zajel slovensko in jugoslovansko izseljenstvo v celotnem obsegu. Delogrok instituta bi bilo delo, ki ga sedaj vrše državne, banovinske in privatne izseljenske institucije. Praktično bi bil institut razširjena in izpopolnjena Rafaelova družba in to iz dveh razlogov: veliko večino jugoslovanskih izseljencev tvorijo vprav Slovenci, drugi si je Rafaelova družba pridobila sloves najboljši in najuspešnejše izseljenske institucije v Jugoslaviji.

Tiskovni sklad Rafaelove družbe (TORD) vrši poročevalsko službo: inozemskim slovenskim listom poroča o domovini, domačim listom daje na razpolago vse podatke o izseljenstvu. Glavno delo je torej sodelovanje pri vseh naših inozemskih revirjih in listih s poročevalskimi listi, ki izdejo večkrat na mesec ter širjenje smisla za izseljence s članki in dopisi med domačimi listi: tako je treba izseljenski problem stalno ohranjati pred očmi naroda. Osek hoče zbirati in skrbeti za novo izseljensko književnost. V ta namen hoče preurediti IZSELJENSKI VESTNIK »Rafael«, ki postane glavni organ bodočega instituta v obliki mesečne revije. Skrbeti treba in izseljenski problem toliko poudarjati, da prodre tudi že do mladine v šoli: z literaturo mora priti v čitanke, s podatki v pouk zgodovine in zemljepisa.

TORD je svoje delo v službi velike ideje IZSELJENSKEGA INSTITUTE pričel ter želi od inozemskih kakor od domačih listov, da se nanj obračajo s svojimi željami ali mislimi.
— Kmetijska družba kmetu nazaj. Prejeli smo: V nedeljskem listu je bilo v članku »Kmetijska družba kmetu nazaj«, pod naslovom »Kako so glasovali za razid družbe«, uvrščeno moko ime pod št. 13 med tiste, ki so glasovali za razust družbe.

To pa ni res. Če pogledate »Slovenca« z dne 30. decembra 1932, boste videli, da sem ravno jaz največ govoril proti razidu družbe in tudi glasoval proti. Kmetijska podružnica v Železnikih je mene nekdanjega njenega člana, takrat sem bil član podružnice v Šiški, imenovala za delegata na občnem zboru, ne da bi dobil kako naročilo, kako naj glasujem. Drugi delegat je prišel na občni zbor, pa ni glasoval, ker se je ob času glasovanja zaradi mojega govora odstranil iz dvorane in je nekdo drugi oddal glas namesto njega, tako mi je povedal po občnem zboru. Če je v zapisniku občnega zbora o glasovanju navedeno moje ime z glasovanjem za, je to goljufija. Iz članka namreč vsakdo sodi, da sem jaz glasoval za razpust. Franc Demšar. — Op. uredništva: »Slovenec« je objavil pod naslovom »Kmetijska družba kmetu nazaj« odločbo policijske uprave v Ljubljani dobesedno, kakor jo je prejel. Glasovalci so v tej odločbi navedeni po zapisniku v občnem zboru, zato je jasno, da je bilo glasovanje g. Fr. Demšarja v zapisniku napačno zaabeleženo.

— Propaganda za naš tujski promet na Češkoslovaškem. V povzdigo češkoslovaško-jugoslovanskega turističnega prometa je Oficialni turistični biro kraljevine Jugoslavije v Pragi te dni otvoril podružnico v Brnu, ki bo ravno tako posvetila svoje delovanje pospeševanju in razvoju našega tujkega prometa. Naslov nove podružnice, ki je ob enem prevzela zastopstvo »Putnika«, glasi: Oficialni turistični biro kraljevine Jugoslavije, podružnica, Brno, Janska ulica 11.

— Slabi uspehi na gimnaziji v Karlovcu. Na koncu prvega polletja je bilo na gimnaziji v Karlovcu izključenih 52 dijakov zaradi slabih uspehov, kar je izredno veliko število za to gimnazijo. Veliko izmed izključenih dijakov je višješolcev.

— Huda nesreča železničarja. V Bos. Brodu se je hudo ponesrečil železničar Savko Tripkovič, oče šestih otrok. Po nesreči je padel pod vlak, ki ga je odbil s tako silo, da je ubožu počila lobanja in si je zlomil obe roki.

— Oj ta ljubosumnost! 19 letna Dragica Sabič iz Zaglavja pri Banja Luki je bila ljubosumna na svojo 17 letno sestro Ivanko, ker je njen zaročenec dvoril tudi njeni sestri. Ko je Ivanka spala, ji je Dragica zažalala lase, Ivanka je izgubila lase, poleg tega je pa možno opečene po glavi.

— Pred ogledalom se je ustrelil. V Cazinu si je vzel življenje tamkajšnji upravnik pošte Muhamed Buržić, ki je bil znan kulturni delavec in predsednik mnogih društev v Cazinu. Do 11 dopoldne je sprejel goste, nato pa zaprl vrata, stopil pred ogledalo in si signal kroglo v glavo.

— Nemško-jugoslovanski turistični promet. »Putnik« nam poroča, da je bil v turističnem prometu med Nemčijo in Jugoslavijo tečaj turistične marke tudi za mesec februar določen na 14 din.

— Običajna in trdovratna zaprtja in prebavne težave se odpravijo z Leopulami, čistim rastlinskim odvajalnim sredstvom, katero deluje brez bolečin in ne odpove nikdar. Nobena privajenost — tudi pri daljši uporabi gotovo učinkuje. Poskusite najprej mali zavoj. Dobiva se v vseh lekarnah. Oglas reg. S. br. 31.430 dne 24. XII. 1935.

Liubljano

V Ljubljani, 10. februarja.

Gledališče

Drama: Sreda, 10. februarja: »Na ledeni plošči.« Red A. — Čertek, 11. februarja: »Simfonija 1937.« Premierski abonma.
Opera: Sreda, 10. februarja: »Hoffmannove pripovedke.« Red Sreda. — Četrtek, 11. februarja: »Baletni večer.« Red četrtek.

Predavanja

Union — bela dvorana: Drevi ob 8. predavanje iz ciklusa predavanj Danice, Zarje in Savice: »Enakopravnost žene v javnem in pridobitnem življenju.« — Predava dr. N. Pivec-Stelč za člana je udeležba obvezna, iskreno vabimo vse starejšinstvo in tiste, ki se za to vprašanje zanimajo.

Slovensko zdravniško društvo priredi XXXIII. znanstveni sestanek v petek 12. februarja 1937 ob 18. v predavalnici internega oddelka občne bolnišnice v Ljubljani s predavanjem g. docenta dr. Ivana Matka o patologiji kliniki in terapiji paratiroidnih atekcij. I del. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicini.

Ljubljansko okrožje ZFO bo imelo v četrtek 11. t. m. ob 8 zvečer v dvoran Rokodelskega doma, Komenskega ul. 12, III. skupni fantovski sestanek. Predaval bo g. urednik Fr. Tiseglav o »Kulturnih silah katoličizma [stvariteljska sila borbosti]«. Dobodoški vsi člani naših fantovskih odsekov, naši prijatelji, zlasti članstvo Kat društva rokodelskih pomočnikov.

Dr. Milan Vidmar podaja danes 10. februarja v elektro-predavalnici ljubljanske tehniške visoke šole svoj »Razgovor z Nikolo Teslo«. Vabi AKE.

Prireditve in zabave

Franciškanska dvorana: Bogat srečlov čaka v nedeljo popoldne ob 5 vse številne udeležence dobrodelne prireditve Društva za varstvo deklet. Dobitki so zelo bogati in množtevni, sreče pa samo po 2 din. Poleg tega pa bo tudi še zelo zabaven spored s priznano ljubkimi igrami Križarjev in Klarie, kakor: »Ivčkove sanje.« »Oj, ta Polona!« itd. Ne zamudite!

Sestanki

Društvo absolventov drž. trg. šol ima v četrtek 11. t. m. ob 20. v restavraciji Zvezda svoj redni mesečni sestanek, združen s predavanjem g. dr. Janka Kötla o pokojninskem zavarovanju za absolvente trg. šol.

Društvo zobotehnikov za dravsko banovino v Ljubljani obvešča vse člane, da bo redni letni občni zbor društva 13. t. m. ob 8 zvečer v Delavski zbornici (mala dvorana).

Kino

Kino Kodeljevo. Danes in jutri ob 8. Inognito (Gustav Fröhlich, Hansie Knotek) in Dovičeva mala (Anny Ondra).

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

1 Podpisnikom 6% obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske. Vsi oni, ki so podpisali 6% obligacijske posojilo mestne občine ljubljanske, se vabijo, da v lastnem interesu čim preje dvignejo v Mestni hranilnici ljubljanski dodeljene jim obveznice. Prvo zbiranje anuitetnih obveznic bo brezpogojno že 15. februarja 1937., tako, kakor je bilo že od vsega početka predvideno v amortizacijskem načrtu.

1 Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev, Oblastni odbor Ljubljana poziva celokupno članstvo organizacije, da se udeleži oobrega ranjkega tovariša Koprivca Ivana,

prvega in dolgoletnega zastavonoše oblastne organizacije, ki bo v sredo, dne 10. februarja 1937 iz Verovškove ulice št. 12 (Šiška) na pokopališče k Sv. Križu.

1 Ljubljanski sportni klub sporoča svojim članom, da se vrši redni letni občni zbor v petek, dne 26. februarja t. i. ob 8. zvečer v posebni sobi gostilne Cinkole. Odbor. (2026)

1 Vlom pri šestici pojasnjen. Pred dnevi smo poročali o zelo predrznen nastopu nekaterih vlomilcev, ki so hoteli vlomiti v stanovanje gospe Gašperinove, restavratke pri šestici. V tej restavraciji sredi mesta je sicer mnogo osebja in stalno tudi mnogo občinstva, zato je prav predrznost vlomilcev presenetljiva. Ko je bilo v restavraciji največ gostov, to je proti večeru, so se postavili trije tatovi v vežo na stražo, dva pa sta se podala v stanovanje. Vlomilec so najprej zvedeli, da je Gašperinova družina odšla na sprehod. Niso pa računali s tem, da je v stanovanju ostala vzgojiteljica z otrokom. Ko sta vlomilca že vlomila skozi železno ograjo pri vratih, jima je prišla vzgojiteljica nasproti. Vlomilec so najprej že spekulirali, da bodo ukradli železno zaslonko btagajno restavratke. Ko sta vlomilca opazila vzgojiteljico, sta naglo zbežala. Vzgojiteljica, gđ. Lucija Wietsh-ova, pa si je vlomilec zapomnila in je policiji oba vlomilca natančno opisala. Ni bilo dolgo tega, ko je policija oba vlomilca že prišla. Sta to še mlada fanta, toda že stara znanca policije Štefan Gradček in Ivan Leinfelner. Nekaj časa sta na policiji tajila, končno pa sta priznala, da sta res poskušala vlomiti v stanovanje restavratke. Policija pa je imela prav tisti dan opravka tudi z drugim vlomom, namreč v stanovanje odvetnika g. dr. I. C. Oblaka v Dalmatinovi ulici. Tam so imeli vlomilec večji uspeh. Odnegli so mnogo preprog in obleke v vrednosti več tisoč dinarjev. Policija je vse to blago zaplenila, ker vlomilec niso imeli časa, da bi ga spravili v denar. Tako je policija z aretacijo teh dveh vlomilcev pojasnila dva vloma. Poleg teh dveh vlomilcev je policija aretirala še nekaj njihovih tovarišev.

1 Vlomi in tatvine. Poročali smo že o predrznem dejanju mladega tatu, ki je v Veliki čolnarski ulici odnesel železno blagajno, ki pa je bil takoj nato ujet na Prulah. Policija poizveduje sedaj za sokrivcem tega tatu, nekim približno 26 do 28 let stari moshkim. Prijeti tat namreč ne ve ali noče izdati imena svojega sokrivca. — Od nedelje na ponedeljek je nekdo vlomil v leseno izložbo na vogalu vrta v Kolodvorski ulici 11, ki je last dr. Venceslava Meglerja. Ukradel je več parov čevljev, vrednih okoli 2000 Din. — Te dni so tatovi sneli z dveh tovornih avtomobilov na dvorišču carinarice nekaj električnih signalov, električnih siren in drugih predmetov. Slične tatvine z avtomobilov so v bližini carinarice zelo pogoste.

Seja finančnega odbora

Ekspoze trgovinskega ministra

Belgrad, 9. februarja. AA. Danes se je seja finančnega odbora pričela okoli 4 popoldne. Na dnevnem redu je bil predlog proračuna trgovinskega ministarstva. Predsednik dr. Janjič je podelil besedo ministru Vrbaniču.

Govor ministra

Najprej je govoril minister o vprašanju zasebnih bank in omenja, da je bil pred tremi do štiri leti, ko se je pričela bančna kriza, položaj bank zaradi splošnega nezaupanja zelo težaven in nevaren zaradi nezaupanja, ki je vladalo na vsem svetu. Govornik ugotavlja, da je zdaj po štirih letih nastopil nekakšno pomirjenje, in da se naš kreditni sistem ni bil zaradi denarne krize do temelja omajan, začel vračati v normalno delovanje, vendar, je dodal dr. Vrbanič, se nisimo tako daleč, da bi mogli govoriti o normalnem delovanju bank. Se zmerom je v bankah mnogo zmrzlih terjatev in zmrzlih vlog, toda vzlic temu imamo nekatera dejstva, ki so ugodna. Sivar je v tem, da je zaradi ugodnega razvoja cen poljskih pridelkov in zaradi večje kupne sile širokih slojev začelo tudi gospodarsko življenje živahneje delovati. Pred dvema letoma niso pri bankah, kjer je bilo mnogo gotovine zbirali te gotovine ne kreditov, če jo je pa kdo zahteval, je ni dobil. Minister ugotavlja dalje, da je danes v tem pogledu položaj mnogo boljše. Nato pojasnjuje, da imamo dve vrsti bank, eno, ki je prošla za zaščito, in drugo, ki ni prošla. Tiste banke, ki so prošle za zaščito, so prišle v nevšečen položaj, spet druge banke, zlasti tiste na kmetih, je pa objela agrarna kriza zaradi neplačevanja kmetijskih dolgov. Dr. Vrbanič misli, da je nemogoče že danes napovedati, kakšen odmev bo imela ureditev vprašanja kmetijskih dolgov, vendar se zanesa, da bo uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov blagodejno delovala na naše banke. Ta uredba je nekaj prinesla, in to je odstranitev dolgoletne negotovosti. Negotovost je minula, in banke zdaj vedo, kje so.

Minister dr. Vrbanič se je nato ustavil pri členu 10 odstavka 2 uredb o likvidaciji kmetijskih dolgov, ki določa, da vse izgube, ki se odpišejo in presegaajo dejanski zaslužek in polovico delniške glavnice, da vse te izgube prevzame država. Nato je podal kratko statistiko bank in dejal, da je od 620 zasebnih denarnih ustanov do konca leta 1936 zaprosilo za zaščito 294. Od njih jih je 6 dobilo sanacijo, 237 odgoditev plačil, pri 25 se je pa uredba izventecajina likvidacija, medtem ko je pri 21 zavodih sivar se v teku. Od omenjenih zavodov se jih je doslej sedem že odreklo zaščiti, tri lanko leto in letos štiri. Sedem bank torej je uspelo urediti svoje zadeve in si ustvariti sredstva, potrebna, da se odpovedo zaščiti. V tem pogledu se je opazilo zboljšanje in vrnitev zaupanja.

Nato je minister kratko govoril o industriji v preteklem letu. Ugotovil je, da se je položaj znatno popravil, čeprav je še zmerom zelo težaven. Poudaril je težavni položaj mlifov in pivovarske industrije, ki je pred petimi leti imela 721.000 hektolitrov konsuma, zdaj pa le še 300.000 hektolitrov ali za 70% manj. Izvozili smo za 4376 milijonov dinarjev proti 4090 milijonov v preteklem letu, to je za 346 milijonov več ali za 8,68%. Uvozili smo pa za 4077 milijonov v primeri s 3669 milijonov leta 1935, to je za 408 milijonov več kakor leta 1935.

Minister pravi dalje, da smo dosegli lani največje številke našega izvoza in uvoza. Minister ugotavlja, da smo imeli leta 1931 v trgovinski bilanci iznačen uvoz in izvoz, leta 1932 je bila bilanca krtivna za 195 milijonov dinarjev, leta 1933 za 495 milijonov, leta 1934 za 305 milijonov, leta 1935 za 390 milijonov in leta 1936 za 390 milijonov dinarjev. Ugotavlja dalje, da je zanimivo, da se naša trgovinska bilanca zelo popravja nasproti kirinskim državam. Mi imamo nasproti tem državam okoli 540 milijonov terjatev, dolžni so jim pa 420, tako da je saldo za nas 120 milijonov dinarjev.

Rudjer Bošković — predhodnik Einsteina

Predavanje dr. Sava Čermelja.

V okvirju Prirodoslovnega društva je predaval dr. Lavo Čermelj za spominsko obletnico znamenitega jezuitskega učenjaka Rudjera Boškoviča in številni obiskovalci, predvsem iz mladih vrst, so do kraja zasedli predavalnico mineraloškega instituta. Dr. Čermelj je predaval poljudno in na zanimiv način približal delo Boškoviča tudi onim, ki nimajo kake posebne strokovne izobrazbe v fizikalnih stvareh. Sploh so vsa predavanja Prirodoslovnega društva več ali manj prikrojena splošni izobrazbi, ki jo daje srednja šola.

G. predavatelj je najprej na splošno označil veličino učenjaka Boškoviča in poudaril njegov vsestranski genij poltustorskega obsega, kakršnih danes ni več. Saj je bil Bošković fizik, matematik in astronom, geodet in arheolog, diplomat in pesnik. Pri vsem tem pa se je povsod izkazal za globoko misleca. Njegovo najbolj obsežno delo so Philosophiae naturalis principia... in pred 15 leti je izšla nova latinska izdaja tega dela, ki ima tudi angleški tekst. Obširna je literatura, ki se na Boškoviča nanaša, in jo je največ oskrbela Jug. Akademija v Zagrebu ob raznih jubilejnih prilikah, pravkar pa pripravlja spomenico Astronomsko društvo v Beogradu. Končna ocena Boškovičevega dela se tako še ne da izreči.

Dr. Čermelj je svoje nadaljnje besede posvetil samo eni večji Boškovičevi študij ter ga je očrtal kot fizika spričo sodobnih fizikalnih teorij. Bošković je v tem pogledu nadaljeval in svojevrstno poglobil prirodoslovno-matematične principe Newtonove, ki so utemeljile mehaniko. Bošković je namreč izpodbijal in nasprotoval načelom absolutnega časa in prostora ter je ugotavljal le realni čas in prostor, kakor je podan po razstoju materialnih točk. Prostor ni zvezan, neposreden dotik najmanjših snovnih delcev je izključen in ti delci so kot izhodišča sil brez razsežnosti. Sile — Newtonove gravitacijske sile pa niso monotone, to se pravi, da ne pojemajo enakomerno z razstojem po nekem zakonu, temveč oscilirajo v bližini samega središča. Ta Boškovičeva zamisel je z Bohrom znova oživila v elektronski teoriji. Bošković se je uprl zakonu gravitacije, ki naj bi bila svojstvo materialnih teles, in prav tako zakonu vztrajnosti. G. predavatelj je seveda obširneje razlagal te nazore in njih posledice.

Zanimivo je, da je Bošković svoja znanstvena naziranja objavil v komentariju, s katerim je opremil Stojkovičevih 24.000 heksametrov, ki vsebujejo Newtonovo fiziko. Te dodatke je prvi odkril in prinesel v javnost zagrebški vseučiliški profesor Prvičak. 1911. leta.

Levanto, kf je bil še pred kratkim nepomemben, hitro narašča. Navaja številke in pravi, da smo izvozili na Spansko 2200 glav goveda, v Avstrijo 5150, v Nemčijo 5831, medtem ko smo v Levanto, Egipt in Palestino in na Malto izvozili lani 18.923 glav goveda. Leta 1936 smo izvozili 49.861 glav proti 36.779 leta 1935. Vrednost izvoza je leta 1936 znašala 84 milijonov dinarjev, leta 1935 pa 57 milijonov. Uspešje je bil tudi izvoz svinj. Leta 1935 smo izvozili 218.000 glav v vrednosti 264 milijonov, leta 1936 pa 301.000 v vrednosti 423 milijonov.

Masti smo izvozili 453 vagonov v vrednosti 58 milijonov dinarjev, lanko leto smo pa izvozili 673 vagonov v vrednosti 101 milijona dinarjev.

Nato daje minister kratek pregled strokovnega šolstva in dijakov in pravi, da imamo 17 državnih, 2 mestni trgovski akademiji s 134 oddelki, 4800 dijakov, 298 učiteljev, 3 pomorsko-tehničnih akademijami z 12 oddelki, 273 dijakov in 36 učiteljev. Osem dvorazrednih trgovskih šol, 7 srednjetehtniških šol, 25 moških obrtnih šol, 2 ženski učiteljski, 235 ženskih obrtnih šol, med njimi 1 državna, druge pa samoupravne ali čisto banovinske. Poleg teh spada v pristojnost ministarstva za trgovino 460 strokovnih nadaljevalnih šol s 1030 razredi, 1463 učenci in 3305 honorarnimi učitelji, dalje 28 trgovskih šol s 118 razredi, 4586 učenci in 280 honorarnimi učitelji. Poudarjam, da se posebna skrb in pozornost posveča v okvirju naših možnosti tudi finančnim sredstvom izgradnje strokovnega pouka.

Leta 1936 smo imeli okoli 1.009.000 tujcev, leta 1935 pa 995.674, toda če to malo analiziramo, bomo videli, da je bilo leta 1935 samo 242.214 tujih izletnikov, medtem ko jih je bilo leta 1936 266.535, to pomeni, da je število tujih izletnikov znatno naraslo. Za nas so najvažnejši tuzji izletniki; od njih smo leta 1935 imeli 317.000 Din, leta 1936 pa 350.000 Din.

Izšla je uredba o pospeševanju tujkega prometa, po kateri se glavno delo prepusti občinam. Banom so dana kar največja pooblastila.

Debata

Belgrad, 9. februarja. m. Po ekspoziciji trgovinskega ministra k proračunu trgovinskega ministarstva je govorilo več poslancev, med njimi tudi poslanec JRZ dr. Jure Koce. Uvodoma je ugotovil, da je kr. vlada pokazala veliko aktivnost pri reševanju zunanje trgovske politike. Obenem pa je pokazal na nevarnosti, ki nam grozijo radi kliringa z državami, s katerimi imamo velik aktivni saldo in ki nas lahko postavijo pred dejstvo, da bomo morali od njih kupiti tudi blago, ki ga lahko tudi doma kupujemo. Tendenca, ki ji moramo slediti, je: dam, da daš! Zato moramo tudi opustiti načelo največje ugodnosti. Glede tuje industrije je dejal, da je njuno potrebno, da doprinese svoj del vsaj v oni višini, ki ga doprinaša domača industrija. V trgovini pa so nam tuji poplomo nepotrebnosti in mora biti naš trgovec dobavitelj inozemskega trgovca, ne pa da ta pride direktno k nam. Kar se tiče naše notranje industrijske politike, je vehementno in dokumentirano napadel seznam industrijskih podjetij iz leta 1933, torej delo prejšnjega režima. In je zahteval, da se ta seznam čimprej temeljito revidira, ker to zahteva interes razvoja naše nacionalne mlade industrije in obrti ter interes harmoničnega razvoja naše države katere važni steber so naši mali podjetniki. Obširno je govoril o našem turizmu kot trenutni gospodarski panogi in pokazal, koliko trošijo soedsue države za pospeševanje turizma. Govornik je apeliral na ministra, da se najdejo potrebni krediti za to panogo. Ostro je nastopil proti Bači in njegovim delovnim metodam. Kar se tače kartelov, jih je tudi ostro kritiziral in zahteval čim strožjo kontrolo. Dalje je obširno govoril o pospeševanju našega gostinstva ter dokumentarčno dokazal poslanecu Kabalinu, da cene naše hotelske industrije v turističnih krajih na primer v Sloveniji, nikaor niso pretirane. Naposled je apeliral na trgovinskega ministra, naj našo hotelsko industrijo podpre. Glede tega je stavil tudi potrebne amandamente. Izjavljajo poslanca dr. Koceta so vzeli poslanci JRZ z živahnim odobravanjem na znanje, minister Vrbanič na mu je čestital.